

ILIE IENEA

Arg
luminile'm
Vitol

ROMAN

ARD LUMINILE 'N VITOL

ILIE IENEA

ARD

prof. dr. Cont

LUMINILE 'N

VITOL

R O M A N

Timișoara 1937

**Drepturile de traducere,
adaptare și reproducere,
rezervate pentru toate
țările.**

**Copyright by Ilie Ieneș.
Timișoara, România,
1937.**

Un strop a căzut pe geam și s'a risipit, subtil, într'o puzderie de globule.

La producerea minusculei explozii, ochii verzi ai Linûei au tresărit. Ca o aducere de aer matinal în casa preocupărilor cu atmosferă groasă, momentul era virginal... Iși surâse.

Iar un strop!

Bizar. Căzut fără pulbere apoasă, în acelaș loc. Consecința a fost că pe sticlă s'a născut un strop cu picior. Inșă la această apariție Linû se gândi puțin fiindcă undeva se auziră mârâituri cosmice, înfundat.

Pocni și al trellea strop, cu o semnificație de aviz digital.

Privirile Linûei alunecară în vag. În mintea ei apărură mâni incolore de apă cari fugiră spontan pe corzi de harfă și stropiră un arpeglu dur cu vârful în acute. Dar fragmentul de poem muri ca un vis, în metaforă și banalitate. Traversând fușteli de oțel ai Instrumentului, degetele lichide se roaseră de jumătate ca o rădăcină de hrean dată pe răzătoare. Aroma ploii se rată, fără explicație, pe plan interior.

Privi afară. Dealul cu cocotierii în palmele

căroră își culcase de nenumărate ori gândul era astupat de o culoare de fum. Din ea se înche-gau șolduri pluviale și dansau din ce în ce mai frenetic. Le urmări până când cerul se crăpă incendiar. Izbucni un tunet. Pe ocheșii dela fe-reastra ei căzură stropi mulți. Deși. Tot mai deși... Veni un tren nervos de tunete. Lanul de flori depe câmpia din fața ei deveni o fer-bere cu clocot. Năvăli o flacăra ca de magneziu pâl-păind. Trăsni. Ploaia se întezi. Se albi. Asal tă, în valuri sticla, câteva minute.

Intretimp genele superloare ale Linuiei se făcură de plumb, flecare. Nu de somn. Monoto-nia, pe care încetară de a o mai turbura des-cărcări electrice, provoca acest fel de alchimie capilară și o îmbia în plus să se dizolve în ceea ce auzia. Să fie adică un șâșăit, o trecere, un cântec uniform, printr'o confundare totală cu el. Cum și s'ar reprezenta lumea dacă ai perce-pe-o astfel? voi să știe ea.

Intrebarea îi deschise contrastant o pa-ranteză a lucrurilor mici care nu mai aveau in-dividualitate și importanță. De aceea se simți moleșită și nici nu observă că se înclină ca o lumânare la căldură.

Furtuna începuse să scadă.

După terminarea ei, Linu, cu fruntea pe un-ghia catetel-braț și catetel-antebraț asculta în-că. Asculta în ea pași ploii scoborînd pe scări de sunete. Jos... Jos... Jos...

Unde coborau? Și de ce nu încetau odată?

Nepăsătorii, pașii își păstrau cadența transcendentă și se duceau ca muzica: în profunzimi, în miez, în inimă.

Li părea ciudată constatarea. Moare ploala, încetează stropii, bobul lor nu mai atinge pământul și cu toate acestea, în sinele ei, supraviețuiesc. Și nu ca simplu ecou. Cu sfârșit adică. Nu. Ci ca o realitate care poate fi oricând actualizată.

Avu impresia că o strigă cineva:

— Linù!

Tresări dar nu răspunse. Putea fi ploala care o chema? Ciudată întrebare, decise ea, și naivă.

Numele i se repetă mai tare:

— Linù!

Cunoscuse vocea. Totuș tăcu.

Auzi pași apropiindu-se de camera ei.

— Linù! Linù! Înregistră ea a treia oară.

Se ridică și deschise ușa.

— S'a declarat vreun incendiu Bion? rosti Linù în glumă.

— Tu nu știi? S'au aprins toate oceanele! răsbună ironia întrebării Bion.

— Atunci dezastrul va ajunge și până la noi? se prefăcu Linù.

— Desigur! S'a anunțat prin radio că flăcările au cuprins gura fluviilor și că înaintează cu

50 km. pe oră.

— Arde și Vitoul în acest caz!

— Da! Poimâne focul va ajunge pe Nivrada și la noi, s'a spus.

— Ce ne vom face?! Întrebă Linù afectat.

— Te mai gândești?! Ne urcăm în aeronăvi.

— ?!...

— Și ne delectăm. Ca după ploaie de exemplu... Trebuie că e frumoasă vederea acum Linù. De ce nu sbori? Ia-mă și pe mine. Vreau să respir aerul răcorit. Ori mai bine zis să-l văd. Bine?

— Cum bine?

— Mă cari pe sus?

— Parcă nu știi că nu pot să te iau și pe tine.

— E adevărat. Inșă nu peste mult voi avea și eu diploma de pilot plus un avion ca al tău, pentru o singură persoană. Voi zbura zilnic. Sus. Intotdeauna dincolo de nori...

— Cu mine? se informă Linù.

Bion se uită la ea examinativ.

— Nu! zise el. Fiindcă și tu tot singură te-ai plimbat. Crezi că sunt mai fricos ca sora mea? Noi bărbați...

— Hahaha!

— De ce râzi Linù?

— „Noi bărbați”! Hahaha! Tu de 16 ani ești bărbat? În astfel de situații oferta mea evident că a fost sortită insuccesului. Hahaha!

— Linù, dacă mai râzi, nu-ți spun o știre!

— Importantă?! rosti serios Linù.

— Sau să o las până după ce zbori?

— Nu mă atrag azi pârâiturile de elice. Poți să mi-o comunici. Fii oaspele meu, îl invită ea.

Bion intră în cameră și închise ușa!

— Ce-i?

— Linù, îți reproduc o scenetă dintre Zait Ramun și Ala, rugându-te să mi-o explici.

— Sper că sceneta nu e conjugală.

— Pentru mine e mistică, spuse Bion meditativ.

Linù se mîră din sprâncene.

— Eram toți trei în coridor, continuă el. Eu cu Ala povesteam. Zait Ramun se perduse pe gânduri. Ala observându-l l-a întrebat: „Unde ți-au fugit preocupările, Zait Ramun? — Să întrecă viteza luminii Ala. Stelele... Secretul uneia dacă l-aș afla!” i-a zis el fără ca să-și revină... Tu ce spui?

Ecoul întrebării păși pe puncte de suspensie și se perdu în perspectiva tăcerii, ca o turburare.

Din crisalida cuvintelor lui Zait Ramun, Linù vedea cum cresc aripă fluturului-minune. Îi urmări în închipuire o clipă pâlparea și abrupt buzele ei rostiră încet, în loc de răspuns:

— „Să întrecă viteza luminii Ala”...

— Înțelegi ceva?...

— Poate, afirmă cu întârziere Linù.

— Ce?

— O insectă cu motor...

— Cum?

— Simplu... Ți se va limpezi. Dar Ala?

— A tăcut.

— Și?

— Parcă i-asculta cugetele...

Mujiră.

Blon se îndreptă spre fereastră. O deschise. Aerul pătrunse ca niște avalanșe de parfum, înălăuntrul. Ce pur, ce tonic și incomparabil e, își spuse el. Nărlle i se dilată înconștient. Pleoapele voia să se închidă. Simți o bucurie fină, un fior aproape religios, un extaz olfactiv ne mai întâlnit, cu vibrații de argint și răcoare sacră.

În mintea Linùel descinse, dintr'un continent al preocupărilor apropiat, Zait Ramun, părintele lor. El avea 58 de lerni în păr. Anii păreau însă că nu i-au atins esența. Ți-o demonstau ochii lui despre care cineva spusese că sunt lanterne. Într'adevăr irișii lui colorau cumva albastru pe cel intrați în câmpul lor de lumină și le dădeau credința că prin pupila din el te contemplă eternitatea.

Iar în galeria de savanți, Zait Ramun era piscul piramidei de valori. Dar pe Zait Ramun nu-l interesa primatul său intelectual. Muncea în laborator și ținea cursuri la universitate, unde își plimba ascultătorii pe culmi de știință, din

necesitate organică și fără calcul, ca un sacerdot al iubirii de oameni.

Va reuși oare în lupta lui? Va întrece cu ajutorul materiei iușeala iușelilor? Se va naște insecta cu motor? Își zise Linù.

Consecutiv mintea i se opri în partea dreaptă a ușii, pe pânza portului Tayg. Contemplă marea de o palmă, docul, edificiile de pe țărm, cerul cu nori de vată.

Zait Ramun fu uitat.

Un negru de noapte îi învălui toate propozițiile în legătură cu el și faptul se petrecu ca o despărțire neobservată. Pentru ea nu exista decât pictura din față, acum, cu un tremur colorat de probleme. Își aminti de discuția pe care o avuse cu Seida eri după ora de estetică. Linù afirmase că îi place într'un tablou nu natura fardată elegant. Nici expresia contururilor. De loc sugerarea mișcării. Dacă vrei le poți gusta mai deplin uitându-te la ele în original. În el totul e nefalsificat, viu. Îi place într'un tablou, altceva. O ciudățenie. O scamatorie optică. Micșorarea planurilor. Strângerea lor pe un câmp vizual îngust, și izolarea lor totodată.

Peisajul, așa cum e, colosal uneori și fără margini, obosește ochiul. Imprășteie atenția în loc să o adune. Din această cauză Linù avea curajul să-și divulge un mare defect. Era capabilă să râdă de cei transfigurați, de un apus de soare fastuos înpurpurat. Bineînțeles în original.

(Originalul era natura.) Şi era în stare să rămână neclintită, ore întregi, înaintea unei pânze. Colţul interpretat aici, se situa ca un arcuş peste corzi de cântec: umplând cu viaţă ţinuturi veştede în ea.

Ca o banană pe cer, Zienda își pulveriza, la câțiva coți de zenit, pastelul gălbui spre acope-rișurile palatelor din Vitol. Prin această cernere de raze-făină, mergeau două siluete de cernea-lă, pe drumul care se pierdea în direcția mun-telui Emagid, afară de metropolă.

Alături își șerpula fața de plumb Nivrada, compact de credeași că e șosea plutitoare.

Cele două făpturi se opriră spontan.

Un râu deci, o lună debilă și case poleite. Incolo nici un cuvânt. Ci o tăcere de gravură în lemn.

La răsărit apăru un vârf de disc mov.

— Omda! se anunță masculin.

— Zienda și Omda, completă scandat vocea Linùei. La care ții mai mult Bion?

— La Omda. Uită-te cum crește. Ca o mi-nune. De ce nu mai are planeta sateliți? Al treilea să fie verzul. Al patrulea roșiatic. Inchi-pue-ți firmamentul cu ei. Eu cred că atunci noi am avea cu totul alte impresii. Nu mă mai leg de literatura nopții cu 5 sau mai multe luni pe cer.

— Da! rosti automat Linù.

— În ce fel?

— Precum spul tu.

— Ești distrată Linù?

— Deloc. Admir pe Omda. Ea e frumosul în sine. Dacă o privești fix, îți hipnotează limba!
Ai simțit-o vreodată?

Nu i se răspunse.

Pleacă în sus. Făpturile lor de cerneală se subtilizară în perspectivă. Iar când gândul care rămase loculul alergă după ele și le ajunse, Bion întreabă:

— Ascultă Linù, tu n'ai impresia că viața noastră-i un râu interior? Văd Nivrada și mă gândesc la activitatea mea de azi: înainte de amlaz elev cuminte, în bancă, între colegi, ascultând, din oră în oră, lecțiile dela catedră. Eu: cui bătut în soliditatea acelulaș, loc. Cu toate acestea nu pot spune că am fost imobil. Ba nici nu pot spune că mi-am oprit mintea sub vre-o umbră verde pentru o clipă de popas. Am călătorit în mine prin Istoria civilizației, prin fizică, prin algebră și am avut senzația perfectă a fluviailității din eul meu, fără ca să scurtez spațiul cu vaporul, mașina sau avionul.

Spune-mi Linù, ce-i acest curent de realități venite fără corp, invizibil și dinamic, în câmpul nostru de existență? Când am fost mic, invazia lor îmi era necunoscută. Atunci o poartă nouă îmi stimula admirații demne de o poartă nouă și pentru că toate lucrurile erau pentru mi-

ne porți noi, și pentru că numai ele mă impresionau, eram ocupat pe întreaga suprafață a curgetului de arătarea lor. Indepărtarea unela din văzul meu însemna o substituție fără linie de hotar, fără hiatus între substitută și substituită. Porțile se chemau unele pe altele. Ca verigele lanțului. În ce mă privește țin minte că le-am fost sclav terorizat. Mă dominau toate prin aspect, formă, viteză și socoteam că sfârșitul lumii începe acolo unde se termină ele. Iar de sfârșitul lumii îmi era groază.

Nu de mult m'am scăpat de tutela chinuitoare. În mine azi nu mai sunt porți, ci o curgere de vorbe, de imagini, de idei. Azi sunt Nirvada. Nu oglinda celor din jur...

Un patruped de curând sosit sări ca o minge dinaintea lor, lătrând emoționat.

— Sugor, Sugor, taci odată! Nu înțelegi că discursul lui Blon este atât de nepatetic că nu suferă aplauzele lătratului tău? Îi apostrofă Linù.

Proaspătul oaspe s'a oprit la trei pași, în două picioare și drept indiciu de penitență și-a lăsat ghiarele dela labele anterioare în jos.

— Bine Sugor! a apreciat Linù.

— Mânuești îndemânatic Ironia Linù, observă Bion.

— Dimpotrivă! Constat că nu ești în contradicție cu mine, îi spuse ea.

După încetarea furtunii de azi Linù și-a pus în varlantă aceeași întrebare, fiind mirată de

supravețuirea metafizică a stropilor de ploale. Coincidența, prin urmare, trecea dincolo de indiferență. De aceea voi să continue cu dialogul. Dar fără efect. Trenul vorbelor ei se încărcase cu plumb și în plus șinele gândului erau de nisip.

O hipnotizase oare Omda?

Omda s'a înălțat la un pătrar de cer.

Linu se îndreaptă spre masă și își luă de pe ea hârtia pe care o scrisese nu de mult, în pat.
Reciti:

Poate Blon tu lenevești încă. De aceea îți cer imediat iertare pentru curajul meu și al lui Sugor, de a-ți conturba trândăvia. Spre binele tău comitem în colaborare această impletate. Eu cu ideea. Sugor cu partea executivă. Cu gura lui: lăscă sentimentală, când e vorba despre tine. Din cauza acestei slăbiciuni lirice să nu te superi pe complicele meu, dacă după ce ți-a tras plapoma cum al trage cortina ca să prezinți lumii un as oarecare și intervenția d-sale nu te va verticaliza, zburdata lui gură electrică(!) va aprinde în corpul tău becurile elasticității stinse. În această privință cred că îl știi pe Sugor tacticos: îți sărută în scena doua reverențios mâinile, uneori chiar obrazii (mi-a spus el) și numai epuizându-și procedeele cu mănuși îți ține caninu-l discurs vibrant, într'un limbaj foarte dramatic. (Aud marele final prin conductibilitatea a patru pereți).

Pe mine m'a trezit un tentacul(!) din plăcinta soarelui strecurat hojește prin storuri drept pe buzele mele. (Probabil se credea comestibil). Necuvînclosul nici n'a bătut în ușa permisiunii. (Are permisiunea ușă?) A intrat simplu cum ar intra o rață în salon.

— Ca să-l dau afară a fost nevoie să sar din pat. Am sărit. Sărind, sărită am fost. Telegarii somnului n'au mai vrut să tragă la căruță. Am încercat fără rezultat aducerea lor pe drumul cel bun. Telegarii somnului au devenit rebeli. Telegarii somnului s'au subțiat. Telegarii-nălucă s'au pierdut în trestia clipelor dense. (Imi pricepi cadența?)

Al doilea vizitator a fost domnul factor postal Sugar. Cu el m'am certat de moarte. Pentru că profitând de neatenția mea mi-a furat prăjitura cu migdale pe care eri am lăsat-o pe noptieră.

Restul ți-l poți imagina. Cleptomanul a îndurat torturi auriculare formidabile. Lovitura supremă l-am dat-o cu ruperea relațiilor diplomatice. Nu mai pot admite schimburi amicale între mine și delicvent.

Tu fă ce știi. Dăscălește-l sau nu. Ține-l cursuri despre respectul dreptului de proprietate sau predică-l renunțarea la bunurile lumești. Metoda te privește. Eu ți-l trimit cu prezenta scrisoare de acreditare în

regulă și te rog să faci cu el ce crezi de cuvință.

Linù.

A d a u g: Fîind zi de repaus, dacă îți produc plăcere, propun ascensiunea Emagidului. Invită-m pe Selda și pe Taav. Da?!

Linù împătură hîrtia, îl căută un plic, o așează în el și îl spuse lui Sugor:

— Pentru Blon!

Disgrațiatul și-a ascultat suverana. A luat scrisoarea în dinți. A plecat. La pas. Trist. Cu botul jos și coada inactivă.

Cînd a sosit la destinație și-a anunțat intrarea lovind ușa. Nu i s'a răspuns: Intră! Blon nu răspunde dimineața. Știa Sugor. Și din această cauză a deschis el ușa și și-a strecurat făptura păcătoasă în camera noului domnitor.

Aici întregul ceremonial s'a îndeplinit rapid. Plapoma s'a tras imediat la o parte. „lasca sentimentală” s'a omis din program fiindcă amnarul(!) voloșiei fu adineauri confiscat. Pe deasupra botul lui Sugor era mai mult amărît decât electric. Nu. Numai avea curenți de inducție. Sărînd peste punctul dol, a pus în practică procedeul atacului sonor. În acest scop lăsă jos plicul lângă patul lui Blon. Din experiență aflase Sugor că sunetul e decisiv. Cînd îl vedeau pisicile fugeau, nu fugeau. Dar cînd le arunca bom-

bele ham-ham-ului, succesul nu cunoștea alte forme în afara instantaneității. Inamicele se trezeau dintr'odată cu dinamită în labe. Privitor la Bion acelaș basm. Minus explosibilul.

Sugor începu asediul.

— Ce-i calamitatea asta nebunule!!? se răsti la el Bion trezit din somn.

Melancolic grațios Sugor a luat de jos plicul și i l-a prezentat.

Blon a citit scrisoarea zâmbind, apoi încrun-tându-se și la urmă dând din plin drumul voiei bune. Adausul ei i se arăta în camera obscură a îndeletnicirilor înfime din ultimele zile, ca o fereastră deschisă spre vederi întăritoare. Spontan fluidul vieții i s'a concentrat într'un punct și a izbucnit în sus ca un glonț. Repede spălatul. Repede hainele. Repede. Repede. Microbul animației s'a propagat în progresie aritmetică și în sufletul sfărâmat al lui Sugor. Făcea Blon doi pași, făcea și Sugor doi. Sfredelea aerul în piruete Blon, se învârtea și Sugor în două picloare, păstrând pe unul în acelaș loc iar pe celalalt purtându-l târîș ca partea cu creion a compasului. N'avea margine Blon în exuberanță, nu cunoștea nici Sugor granițe pentru dansul păgân. Pentru beția mișcărilor. Pentru flacăra desinfectantă a mișcărilor.

Puiul tristeții a spart coaja opresoare. Cio-cul aurit s'a înfipt țandără'n lumină. Starea de asediu a rămas ultată la muzeul memoriei.

— Ham! afirmă Sugor.

Pauză.

— Ham! Ham!

Pauză. Pauză.

— Ham! Ham! Ham!

Pauză. Pauză. Pauză...

— Ham!

— Ham! confirmă Bion.

La ora 8 Sugor deschise ușa Linăei cu răspunsul în gură.

Peste două minute claxonul mașinii silabisea cu timbru de gânsac apelul nominal.

Nu a făcut minutarul trei roți pe cadran, până când terțetul a fost gata pentru plecare.

Poarta s'a retras bilateral și din gura ei automobilul a pornit ca o evadare.

Pe ambele părți ale șoselei trunchiurile copacilor alcătuiau șiruri paralele de zăbrele alergătoare.

Sub frunziș, vulau într'una insecte metalice. Intins și rectilin. Cum înaintează bilele pe suprafață netedă.

La prima furcă a drumului frații Ramun au apucat spre stânga și au reintrat în Vitol. Locul „zăbrelelor” fu brusc umplut cu o senzație continuă pentru văz. Fațade multicolore prezentau lui Sugor capete curioase în ferestre ierarhizate. Deoparte și de alta se mișcau trecă-

tori-sardele. Soarele își turna poleiul argintat peste tot ce nu cădea în umbră. Mașina aluneca mai lin acum, reflectând în jurul ei aureolă de raze. Linu tăcea. Bion tăcea. Tăceau amândoi, scăldându-și fața în lumina acelui zeu. Dătător de relief, de adâncimi, de tonuri, de variații, de mișcare. În lumina celui ce schimbă în fiecare clipă nuanța lumii.

Ocupat de alte gânduri, Sugor n'avea cu tovarășii de călătorie, în afara inevitabilei tangențialități fizice, nimic comun. Inconștient convertit la maimușăreala pozei, se conserva grav. Într-o gravitate veșnică cu portul monoculului. Noroc că nu-i permitea conformația craniului astfel de adaptabilități. Ar fi fost capabil atunci să nu-și lase monoculul nici când intra prin case ca să fure prăjituri. Ce l-ar fi fost lui grijă că mâine zi s'ar fi asasinat timpanele cetățenilor de către vânzătorii de ziare, cu: „Un câine cu monoclu prins în flagrant delict de furt. Cercetările poliției anunțate prin radio imediat, au reușit să identifice pe infractor, descoperind că el se numește Sugor și că e câinele savantului Zait Ramun”.

Bucuriile nu pot ține lung timp. Cași aburul gândului de fugară e strada'n fotoliile mâinate de 4 roți cu cauciuc. Nici n'apucă mulțumirea să prindă consistență și vine sfârșitul lăsând în ur-

mă scaunul încântărilor, ales, nu pentru popas zorit, ci pentru șederea stabilă.

După o traversare rapidă de bulevard, o cotitură la dreapta, câțiva metri alunecați sub frână, automobilul se opri.

Bion deschise ușa mașinii descinzând din ea.

Sugor a sărit deadreptul pe trotuar și a dispărut pe poarta clădirii din față.

Spîrala cu treptele cunoscute prea bine de el, în urma curselor pe cari le făcea zilnic între Linù și Seida, din pură inutilitate, pentru flecare mic accident și la orice oră, îndispus sau nu, fu parcursă în salturi.

Nici nu mai înregistrează reflexele anemice de sticlă albastră, pentru cari avea un cult religios.

La al treilea etaj își puse în funcțiune sone-
ra guturală.

Îi se deschise ușa prompt. De Seida, căreia Sugor îi oferî labă.

În clipa a doua apăru și Bion.

— Mergi cu noi? întrebă el.

— Unde?!

— Pe Emagid, Seida!

— Da?! ... Neapărat! Ulte, ca ... vîntul!

S'au dat jos toți trei, numaldecît.

Linù nu l-a observat că vin.

— Atît de mult ...

Linù a tresărit.

— ... am dorit să urc pe Emagid, încât cred
că ți-am transmis prin telepatie proiectul excur-

siei, Linù, rosti vibrând Selda.

— Darul tău magnetic poate grava, în acest caz, un nou fapt pe placa succesor.

— Al acid carbonic azi, Linù?

— De unde Selda!? Urcați-vă. Trecem și pe la Taav.

— Nu! Atunci nu merg Linù...

— Pentruce?

— Presimt o catastrofă. Taav e chibritul incendiilor verbale abătute asupra noastră oridecâteori am fost împreună. Azi însă cuvintele mele și-au mărit prodigios volumul: în fiecare se ascunde o forță de leu! Inchipue-ți consecințele ciocnirii. Fum. Cenușă. Ruini.

— E interesant! Fără îndolală. Să nu-ți imaginezi însă că Taav trimite în contra leilor tăi, mârjoage, glumi Linù.

— Sus! Sus!! îi invită ea.

Au ascultat-o.

Trecerea dela nemișcare la viteză s'a produs aproape nebăgat în seamă.

Irișii Seidei, boabe simetrice de cafea arsă, scăldau, în bruneja oglinzii lor, pietoni minusculizați cu neoprit freamăt, fețe de clădiri micșorate într'atât încât să încape în lentila ochilor.

— Tu îți dai seama de ce ai în ochi Seida?!
îi zise Blon după ce se văzu și pe el în ei.

— ?!...

— Un cinematograf!

Râseră.

Ca pedeapsă veni o stopare regulamentară.

Privirile Linùei se încrucișară cu ale Sel-
del. Își surâseră. Mulțumite că se înțeleg omi-
țând vorba. Comprimare de altfel de zarva cir-
culației spusele lor s'ar fi lrosit fără rost.

Porniră.

Privirile fetelor s'au încrucișat iar. Zâmbetul
a înflorit din nou pe buze. Blon surprinzându-le
a surâs complice. Decis să scoată din uz graiul.
Să comunice nu prin schimb lexical. Prin soli
adică. Nu. Vorba de multe ori e oaspe nepof-
tit. Linù o ostraciza mai des. Intrigat de molima
taciturnității agravante la ea, Blon, asigurându-
se cu un surplus de curaj, a căutat mai de mult,
printr-o întrebare, explicația. Nesupărată Linù îl
răspunsese atunci:

— Nalvule! Ca să ai căl comunicative între-
tine și alt om socoți că e indispensabil nevoie
de vehiculul-cuvânt?

— Da Linù, susținuse el.

— Nu Bion! Cuvântul e o jucărie creată de
un mare maestru. Numele lui e anonim. Tu e
destul să știi că invenția datează din vremuri
ancestrale, moștenindu-se din mamă în fiu. Fa-
cilă cum e, ademenește la joc până și pe copi-
lașii de un an. De atunci te câștigă treptat mo-
delându-se tot mai desăvârșit. În cele din urmă
devine perfecțiune la superlativul absolut. Și de
aici pornește teribila dramă. Răsfățata jucărie

uită, în multe creere, că e entitate artificială confecționată după comandă, intrusă pentru a servi drept pârgie spiritualității și nu pentru a o înlocui. Invadată de grandoare (într-o măsură justificată) jucăria-vorbă se proclamă omnipotentă și neatârnată.

Marele maestru bine'nțeles la sărbătoarea literelor e pus pe rug. Ars...

Vrei să știi cine e omorât și cine-l marele maestru? — E fluidul treaz din noi, treaz și când îți bate la ușă degetul unei idei, treaz și când îți flutură pe geamul minții insistența unei melodii rătăcite, treaz și când penelul se frământă deasupra pânzei, treaz și când cloacanul bate fierul roșu pe nicovală și când coasa fâșie și când sapa taie lutul. Pasional, poate fi bun, poate fi rău. Cerebral, poate fi turbure, poate fi limpede. Dar oricum ar fi, el e creatorul mașinilor, adevărului și artelor. Nu surâde Bion!... Și pentru că nu mă ... crezi, îți spun numai atât: să nu-ți închipui că fluidul e un mozaic îmbinat din diversele aspecte ale spiritualității tale. Spiritualitatea e un produs al său îmbrăcat în silogisme, în culori, în tonuri. Ea e variabilă. E mai mult sau mai puțin perfectă. E relativă deci. „Fluidul” din contră. E identic în noi toți, dacă ai reuși să deslipești de pe filința lui lipitorile obsesiilor, prejudecăților, orbirilor. E un domeniu pur, viu nu abstract, inteligent numai. În el formele nici odată nu și-au pus piciorul. El fabrică însă forme în-

tr'una. Pentru cei ce cred în forme. Și pentru tine Blon în cazul că mai surâzi. Atât. Sau dorești să continui?

— Da Linù. Apariția surâsului meu n'a fost semnal de oprire pentru tine. Ascult Linù. Ascult.

Dar Linù nu era supărată. În discuțiile cu el se folosea mereu de felurite stratageme. Prin ele intenționa să-l captiveze atenția pentru lungile ei paradoxuri. De data asta, fiind în posesiunea efectului așteptat, observase Blon, a continuat cu serlozitatea oamenilor maturi cari s'au angajat să înalțe copiilor palate din chibrituri:

— Bine, cum ascuți: cu timpane logice și minte critică Blon? Mi-ar fi necaz atunci. Pentru că m'ai pricepe formal. Iar lecția mea țintește să-ți descopere realități pline. Butorcile mascate de coaja raționamentelor seci nu-mi sunt dragi. Din această cauză te rog să alungi prezența criticii din ascultarea ta. La capătul „conferinței” poți în schimb să zâmbești chiar ironic.

— Linù, să nu fii rea. Intotdeauna te-am ascultat cuminte. Stropul greșelii în oceanul momentelor bune să rămână strop. Ascult Linù.

— Da?

— Da ! Da !

— Dealtfel, n'am să-ți spun multel Cuget doar la ravagiile produse acolo unde Jucăria e suveran. Mă gândesc la blejii profesori ai cuvintelor, la iremediabilii verbalști, la cel ce nu văd viața decât în fardul vorbelor puse pe roate.

Naivi îndrăgostiți de forme, ei trăiesc pentru ca să le fie sclavi. Sclavi marginii. Legați la ochi. Liber! și totuș sclavi mai rău... E sigur Bion că ar fi timpul copt pentru dărâmarea castelelor de carton văpsit așezate prea posesiv în pădurile frământărilor noastre. În scopul anunțat aștept o generație revoluționară. Clarvăzătoare totodată. Fiindcă întunerecul a menținut idolii. Pe zei lumina, în vechime. Întorși la matcă vom lăsa jucăriile sintaxei în postul de jucării și ne vom privi în suflet. Direct.

Mașina înainta molcom. În aer ar fi fost cutie cu plutiri line. Pe pământ nu putea fi astfel. Dar era mai aproape de aripi decât de mersul sui târîș. Cel patru călători, afară de Sugor, excepția deficitară pentru armonia grupului, se confundau pe întâiul plan cu ea. Restul planurilor n'avea existență în simțirea lor. Învingeau spațiul ferit de zgura oboseli mulțumită mașinii și mașina era bucurie intimă în ei.

Între figurile geometrice cercul e împărat. Cuprinde infinitul. Fugi în jurul cercului un veac, două, nesfârșite veacuri și nici odată nu-l epuizezi. Pedeeasupra, în orice loc ți-ai instala observatorul pe tangenta cercului, perspectivele legate de el sunt jumătăți egale și veșnic aceleași.

Monotone. Așa e poate și viața după ce o cunoști în toate direcțiile suprafeții. Monotonie circulară, din ce în ce mai grăbită, turbată, exasperantă. Ori nu. În delirul vitezelor îi va fi crăpând într'un loc perimetrul și scăpată de înfinitul rotativ se va lungi ca un șarpe comod prin covorul ierburilor primitive.

Ce nebuni sunt unii. Caută înfinitul în cantitate, în lungimi, în adâncimi, în mărimi neîmbrățișate nici de ochi, nici de mintea omului. Degeaba. Degeaba umblă după el pe aici.

Înfinitul nu e nalt, nu e profund, nu e lung, nu e lat. Nu e nici departe, nici aproape, nici material, nici imaterial. Înfinitul e o realizare arhitecturală. E problemă de construcție.

Priviți pe împăratul înfinitului: e cercul, e roata, cele patru roți de sub Linù, Selda, Blon și domnul Sugor. Pătrunde acest lucru Sugor cum pătrunde nuca în perete. Bion cel puțin n'avea intenția să-l pătrundă. Îl interesa altceva. Convorbirea avută de mult cu Linù despre „marele maestru”. Spre nucleul acelei discuții săpa mereu rețele confluente de reflecții . . . „Și ne vom privi în suflet. Direct.” Mut. Dar împede. Cu limbaj optic. Prin ferestre lăsate în pereții „fluidului” și astupăte în urma neuzului. Sau și fără limbaj optic, în urma ascuțirii simțului părăsît, creat anume.

Privirile fetelor s'au întâlnit din nou. Din nou și-au zâmbit. Din nou a zâmbit și Blon augmen-

tându-și veselia inițială. Veselia inițială venea dela orizontul așezat între cele văzute și între cele nevăzute. Acolo sub cer matinal, era punct minuscul și venea în formă de inele, șirag mic la început și apoi tot mai mare către el. Venea pe inele de lumini spectrale, cu nuanțe vii, duioase, calme. Corespondent se desvăluia și voia bună a lui Bion: crescând.

După un sfert de oră parcurs în zig-zag-ul străzilor, farurile mașinilor plecate spre munte, contemplau clădirea universității. La stânga ei, în aripa de nord a pleșii Larunsa, se ridica edificiul în care locuia Taav.

Tot Bion cu Sugor au plecat ca să-l aducă și pe el la excursie.

Opus universității, se înălța, semeț, palatul astronomic. Aici își petrecea Zait Ramun partea mare din timp studiind alături de amicul său Liven Graenot, directorul observatorului, problema cerească.

În mijlocul Larunsel, înălțarea la soare un tablou vegetal în care petalele reprezentau, floral, vapoare pe mări albastre. (Când adia vântul, lujerele mlădiloase sugerau valurile) În centrul lui ședea pe soclu un ceas. Din loc în loc fântâni săritoare completau decorativ lacunele cu mărgăritare de apă....

— Dece nu vin? a șoptit Linù, într'un târziu.

Selda nu l-a răspuns ci a înălțat umerii a nădărmire. Așteptarea puțin încordată a durat des-

tul. Imprăștiată parțial de ivirea lui Blon înainte, ea a fost risipită'n întregime când a apărut Taav.

Dar venirea lui fu ca o schimbare în minor a partiturii. Pe calea muzicii pășise un bemol al melancoliei: surâsul lui Taav, care se comentă tacit și cu mirare, de public.

— Să nu mai fii astfel, Taavi! Decând ai venit tu, nu vezi că Sugor are nevoie de batista mea pentru mormântul lacrimilor lui?! zise Linù dupăce se mișcă mașina.

— În acest caz îl sunt recunoscător pentru simpatie.

— Dar Taav știi că Seida are intenția să lanseze planul unei formidabile coaliții contra ta? Anumite precedente discrete îmi îndreptățesc bănuiala. Proximu aliat războinic îl va fi Blon. E drept că s'ar contrabalansa prin reușita pactului de beligeranță, raportul forțelor între tine Seida și Blon și noi. Rezultatul luptei, după prognozelor domnișoarei luptătoare, aliata fratelui meu, va fi catastrofal...

— E cert, cert Taav, a intervenit și Seida. Mobilizarea mi-am început-o de alaltăeri. Flota sâcăellor pentru tine, așteaptă febril ordinul de atac. Similar tremură de nerăbdare artileria argumentelor. Infanteria cuvintelor delirează!

Însă avalanșa provocărilor lor cochete n'a avut succes. Taav a rămas nealterat.

— Taav vrei să tac și eu cu tine? a reluat Linù.

— În cazul că tu vrei.

— Nu. Să vorbim. Nu ne-am văzut de două zile și dacă ne încăpăținăm în muțenie prindem rugină.

— Eu nu mă oxidez.

— Tu ești aur?

— Nu.

— Ești platină?

— Nu. Eu nu sunt metal.

— Ce ești tu?

— Linù, ții, orice ar fi, să-mi auzi graiul? a întrebat Taav lăsând cale străvezie spre un suav reproș, pus expres în vitrina indispoziției, cu tâlc.

— Tonalitatea preocupărilor tale, Taav, ți-o simt și văd că ea e sumbră. N'ar fi deci necesar ca să te mai provoc. Mă amăgește totuș ceva ce seamănă a impletare, aproape: nuanțele concrete ale ei, pe care vreau să le cunosc imediat.

— Și nu ți-e teamă că ai să superi depozitarii de nuanțe? s'a amestecat Blon.

— Mă apropii de ei plos. Nu mă crezi Taav? a vizat Linù șiret.

Taav s'a încruntat de formă și în loc de răspuns i-a servit o apostrofă:

— Te mustru Linù.

— Pentruce? Pentrucă te fac orator?

— Pentrucă... nu-i mai dai pace gândului.

Și gândirea îndepărtează pe om dela exuberanțele vieții. Il pierde prin galerii de probleme

întunecate cari, cu toate surprizele descoperirilor, île chiar de importanță mondială, nu vor echivala gîngășla florilor de măr, decorative numai și fără însemnătate pentru formulele căutate. Meriți prin urmare avertismentul meu?

— Deloc. E urîtă existența dacă e despolată de ornamentațiile pe care l le așează gîndul, ca pe o suprastructură, pe toate suprafețele, după capacitatea de a decora a fiecărui individ. Ca să ajungi însă la această halnă pictată, personal, cu care îmbraci corpul impresiilor, trebuie să te faci un ocnaș al cugetului, să fugi de lumina frivolă a zilei accesibilă tuturor într-o uniformitate sufocantă și să rătăcești, în sensul arătat de tine, căutând să articulezi cu o semnificație, de exemplu, până și explozia stropului de ploaie căzut ca o bombă minusculă în podul palmei tale barometrice, aflînd în... detunătură ceea ce eu spusel, sau mai mult. Gîndirea e broderie pe o pânză monotonă. Așa-l că nu merit avertismentul tău?

Deși obișnuit să contrazică și să expună, pentru a stimula dueluri orale, puncte de vedere cari nu-l erau proprii, de data asta Taav a tăcut. Prea l se părea sbitoare coincidența felului de cugetare/ al Linuiei cu al său. Din frecvențele lor încrucișări de idei, a constatat întotdeauna că ea-i este un alt-eu, cu care el merge în paralelism intelectual. Prin urmare și Linu caută nuanțele: lucrurile înfime, unitățile mici (unitățile

adică) și ermetice ale lucrurilor.

Nu de mult Taav a tresărit descoperind un adevăr banal: că veșnicia se compune din clipe. Ca să câștigi timpul așadar prinde clipele, toate clipele, măgelele clipele înșirate pe așa vreme. Din șir nu lăsa pe nici una afară. Lipsa ei îți aduce trofeul eternității știrb.

Mulți cred în clipe mari, mântuitoare, clipe-trâmbiși de căl noi. Copii. Invățați să stea la umbră cu mâinile încrucișate așteptând paradisul, în timp ce adevărata viață le trece pe dinaintea neobservată.

A doua descoperire simetrică, privind nu viața practică, ci gustul cu toate ramurile sale, gustul în arte, i-a fost: nuanța. Întregul (poezia, tabloul, baletul, romanul, palatele, operele muzicale) e compus din unități diferențiate. De valoarea lor în parte și de fericita plasare a lor în configurația ansamblului, depinde prețul estetic al lucrării terminate.

Școala lui Taav s'a mutat din momentul acestui contact cu noua lume la catedra nuanței. Ea a devenit pentru el uncul fir conducător prin întortoachierile senzațiilor și atingerile cu mediul. Purtând lanterna nuanței în mână, e imposibil, își zicea Taav, să nu alungi întinericii din lucruri, din inși, din tine chiar și să nu ai orientări precise. Iar pe teren creator pitica unitate are rolul cărămizii indispensabile la edificarea frumosului.

Automobilul ședea în garajul celei mai apropiate cabane de Vitol, de o oră.

Cvintetul excursionist urca turistic.

Soarele plutea după frunziș, cădea jos însular. Aerul aburea parfumat de frunze. Din direcții imprecise se auziau râsete, coruri cântând deodată melodii deosebite, fraze frânte, lătrături amplificate de rezonanța pădurii. Pe ambele părți ale serpentinei, tăia larma, longitudinal, firizul apei de pârâu, cu șopot neîntrerupt și moale. Grupul se mișca liber savurând răcoarea și transformându-și simțurile, după construcția verbală a Linùei: în sugative noi ca să poată acumula, până la ultima picătură, cerneala impresiilor silvice! Indispoziția lui Taav plerise. Selda intrase în morfologia Interjecțiilor. Linù pășea dansând. Bion improviza din trunchiurile copacilor subțiri prăjini pentru cățărat. Sugor încerca marea cu degetul: să-l imite pe Bion.

Pe nesimțite s'au trezit în vârf. Emagidul se înălța la nord-vestul Vitolului. Înspre răsărit și sud se perdeau în azur munți de culoarea prunei coapte. Nord-estul se forma din câmpie. Drept către nord se vedeau colinele cu vil.

Dela ele spre apus mergeau descrescând spină-
ri de dealuri lunguețe. La poalele Emagidului,
unde începe estuarul câmpiei din ce în ce lărgite,
zace orașul Vitol. Argintul solzos al Nivradei se
apropie de el dinspre sud-vest, curge până du-
pă colțul orașului (sfârșit spre miază-noapte și
asfințit cu villa lui Zait Ramun) încovoiat cum e
capul cârjel și dupăce desenează acest semi-
cerc, restul lung al cârjel, despică în două Vi-
tolul, pentruca părăsind orașul să-și îndrepte
direcția (apus-răsărit prin oraș) din nou spre
nord-est. Majoritatea celor sosiți pe munte se
obosea ca să vadă Vitoul depe Emagid. La dis-
tanță de 2 kilometri în linie dreaptă, Vitoul, de-
la înălțime de 1200 metri, devenea miraj multi-
color. Impresionau în primul rând bulevardele
largi, multe, aglomerate, apoi grădina din fața
universității, palatul astronomic cu 99 de etaje,
grădina-cerc din centrul orașului cu parcul din
jur scăldat la margini de Nivrada tăiată în
două ca să-l captureze.

După puține clipe dela această revistă pa-
noramică, Linù, Selda și Blon l-au lăsat pe Taav
singur în piscul Emagidului, fără ca el să obser-
ve, pentrucă îl văzuseră adâncit.

Taav privia lung Vitoul. Nu în aspect acum,
ci în cea mai concentrată esență. Din această
cauză, sub căldura acidulată a razelor de soare
cari îl cădeau pe față și mâni, în mintea lui nu
veni mirat gândul că fără concentrările indivizi-

lor într-o mare masă, umanitatea n'ar fi putut clinti nici cu un milimetru la deal civilizația și cultura ei. Și-l imagina pe oamenii condamnați să rămână zăvorâți în cadrele tribului. Zilnic aceleași fețe sălbatice, același vocabular, aceleași probleme stereotipe: ingerințele triburilor vecine, pânea cea de toate zilele, eventual supărările fetișilor răzbunători. Săptămâni de-a rândul. Ani. Toată viața. În creeri absență ermetică de expresii proaspete, în priviri nici un chip răscolitor cel puțin o secundă, în inimă... Înăuntru nici nu aveau.

Mai departe îi vedea cum pe măsura părăsirii primitivei legi strâmte de existență, atrași cine știe, de zorii altel lumi și în măsura treptată a întovăririi lor prin care au înghebat mulțimi sortite ca să fie izvorul arhaic al actualelor orașe, oamenii au început a se simți dinamizați de un element nou neștiut sub zodia străvechi. La un moment dat, ei au constatat că sub raport social, ajung în contact cu surplusuri de flințe necunoscute. Reciproc, își erau apariții interesante. Curiozitatea i-a atras. S'au desvăluit suspectându-se la început și în cele din urmă devenind fie prieteni, fie inamici, fie indiferenți... Între timp mentalitățile contradictorii s'au penetrat osmotic dând naștere elementului nou: lovirea cu consecințe fecunde pentru individ de diverși tipuri și intersecțiunea caracterelor, concepțiilor, aspirațiilor, generatoare, proporțional

clocnirilor, de conținuturi psihologice și intelectuale inedite, de pe urma cărora n'avem decât profit. Câștigăm siguranța în manifestări, tehnica prezenței de spirit, lărgirea orizontului în toate domeniile.

Punea apoi alături felul de manifestare al primitivului gata cași masculul tribului galnaceu, când se întâlnește cu un alt funcționar suprem similar, să-și coboare ciocul la pământ și intermitent să se arunce unul în ochii celuilalt și îl compara cu felul de a fi al semenilor săi contemporani. Reminiscențele războiniciei îi mai îndeamnă pe adolescenți doar să rivalizeze, antitetic serios, pentru teme care le conferă grade anumite de cultură, nepărăsind însă unul față de celalalt regulele lolalității. Dar intrați în etatea matură și acest simulacru al ostilității încetează, fiindcă indivizii sunt pregătiți pentru colaborare.

Peste Vitol staționau nori ca niște uriașe
cașuri de lapte. Fășile de cer erau pete din
linte albastră. Și astfel pelsajul ar putea să
pară o pictură, dacă în liniștea lui n'ar interveni
mii de avioane și sute de dirijabile. Acești pești aerieni dădeau minții o impresie de agitată poveste marină din sânul căreia gândul visa suprafață potolită și nouă, involuntar.

Taav simți că se pornește în sinea lui un fel

de spirală, ascendentă înspre ceva insesizabil care semăna cu un luminiș. Scurta excursie socio-logică făcută adineauri de el, îl demonstra un drum în calitate. Azi vârful tuturor căutărilor se atinsese. Ce se afla însă dincolo de ele? De azurul lor?

Cineva îl prinse de mână, pe furiș. Se întoarce.

— Linù! Ce faci Linù? rosti mirat Taav.

— Sunt prezentă.

— Nici n'am observat că am rămas singur.

— De câtă vreme încă.

— De o oră? Vezi nu mi-am dat seama.

— Nu, de atâta nu. Însă nu timpul acesta e important. Ascultă Taav! Doresc să aflu un secret...

— Care?

— Unul extraordinar!

— Indispoziția mea?!

— Fle și ea!

— Fleacuri! O lectură... din epoca diligenței. Ori al volt altceva?

Linù înclină afirmativ din cap de două ori.

— Ce?

— Îți plac afinele?

— Ca și ție.

— În acest caz te rog să primești invitația noastră la o gustare.

— Cu plăcere!

— Să plecăm atunci!

Taav își îndreaptă ochii spre Vitol și nu se mișcă din loc.

— Nu vrei?!

— ...

— Da?? Tac? Unde, unde călătorești Taav?

— În Vitol Linù... Cât îl datorăm noi Vitolului. Cărțile, pânzele, cinematografele, aviația, scoaterea brațelor de muncă din uz și înlocuirea lor cu mașina rapidă și mai producătoare, egalitatea economică (abia cucerita egalitate economică, pentru că înaintașii noștri nu s'au lăsat ușor convinși că toți flămânzii au dreptul la aceeași bucată de pâine), mințile de elită, sensibilitățile multiple... și totuș...

— Dorești să spui că nu e destul?

— Aproape.

— Dece Taav?!

— Mai lipsește ceva. Ce anume mi-e greu să descoper... Un ventilator? Sau un robot?!!... Nu știu!... Al privit de multe ori cerul Linù, desigur. Ți-a părut el o limită? Și noi cu-vântătoare de ode și tirade în colivia lui? E imposibil... Pentru mine el a fost întotdeauna un fel de cortină-clopot care într-o zi sunt convins că se va da în lături.

— Ca să urmeze ce?

— Prânzul afinelor Linù. Gustarea aceea a unor fructe cu miez închis, cari nu cresc decât pe înălțimi.

Trenul aerian „9 și 10” apăru dintr'odată în

dreptul lor cu fluturi de batistă pela ferestre. Din cauza lui Linù uită să răspundă.

Taav o întreabă:

— Mergem Linù?

— Da... Da... Imediat, rosti ea urmărind sborul. Aș dori numai să văd aterisarea.

— Cunoști pe cineva?

— Nu, dar îmi pare că sunt călători de „dincoio de clopot”... Te-ai duce să-i vezi?

— Cu tine Linù.

— Hai!

— Hm! Dacă ar fi ei...

— E adevărat. De aceea nu mai țin să văd cum se coboară trenul... Accept indemnul tău. Plecară.

Emagidul era un oraș al chioșcurilor și vilelor de toate stilurile. În ele ți se oferea confort, distracție și alimente, săptămâni, luni, ani, cât ai vrea. Puteai să studiezi aici, să scri, să fugi de lume pe durată voluntară. Aflai cartiere cu orașori sau pictisli de vorbă, cu pictori sau muziciani, după plac. Iți stăteau la dispoziție planoare, avioane, telescoape, biblioteci. Ți se permitea să umbli în costum de baie, în frac ori gol.

Dar Linù și Taav nici nu înregistrau aceste amănunte.

La vale și dovlecii sunt cai sirepi. Din cea mai selecționată rassă încă. Simțul vitezei, adormit complet în călcăile celor cinci călători, s'a trezit, sprinten, la o nouă vlață, înspre seară. Coborau tăcuți împinși din spate către Vitol. Forțe nevăzute aveau mâni nevăzute și mâinile mânau tare corpul, în vola forțelor nevăzute. Pe alocuirea cărărilor deveneau orizontale. Mânile pauzau concomitent atâta cât ținea porțiunea Indiferentă pentru gravitate. Cel cinci respirau ușurați atunci de jugul ei tolerabil la vale. La deal nesuferit. Pe câmpie te miștii în lung, în lat și nu dai de ea. E plitută fără ca să simți, în tine numai. De aceea cum s'o remarci între patru ziduri sau pe străzile Vitolului. Ea se arată'n munți la suiş și scoborîș. În munți observi că ni-e guvernatoarea permanentă. Chiagul lumii. Generatoarea mișcării. Cauza vântului. Cauza ploii. Cauza că apele curg. Că pietrele nu se clintesc din loc. Că avem picioare! Da Da Bion s'a întrebat de nenumărate ori pentru ce avem picioare. Dar răspunsul îl sosea totdeauna'n inve-
liș opac. Nicăieri nu putea să-l afle. Și viermele întrebării îl rodea:

— Pentru ce avem picioare?

— Ca să parcurgi kilometri, îşi zicea uneori.
Şi iar se neliniştea:

— Nu, nu-i asta finalitatea funcţiunii lor fiziologice. Kilometri nu sunt creatorii anatomiei. Totuşi un rost au toate plesele animale. Caută-l. Caută-l.

El căuta chinuit pentru a-şi satisface gustul său faţă de un pronunţat lux intelectual. Explicaţiile pornite din teoria utilitaristă îl considera expedientul ignoranţei. Utilul nu e ultima raţiune a lucrurilor ci nisipul aruncat în ochi. Peste util funcţiunile se articulează cu realităţi greu de aflat, îndepărtate.

— Pentru ce avem picioare Blon? se întreba acum.

— Ca să învingem gravitatea! I se răspundea.

Dacă rămânea prizonier toată ziua în cameră nu simţea mâinile nevăzute la spate şi nici n'ar fi deslegat nodul încălci!

Ca să învingem gravitatea!... El va spune şi Linùel. Va râde ea de el? Să-i spună?... Cuteză:

— Linù, Linù.

— Ce-i Blon? rosti Linù placid.

— Nimic... Nimic Linù...

Se răsgândise.

Acasă Taav s'a culcat imediat pe dormeză.

De afară Vitolul îi trimitea zgomotul neîntrerupt, contopit într'un susur uniform, facil urultor, somnolent. I se părea că sunetele multiple de pe străzi vin spre el prinse în gura unei pâlnii urlașe și că în cursul drumului se atenuează și își adună afluențele strâns, până când pe conducta pâlniei fluviul fonic cu sursele eterogene topline își aduce amalgamat melodia perpetuă. La extremitatea conductei, scoica urechilor lui Taav prindea atent concertul. Crescând atent. În timpanele lui se concentrau toate sârmele de legătură pornite sonor dela diferite locuri din Vitol, nenumărate la plecare și toate micșorate în urechea lui. Mici cât vârful acului. Mici. Mici. Peste aceste minusculozități totalizate într'un punct era stăpân Taav. S'ar cuveni să fie indispus. Nu e. Nu proporțiile ascund valori. Nu. Punctul condensează nesfârșitul. El este ușița din care poți cuprinde largul. Dela el începem noi. În el se rezumă avânturile mari odată, amintirile, adevărurile. Într'un punct îndesat, îndesat.

Furat pe nedrept și peste hotarul firesc de o nouă formă de măsură a senzațiilor: punctismul, Taav și-a revenit, auditiv, printr'un efort, la pâlnia așezată între deosebitele izvoare ale larmei și auzul său. Însă în față îi sta chemându-l o altă potecă. (Prima alunecare târăște pe a doua. Dar și acțiunile îi urmează reacțiunea.) Taav niciodată nu s'a mulțumit să fie simplu clișeu, hârtie grefată, burete absorbant. El răspundea la toate. Nu numai când ajungea în contact cu oamenii ci și când lupta (o, cu oamenii nu lupta Taav) ca „să cucerească idei” cu el însuși. Pentru Taav nu era destul că vine larma și ia loc în salonul urechii lui. Mergea el în măduva larmei, părăsindu-se, împingându-se acolo unde nu ajunge decât văzul și auzul, corpul nu. Întâiul învățător al ieșirii din carapacea eului fizic i-a fost simțul tactil. Experiențele cu el l-au îndemnat să-i spună Linăi:

— La ce bun să pui mâna fugar pe mătăasă! Oprește-o puțin. Și dacă ai oprit-o nu te duce cu gândul altunde. Adâncește senzația, coboară-te în ea, trăește-o. Nu peste mult vei vedea că mătasa și toate obiectele au fețe duble. Pe una o cunosc toți. Toți zoriții. Pe cealaltă cei plecați în viață cu viteză de melc...

Niciodată Taav nu privea și asculta pasiv. Nivrada nu se situa pe retina lui numai ca o echivalență optică, rece și precum în general este, ignorată. Taav îi contempla religios făp-

tura, confundându-se cu ceea ce povestea aspectul valurilor el în continuă călătorie.

Proces la fel a început și cu fenomenul imaginar al pâlniei sonore. Îi auzia larma și nu era dominat de ea. Nici jucările pasivă în mâinile ei nu era. Simplu blou de înregistrare. Ci nervii lui stăpâneau, într'un punct mic, Vitolul. Și era conștient că e dominator. Alții poate ar fi supărați pe această prezență acustică. El nu-l. El e hotărât să o frâneze și să frâneze identic toate punctele. Nu să fie el frânat de ele. Să-și frâneze senzațiile, să le conducă. Să știe că el e suveran. Să palpte dominant. Dominant peste toate amănuntele. Fără a fi supusul vreunei. Fiindcă nu ne înving pe noi lucrurile. Ci pasivitatea noastră. Captularea indiferentă în fața neglijabilelor amănunte...

Urutul somnifer se încuiba lent în simțurile lui Taav luând fortăreață după fortăreață, pe rând. A rămas înfâșșit cu una. Cu ultimul post vigilent, iluminat la granița adormirii. În lăuntrul acestuia gândurile nu alcătuiesc stoluri de abstracțiuni. Iau înfățișare plină și defilează material, viu, colorate, cu relief. Pentru că e poate cea din urmă stație în drumul către întunecimi, trenul zbuciumărilor întârzie într'un recapitulativ popas. Se deschid în acele secunde cerurile. Problemele muncite își trimit ploaia soluțiilor. Bezna nedumeririlor e revanșată prin lumină. Cad măștile aparențelor. Vin pe bină per-

sonagiile căutate. Ziua se face mănunchi, se încheagă, se împacă. Aici era Taav și, captivat de limpezirea ultimelor momente superlativ volubile, își spunea:

— Ce proști suntem. Credem că unele puncte sunt mai grele, decât altele. Un punct e ca altul. Noi doar le mărim... Pentruce pe unele? Amplificându-le, devin mai mari decât forțele noastre și nu le putem stăpâni. Pe toți îi distrug majorările, majorările vizuale, sonore, sentimentale. Ființele din Vitol, conferințele, profesorii, eu, Linù, suntem, pentru ochiul lumii, puncte mici. Egale. Ce nebuni suntem... Vlata nu e luptă. E o teză intelectuală. Linù... Linù... Li-nù...

A așipit zâmbind. Zâmbind vesel. Matur și totuș cu o umbră de cochetă naivitate în colțul stâng al gurii. Respira abia perceptibil. Somnul lui Taav era somn de copil. De copil lăsat să se joace și în vis. Ce inimitabil dorm copilii. Calm. Fără nori de griji pe buze. Numai pentru slava somnului.

Schița surâsului nu l-a părăsit pe Taav. Persista în poză nealterată. Fixă. Astfel Taav parcă ar fi fost o statule dormind. O statule reprezentând un copil de 24 ani adormit pe căpătâi adunat din gânduri voloase. Căci era copil în veșnic neastâmpăr. N'avea stare nici cât clipești cu ochii. Nu în sens sportiv. În spațiu se deplasa mlădios, nuanțat de o sobră eleganță veritabil

masculină, degajat. Neastâmpărul lui Tav avea timbru mintal. Se insinua deci pe un plan sortit să rămână întotdeauna proaspăt, tânăr. Și el se voia astfel. Pentru că oamenii sunt bătrâni nu la 50 de ani. Sunt bătrâni când intelectul le devine senil. Unii chiar la 20 de ani.

Treptele coboară oblic, frânt, în spirală. Umerii lui Taav merg sinonim... Pașii cad accelerați. Numai la genunchi les din uz regulile flexiunii obișnuite. Unghiul susținut de rotulă se sgârcește, se încoardă, se resimte mai pus în funcțiune pentru a-l da torsului aere maiestoasă, de zbor, nu mersul zgândărit cu grafic de convexități jugulate.

Amurgul începuse să-și topească reziduurile transparențelor de sticlă. Peste dantelările acoperișurilor, vitraliul vesperal, pictat, din loc în loc, cu îmfoieri de nori moduri și albi, își juca scena finală. În ușă Taav și-a ridicat ochii spre zenit. Nu zărea decât câteva stele luate temerar.

— Câteva prime ploneze incandescente înflpte ca să țină pânza firmamentului în altitudinile siderale. Altcum ar da-o jos peste case, peste noi, noaptea, gândi Taav.

Trotuarul era râu uman. Se aprindeau luminile în mii de locuri. Sus, pe fațade, ardeau multicolor numele clădirilor. Albastrul conducea. În al doilea rând eșea în evidență ediția domesti-

că a roșulul: roșul deschis. Apoi veneau alte culori ușoare. Lumina lor unică îl chema pe toți la plimbare. Sub reflexele ei, siluetele prind relief, fețele își confecționează expresia cea mai nimerită, proeminențele se accentuează îndulcît, umbra se lîpește, deasă, de corpurile lipsite peste zi de cărbunele ei revelator. Nici când oamenii nu sunt atît de plastici și întreaga lor înfățișare atît de puțin materială. Aici o gură conturată. Dincolo un nas retușat estetic. Înainte ochi diamantini. Și peste tot arătări neobositoare, estompate, mai mult sugestive decît reale.

Auricular, pentru Taav, trecătorii apropiați se expuneau cu fraze zdrumicate:

— Inima artificială a rezolvat atunci problema??!...

— E beneficiul climei dirijatei

— Vîduri!...

— Combinațiile sulfului...

— Dacă poezia e un corolar al tehnicii (prin tehnică înțeleg exercitiul ajuns la recoltă) are rost să scrii poezii. Dacă însă poezia, considerată ca facultate de a sesiza și trăi frumosul, e atribut organic în fiecare individ, atribut capabil să se realizeze la orice oră, strofele poezilor sunt cana de apă întinsă gurii nesetoase. Eu cred că „frumosul” tău din natură nu e nici măcar material modest de poezie. Copia celor văzute nu mă interesează. În cazul că da, mă

servesc de aparatul fotografic. Pe mine altceva mă interesează. Pe mine mă interesează construcțiile poetice făcute peste capul acestei lumi intoxicante. Nu filmul necazurilor mele și dramelor mulțimii (fie ele versificate), nu, nu. Ele nu mă mișcă. În poezie vreau o lume nouă, originală, brodată cu firul de aur alimentat din ghemul cutezanțelor personale, cutezanțe iscate prin comprimări de planuri, excluderi de poze terestre, obișnuite și vizibile la toate colțurile.

Poezia nu este atribut organic, accesibil tuturor și versurile o simplă traducere a existenței lui așa cum e în stare nativă. Poezia o face, o fermentează, o cultivă, o creează individul, din elemente disparate, prin combinații foarte greu de mântuit la început, prin exercițiu, prin tehnică.

Astfel, debila curgător în spatele lui Taav un profesor de liceu.

Terminându-se această emisiune, a luat din nou flință cascada parțialităților:

— Ce faci?

— Veniți la noi neapărat!

— Măne sunt zece mii de ani dela invenția automobilului.

Mergând alături de Taav, o doamnă cu dicțiune argintie îi spuse unui domn mic:

— Prea e avântat Zalt Ramun. Zborurile interplanetare sunt utopii sortite ca să ajungă sub lespedea funerară a încercărilor ratate. Căci nu

există forță capabilă să scape din cătușele gravitației chiar dacă s'ar uni toate energiile de pe pământ. Las la o parte riscul și inutilitatea unei astfel de călătorii în ipoteza că vreun avlon-rachetă s'ar deslipi din sânul ei. Proximiile sori, sunt la zeci de ani-lumină. Sori, nu planete de aterisat.

Simultan cuvântării ei mintea lui Taav s'a cutremurat.

Aici ne stăpânesc puterile, rezistențele în calea realizărilor și adevărata greutate măsurătoare a evaluărilor noastre e Obstacolul, permanentul Obstacol. El dă actelor noastre înălțimi, suprafețe, amplitudini. Pe noi ne domină inegalitatea pledecilor (pleddecile adică) raportate la inegalitatea opintirilor. Un olog se chinue ani de zile ca să parcurgă câțiva kilometri, iar șoferul fără trudă, prin inteligența descoperitorilor mașinii, îl devorează în minute.

Acolo, sus, nu poate să fie decât avânt.

Dar dacă munca lui Zalt Ramun nu vizează imposibilul! Dar dacă el are la îndemână date victorioase! Dar dacă el învinge nepătrunsul!

Cu un mugur optimist în solilocul său pășea Taav printre trecători, acum somnambul pe crestele transcendențelor pe care l le înălța febra creierului, ca o beție de grandori. Demult a uitat că există. Demult era orb. Demult în Vitol nu mai ardeau lumini multicolore. S'au stins demult pentru un singur om, pentru un sin-

gur pleton. Locomoțiunea i se urnea mecanic. Vecinii tăcuseră parcă, sau deși nu tăcuseră ei nu-l auzia. Ușile urechilor i s'au închis.

În decor omonim bulevardului luminos vibra Taav în sine, metamorfozat de crâmpelul despre Zait Ramun în navigator pe apele aspirațiilor umanității străvechi, prezente și de mâne, cu siguranță.

Ce bine ar fi să nu-și întâlnească prietenii, să rămână mut, să se plimbe solitar.

Bulevardul a cotit la dreapta. Perspectiva s'a deschis ca o magie. Lumini noi, cadru diferit. Impresii strălucitoare. Retina e sesizată. Lentilele aleg, intră în mișcare, se fac ventilatoare, sorb. Gândul dus de aripi departe, revine, descalecă pentru cercetări la fața locului, se coboară „cu hârtie și condei” în ventuzele întulției.

Etapei bătrâne i-a urmat una nouă. Asimilări deosebite. Șoapte deosebite. Consecinți, direcții, zor deosebit. Fără ca să observi îți părăsești palatele clădite de arhitecții cugetului, pleci altundeva, spre forme căutate de Inconștientul nomad, spre ritmuri diferențiate, spre un alt eu al tău. Taavul de pe bulevardul anterior e alt Taav.

— Cum se succed Taavii în mine și totuși sunt eu prin toți. Unitar în segmentele diverselor aspecte, constată el.

Surprinzându-se pasager pe străzile propriilor lui digresluni făcute în probleme fără

alegere, a încercat să-și verifice supapa de siguranță a unei legitime chestiuni. Făptura i se dinamiza, recunoștea Taav, cu aburul eșit din cazanul unei existențe subiective. Mintea lui putea deci să greșească. Îndoiala a năvălit în el ca o soluție care dizolvă palatele de zahăr ale reveriilor, într-o clipă. Depe ruini lăsate sub noapte sufletească de tuș, întrebări scrise cu fir roșu, îl fuglau înaltea ochilor, în sus, în jos, într-o parte, într'alta, chinându-l. Prin ce i se confirmă că tot ce el crede e cert? Unde-i adevărul? Sunt reale în toate sensurile rețelele lui de preocupări? Sau sunt două realități și chiar mai multe, una a lui, alta a terțelor persoane, de exemplu a doamnei sincer convinsă de catastrofa încercărilor lui Zalt Ramun, și în sfârșit, ca un etaj deasupra noastră, a treia realitate absolută, abstractă, imaterială vie. Sigur. Către cea din urmă, către a treia realitate, greșind adeseori calea, se duc fizicienii, astronomii, savanții. De ea ține seamă Zalt Ramun, căci dacă ar ține seamă de a doamnei și el n'ar ști decât să vâre bățul ignoranței în rotația avânturilor înspre cer.

Sigur. În univers, peste, sub și în materie se așează reguli, legi fără corp. Nu e dîg să le țină plept. Pătrund în inima pietrelor, pătrund pământul, pătrund soarele, pătrund vidul eteric, pătrund pretutindeni, și sunt pururea prezente, necesare, oferindu-se oricui vrea să le cuprindă.

Nouă ni le prinde mintea. Dece? Nu ştia Taav. Nici nu-l interesa. Principalul era cert. Că ele se descoperă identic şi oriunde în mintea multora. Se elimina deci teama de iluzie. Spiritualitatea lui dacă e filtrată prin criticism acerb (supapa lui de siguranţă) se propteşte pe beton armat. Cum nu. Ţi se pretinde numai grijă. Ţi se cer ochi în patru, în opt, în optzeci şi opt. Atenţie Taav la locomotiva gândurilor. Vine din a treia realitate. Vine abstract. Vine vişoasă. Vine cu clipe. Vine cu nuanţe. Vine cu veşnicii. Atenţie Taav. Atenţie la linie. Atenţie, să nu treacă peste tine. Nu te mutilază. Nu te zdrumică în bucăţi. Te lasă doar setos. Setos după lumina lămpaşului ei metafizic, în orbecăiala simţurilor înclnse de noapte, de spasm, de centura vijeliilor. Ascultă-mă Taav prinde lămpaşul. Nu poţi merge în munţii vrerilor tale fără lumină ... Işi zicea Taav altui Taav. Taavului devenirii. Taavului de peste câteva secunde. Taavului realizat din aluat de Idei proaspete.

Separat nu examina pe nici unul din cei ce se plimbau. Privea vag, înainte, într'un punct ambulant. Acolo, în prezent, i se legănau semenii, gesticulau mâinile, trecea Vitoul redus la un optic numitor comun, pentru el, fără individualizări, fără specific, fără a fi descompus în moleculele componente. În mulţime nu-l mai interesau pe Taav înşii. Aşa cum nu l-ar fi interesat dacă un tablou are sau nu verde, galben,

violet. Emanația particulelor, tuturor particulelor, îl preocupa. Impresia. De prezent comodă, superficială, mai ales superficială. Învelișul. Măștile cinetice ale învelișului. Trecerea adică. Eterna, universală trecere. Nepotolită undă.

Oamenii e bine să-i observi o singură dată „cu microscopul”. Incolo fugar, extrem de fugar. Nici o dată static. Iși pierde sensurile atunci. Semnificațiile. Se distramă. Devin o monotonă defilare de amănunte repetate dela o vreme, repetate.

Viteza îți împrumută o indispensabilă febră. Gândul discerne agil. Luminile amorteții se aprind pe rând, fiecare cu para ei, fiecare cu farmec propriu, fiecare unică.

Nimic nu e mai grozav decât să știi că stai pe loc. Că ești rotită oprită în mecanismul universului.

Nu sta locului Taav. Nu-ți face templu dintr'un singur gând. Nu-ți face templu din nimic. Templele sunt făcute pentru închinat. Templele durează. Viața nu așteaptă închinări. Ea se frânge'n infinite fețe. Toate mici. Toate scurte. Toate accelerate. Nu-ți face temple Taav. Sau dacă îți faci, nu intra în ele. Nu le instigă. Nu te apleca lor. Ci părăsește-le, îndată, pentru noi temple. Pentru revoluționare decurii. Pururi revoluționare. Nu. Taav, nu-ți lăsa mintea să se oxideze stând locului. Schimbă-ți haina. Învață-te în orice clipă.

Abajurul mov își dilua câmpul vederilor din ce în ce. Pe o parte Linù, în pat, acoperită, cu privirile în carte, trăia într-o atmosferă prinsă la anul 2634, de la invenția automobilului. Originalul operei scrise în limba tangheză, limba națională a vitolenilor, a fost tradus la anul 3690 în limba universală lamvù. Autorul lui, Dimlo Sagafun, era cel mai celebru romancier al antichității. Prin el limba tangheză și-a trăit apogeul înmulțindu-și până la uimire suplețea tiparelor de expresiune și totuși el a fost întâiul lansator teoretic al limbii lamvù. Mobilul acestei inovații credea Linù că a fost profundul lui umanitarism alimentat de socialismul fervent al secolului în care a trăit. El vedea pe oameni desbinați și incapabili să se înțeleagă, un popor având, pentru același gând, un vestmânt lexic, celalalt altul. Pe când în fond toți simțeau durerea, foamea, bucuriile, frumosul, urâtul, la fel. Cât de la fel. În cele din urmă, cine știe dacă utopia lui Dimlo Sagafun ajunsă peste 1000 de ani realitate n'a fost determinată de insuficiența limbii tangheze. Sensibilitatea civilizatăului cult se complică prodigios și toate paginile albe nou născute își cer

botezul. In caz de omisiune te trezești, la un moment dat, că ți-e strâmt dicționarul, că al regiuni sufletești moarte pe cari nu le poți fecunda cu sămânța cuvântului și scoate la iveală. Mereu ținuturile oarbe se măresc, te turbură la început și în cele din urmă condamnă la păcăginiere gîngășli dornice după lumină. Nu simt această dramă sperlații aparițiilor fără precedent. Ca să o simtă miopii ar trebui să-și pună ochelari pentru contemplări interloare. Sunt uragane acolo. Sunt cataclisme. Sunt crize dese.

Cățiva lucizi neobsedați de persoana lor, de necazurile lor, de aspirațiile lor, au acceptat ideea lui Sagafun, entuziasmați de multiplicitatea nesfârșită a viltoarei limbi artificiale.

Atât i-a fost însă de ajuns lui Dimlo Sagafun. S'au răsculat împotriva-i cohortele flașnete reacționare și l-au declarat eretic, ținut, zgârăe-norl. Cei cucerți de infallibila „experiență” și cei grevați și'n oase de ipoteca tradițiilor, au secat butoale de cerneală înegrindu-l prln reviste și broșuri. Anecdota muribundă și-a părăsit subit așternutul, s'a încălțat în spirite de idiot gust, și-a pus pe corpul mlădios decolteul Injurlei și a prlns să danseze din timpan în timpan, dând capetele pe spate sub convulsunea răsului eșit segmentar din tunelul gurii.

A suferit buna intenție a lui Sagafun. A tăcut. Până când trupul istovit de bătrânețe i-a devenit un pumn de cenușă preparată în cre-

mator. Dar cotiledonul iubirii lui de oameni și-a scos la suprafață din mormântul prostiei multora, după cinci veacuri, triumful înverzit. Florile de mucegai ale prejudecăților, sub presiunea curentelor cu aer moral sănătos, au pierdut treptat virulența orbitoare. În oameni s'au născut necunoscute norme de trai, necunoscute preferinți, necunoscute ambiții, odinioară. Se impunea în consecință o nouă etică și îmbrăcăminte socială. Înainte au observat-o unul, doi. Acum o vedeau toți. O pretindeau toți. Nu puteau exista fără ea.

Expropriati dela grija pâinii de mașini, oamenii au ridicat ochii depe scoarța pământului și au plecat hoinari să cunoască lumea. Dar dela frontieră, în fața flectării fenomen străin de cultură sau monden, s'au izbit de un inconvenient. Greu, urât, supărător inconvenient. Să fii enigmă pentru semenul tău, fiindcă ție din alt centru politic ți s'a impus o limbă deosebită. Apelul lui Sagafun fu, înfățișat, înțeles, mai mult din considerațiuni utile și ca să-i fie realizat proiectul, s'a instituit o comisiune care a creat, după legi simple, un grai general. La titanica operă s'a lucrat cu intermitență cinci veacuri și iamvù s'a prefăcut vis prins. O sută de ani apoi a fost obiectul principal în școală, obligator pe tot globul. În răstimp a penetrat cuceritor, prin muzicalitatea ei, alături de toate limbile naționale.

Il era simpatic Liniei acest spărgător de

ghiață. Din deferență i-a luat cartea în mână, dorind să vadă puisul vremilor străvechi în conservele literelor. Titlul romanului se afișa discret: „Pași în iarbă”. Ediția lui primă s'a epuizat imediat. A doua s'a bucurat de soarte similară. A treia identic. Și succesul nu s'a consumat în acest stadiu. Cartea i-a fost tradusă în toate limbile, ducând pretutindeni numele lui Dîmlo Sagafun.

Subiectul romanului se torcea din caerul unei povești zbuciumate: Talutha, o elevă de 16 ani, scripitor inteligentă, poetă, singura descendentă a părinților ei fabricanți de automobile bogați, dispare într-o zi. Planul fugii i-a venit în minte el, rătăcind prin pădurea de lângă oraș. Doria să se cunoască fără propte, fără protecția mamei, fără confortul inepuizabil de care dispunea. Se doria eliberată de narcoticele luxului, desmorțită, trează prin viața aspră, crudă, naturală, și a plecat către ținte indecise ca să-și exploreze flința adevărată, ascunsă decând a pășit în viață, sub epiderma ei, ca într-o colivie.

Însă traectoria prin țara cunoașterii i-a fost fatală.

După trei zile, Talutha sosește la o fermă. În poartă se întâlnește cu un domn elegant. Prin maniere distinse, domnul îl captivează interesul, din primele clipe. Eroina întârzie la fermă o zi, o săptămână, un an. E sedusă. Gravidă. Împinsă la avort.

Prefața dramei s'a scris.

Urmează balastul.

E alungată.

Colindă.

Intră ca servitoare.

Vinde ziare.

Servește în restaurante și în cele din urmă se prostitulează.

Intelectul i-e asaltat de împăinjenire. Arde în ea numai petrolul sexualității. Stanțele au amuțit, și ea nu era decât hamalul plăcerilor ațâțate de alcool, stupefiante, perversități. Zilele și le-a șters din calendar. Și părinții, prietenii, pe ea, ani în șir, fără ca să lase de sub tutela nopților cu spasme și posesiuni orgiace.

Odată, se abate în camera ei un student mânat de presiunea conținutului din veziculele seminale, la un closet pentru spermă. O vede cu vestigii de distincție pe fața prematur obosită, i se face milă de ea, milă stropită cu lacrimi, îi vorbește cald despre viața scăpată din lanțurile sensualismului și trăită prin creier și sentiment, sobru, cuminte.

Pupilele Talutei îmbătrânite cu patru ani, se iluminează. La periferia mocielii în care se află, printre stuful îndeletnicirilor nocturne, răsar timide panglicile hotărârii, răsar matinal, subțiri la început, apoi definite, precise, răsar scoțând din genunea rătăcirii corola incandescentă a orientărilor ei viitoare.

Își tale rădăcinile oblișnuinței, se smulge, aleargă la părinți, la amici, avidă după ea cea de altă dată.

Își întâlnește părintele. Il îmbrățișează. Tatăl ei încărunțit de rușinea făcută o respinge brutal. Mama Taluthei, prezentă la scenă, trece plângând în altă cameră și încuie ușa.

Prietenii se fac că nu știu cine-l. Nici Oncub nu vrea să-i vorbească. Și cum se iubiau ei. Talutha îl iubește și acum cu dragoste pornită nu din văpaia simțurilor. Il iubește dintr'un sentiment născut deasupra paslunii Inconștiente puse în funcție de mâna oricărui mascul inițiat, îl iubește sincer, suprauman...

Dar e târziu. E târziu. Toți îi văd stâlpul infamiei în spate.

(Conform calculelor artei clasice, momentul suprem își profilează piscul alci. Posterul lui, rețeta operii de efect nu ne prescrie decât pistolul la tâmplă, aruncarea în Nirvada sau alte moduri de voiaj în neant.

Sagafun a prelungit Istoria, adăugându-i un epilog. N'a stins Linu becul până nu l-a citit.)

Restul personajilor pler la cotitura decisivă și rămâne în acțiune Talutha, încolțită de o delicată problemă: dacă își poate uita trecutul și șterge petele tipărite hidos pe fețele memoriilor; dacă poate trage cu buretele peste nopțile de ieri... Nu-i mai era grijă de părerea părinților și cunoscuților. În jurnalul ei intim

notase: „Mă vreau schimbată. Așa precum un glas din mine mă vrea. Bună, candidă, castă. Pentru mine numai...

Ce m'ar împiedeca să n'o rup cu drumul celor patru ani?!

Nu, nu sunt eu pierdută. Ea e moartă, e o sinistră amintire.

Cine îmi spune că nu mă pot reclădi? Echilibrul nostru e întemeiat pe iluzii optimiste. (Să nu mă desmintă nimeni, căci e mărginit atunci.) Mă voi plămădi și eu din gânduri roze. Voi fugi cerșitor după bine, adevăr, frumos. Patimilor mele le voi substitui renunțarea tenace și restauratoare.

M'am lepădat de mine..."

Un dor magnetic a dus-o apoi în pădurea fatidică. Era toamnă acum. Frunzele ningeau funerar. Ochii i s'au înmulțat. Boabe mari s'au prelins pe obrajii ei ofiliți. N'avea pe nimeni și era toamnă acum. Toamnă. Frig. Și ea o epavă...

Fără ca să știe, a eșit din pădure. Nu mai plângea. Pășea a doua oară, prin verdeț, spre necunoscut, cu revărsat de zori în inimă...

Cartea s'a închis și Linu a rămas neîmpăcată de așteptările ei. Prea erau crolți eroi pentru anumite conflicte. Intreaga acțiune se punea calculat în scenă. Clocnirile se predestinau de autor, indiferent că ar sau n'ar putea fi veridice.

La răscrucile dificile,¹ personagiile se dozau meșteșugit cu alcool literar ca să-ți fure ochii. Pe lângă puținele accente într'adevăr duioase, Linù considera epocala operă a lui Sagafun, ca și pe celelalte opere antice, joc de marionete trase după cullse cu sforile. Viața rare ori are conflicte dramatice. Ea se desfășoară pur și simplu în timp și spațiu, fără ca să pună aureolă de ființă principală pe umerii unuia în dauna restului rămas decor numal. În fața ei nu sunt erol principal și erol secundar. Sagafun și sagafunii greșesc când, sub pretextul că înfățișează realitatea, iau dintr'un ocean de tipi, pe unul și ni-l prezintă, speculat, în toate fațetele psihologiei lui personale, neglijând că aceeaș cantitate de material ai putea să o afli în al doilea, în al treilea, în toți tipii existenți, originali fiecari. Lipsa aceasta de legătură logică între lumea externă așa cum e: de aceeaș greutate și servitorul depe la anul 3000 și ministrul, și între importanța care se acorda, ca un monopol, celui ales, îi era neplăcută Linùei. În artă, indivizii unei societăți nu se subordonează. Dacă se face totuș, se comite un fals, deoarece raportul adevărat dintre oameni e de coordonare. Concluzia? În locul eroilor principali să se pună ideile-erol, fiindcă ele sunt comandamentul superior care guvernează înșii. Omul este un instrument al ideii și nu unealta ori umbra altui om copleșit de grațiile scriitorului. (Nu omul.

oamenii.)

Miezul nopții trecuse. Trezită Linù din reflecții, a privit automat fereastra, s'a ridicat, s'a dus la ea, și a tras storurile. Cerul se făcuse mușuroi de stele. Văzându-l, i-au venit în minte cuvintele lui Zalt Ramun:

— Secretul uneia dacă l-aș afla, Ala...

S'a reîntors.

A apăsat butonul electric.

Genele i s'au lipit într-o linie închelată.

Și a urmat tăcere. Lipsită de formă, de importanță...

Dupăce liniştea, s'a instalat deplin, titularul catedrei de estetică şi-a început expunerea pe tonul discuşiei, fără emfază, cu metafore adecvate materiei, vioi, într'un limbaj fluent, presărând o ilară vegetaţie de glumi, pentru a expulsa din sală atmosfera rigidă şi a instala în locul ei clima tropical scolastică. Pilulele râsului se consumau respectuos. Studenţii luau note stenografice. Se trudeau să-l prindă orice silabă, şi, îndeosebi, să-l dibulască şerpuirile propoziţiilor în afara celor predate, lateral, fiindcă lecţiunea conferenţiarului nu se termina în pereţii cuvântului. Continua încolţind descoperiri, drumuri către pădurile asociaţiilor de idei, şi, mai ales iremediabile dueluri oratorice în auditor.

Cine a prins gustul comunicărilor de volubilită înălţime intelectuală, transmise prin creere înaripate, e în măsură să nu scape însemnătatea şi consecinţele acestora. Vorbele au funcţiune de polen. Fecundează lumi, sterpe fără el. Produc recolte. Trezesc iubiri desinteresate. Prin capilaritatea lor cerebrală leagă, precum se leagă vasele comunicante, cugetele. Tuburile se

umplu și golul e alungat...

Când s'a terminat ora Linù a rămas pe gânduri. Ar fi voit să-și asculte încă profesorul. Pe timp nelimitat. Până s'ar fi obosit. Dece se tale plăcerile dintr'odată?!

Selda i s'a adresat de alături:

— Eșim Linù? Să ne plimbăm puțin. Nu însă în aerul depe Emagid!

Au eșit. Selda a reluat:

— Emagid... Aș vrea să bisăm excursia pe el. Ar reuși proporțional cu patratul repetiției!

— Mie mi s'a părut că nu te simțiai strălucit. Ai tăcut aproape tot timpul.

— Da, tristețile mă influențează. Imi devastează verva... Iar refacerea ține destul.

— Și cine-i autorul descompunerii tale, Seida?!

— Nu-i vorba despre descompunere Linù... Văd dureri fizice îngrozitoare și trec suficient de impasibilă pe lângă ele. Nu tot așa sunt în fața celui alt gen de suferinți...

Aici s'a oprit. Ochii i s'au pierdut, prin transparența geamului care sta înaintea lor, pe bulevard. Pietonii își încrucișau mersul, automobilele zburau și soarele poleia, cu alb de cretă, clădirile.

Peste câteva secunde, Linù auzi abia șoptit un nume:

— Taav...

Anexat lui mai simțea că se află, șters, și

semnul exclamării. A tresărit. S'a uitat la Selda.

— Taavi! Uite-l! a continuat ea, arătându-l trotuarul opus, cu aceeași voce scăzută. Dece suferă el? ... N'ar avea dreptul... Ceartă-l Linù. Ești mai bună prietenă cu el.

— Dar Taav nu suferă Selda! Exagerezi...

Glasul Linùei a înalțat până la cuvântul „Selda” în linie dreaptă și pe „Exagerezi” și-a frânt direcția în jos, diminuându-se către afunzimi pe cari le cunoaște tăcerea singură. A urmat vîd lung. Apoi Linù, pentru a înlătura atmosfera, îl comunică:

— Am citit ieri noapte: „Pași în iarbă”. Tu i-ai citit?

— Demult... Sfârșitul le ridică valoarea! Problema pusă cu mil de ani în urmă de Saga-fun, e actuală încă și va fi... Ni-e viața un lanț de verigi deterministe. Sau corect zis: existența, grafic, ni se desemnează în formă de lanț compus din două feluri de verigi: Interne și externe; ambele deterministe. Determinismul extern scapă forțelor noastre. Țigla fatală căzută depe acoperișul casei în capul tău, din cauza vîntului, fie din cauza părăgînirii (la bază sunt deci verigile deterministe), pe când trecea visător pe stradă, nimeni nu e în stare să o prevadă și să o dirijeze. Determinismul Intern rezidă în complexitatea eului nostru. Verigile lui sunt și sensuale și sentimentale și intelectuale. Nici un cuvânt nu poate să nu-și albească, la temelie, veriga

predecesoare. Nici un act nu e fără străbunlice-
acte la spate. Binele e determinat. Răul e deter-
minat. De verigi albe unul. De verigi negre altul.
Bineînțeles sunt logic determinați ambii. (Logica
asta e inevitabilă!) Din unghiul acestei consta-
tări, după mine, pleacă importanța pedagogiei.
Ea are misiune dublă. De fauri pe de o parte.
Să facă prin intermediul Intellectului din ferul
afectivităților (iartă-mi duritatea metaforei) bu-
ne, egale la început cu verigile rele, verigi
pentru invizibilul lanț amestecat implacabil în
actele noastre. Și de plasatoare, pe de altă parte,
a produselor fabricate.

Acum revin la eroina din „Pași în iarbă”,
Linù! Dintre animale numai omul e capabil să
observe aceste forțe amestecate în activitatea
lui. Omul are facultatea de a tăia calea deter-
minismului rău, cu verigi aduse din lanțul gân-
durilor albe. Sagafun mâncând de alci, adaugă
un plus admirabil la teză. Prin personajul princi-
pal din roman, încearcă să rupă lanțul cauzal:
lanțul destinului, înlocuindu-l nu cu verigi func-
ționate pasiv, la discreția puterilor existente în
afară de tutela contribuțiilor noastre volun-
tare, ci cu posibilitățile unei autocreații, fără ve-
rigi precursore, desfăcute integral de trecut,
prin care ni se deschide favorul de a ne modela
pe noi înșine. Sagafun a ținut să sugereze că ne
putem influența determinismul, și ni-l putem
linù. (În paranteză, te rog: scuză prolixitatea.

insipidă a lecției mele!) Ne putem elibera de îmbolduri irezistibile, lutul nostru poate deveni material de capodoperă, dacă știi să-l smulgi din prejudecăți și să-l tratezi ca pe un obiect extern, rece, în vederea scopului pe care ți l-ai propus să-l ajungi...

Seida a pauzat. Ochii i s'au pierdut elegiac în vag...

— Însfârșit, Linù, doresc să-ți spun multe și nu pot. Mă zorește cursul următor, un punct determinist acceptat de mine... Toți pașii mi l-am întrebat unde se duc. Orice vorbă am vrut să știu din ce țară îmi vine. Analiză peste analiză... La capătul ei, am înțeles ce-ți spusei.

Clopoțelul cu țărâlt mărunț, a dimicat grupul studenților răspândiți pe coridor și i-a invitat în sală.

Seida a prins pe meditativa Linù de mână:

— Ești supărată, ești supărată rău Linù? Nu fii. Proxima oară vom vorbi despre rochii...

A intrat ultimul student. După el a intrat și profesorul. Acelaș profesor de estetică. S'a dus la catedră și când era să'nceapă lecția face o mișcare reflexă cu mâna stângă, atinge creta lăsată în colțul mesei și creta se prăvălește. Din banca întâia, sare domnișoara Seini Revua, care purta ochelari, și din băncile posterioare sar încă trei studenți. Mloapei îi cad ochelarii. Stu-

denjii rîd. Profesorul rîde și el. Din cei trel, unul triumfă. Creta e repusă. Tăcerea se îngroașă. Profesorul se pregătește să înceapă iar. Deodată cu prima silabă îi răsare pe buze un zâmbet, probabil provocat de scena cretei. S'a electrizat din nou sala. Din nou s'a rîs. Și Selda a rîs. Linù deloc. Nici nu era atentă. O muncia altceva. Seida o muncia. Când i s'a spus că merge și Taav pe Emagid, voia să se întoarcă. Intervenind ea, Selda a cedat. Iar azi a întrebat-o contrar acelei atitudinii:

— Dece suferă Taav?

Naivități. Naivități potrivite pentru a împodobi sufletele copilelor.

Și totuși Linù s'a întristat.

Avea impresia unei despărțiri. Se vedea singură pe bord, într'un pachebot care înalța.

La țarm era Seida.

Ori își închipuia că e Insulă înconjurată de fâșie îngustă de apă la început și apoi tot mărindu-se până când nu zărea decât nesfârșit de mare, pretutindeni...

Au trecut orele următoare fad, fără conștient, greoi.

Pela catedră s'au perindat încă trei profesori. Frunțile se încordau și mâinile alunecau febril cu vârful creionului pe caete.

Linù pauza. O rotiță din mecanismul bucuriilor ei, s'a stricat. Cea mai glingașă. Cea mai vloae. Cea mai de preț. De câteva ori, a încercat

să se regăsească, să fie ea și n'a putut. Se prăvălia Linù intim. I se sfărâmau cretele visurilor albe, suporturile, decorurile, cu toată opunerea ei.

Citindu-l pe Sagafun se indispusese. Prezența intrigii se afișa prin toate încheieturile cărții. Ea era sarea dozatoare. „Excitantul papilelor gustative, pentru o foame literară perversă” condamnase Linù. Ea n'a cunoscut boala. Trăise în vid de ațățărl, de ținte, de tresăriri venite din afară. Motorul dinamismului ei, activa în ea. Zait și Ala au învățat-o să fie astfel, când Linù a prins să descifreze literele adevărilor hotărâtoare. Atunci i-au spus adeseori:

— Nu depinde, Linù, de nimeni, de nimic! Fugi de lucrurile cari îți opresc atenția prea mult timp și nu uita că, oricât de plăcute ar fi, ele te pot țintui locului. Iar Linù trebuie să meargă, Linù trebuie să crească nu numai în statură. Fugi?! Așa-i Linù?

— Așa-i Ala, răspundea ea. Sunt gânduri de multe culori. Linù le va știi pe toate. Ea nu se va opri la unul. Ea va circula! Așa-i Ala!

Între timp Ala o legăna sau îi împletea sfori din șuvițele părului. Dupăce erau terminate, Linù alerga la oglindă, își privea clucurli: stalactitele micițe, mai subțiri decât creonul și începea să danseze. Stalactitele tremurau coreografic și ele. Linù râdea. Râdea Ala. Râdea Zait Ramun.

De primele învățăminte, o despărția un deceniu trecut. Și nici azi nu le-a uitat. Iși aducea aminte despre toate textual. Potrivită lor era Linù în manifestările ei. Ea. Veritabil ea. Ce rămâne: oamenii, convorbirile, inevitabilele distracții, — apariții optice și mărunțșuri cotidiene, incapabile să o rețină.

În fixitatea tiparelor vechi însă îi intrase o prezență nouă turburătoare...

(Stai Sugor!! Îți fac portretul! Nebunule nu fii neastâmpărat. Mi-e teamă că nu reușești astfel.

Vino înaintea mea. Sau nu, sări pe un taburet. Pe taburetul din față! Repede Sugor. Sunt grăbit. M'așteaptă, demult, cu o vizită de politejă Taav. Iar Seida tremură tot după bătutul meu în ușă. Linù rămase acum necăjită și tu știi: n'o pot lăsa așa. Vezi dece sunt zorit?! . . .

Așează-te Sugor, în două picioare! Sta-tuia ta țin să fie cap de operă. Din linii simple, definite, expresive. Pe pedestalul timpului, te văd Sugor, nealterat simbol, nici de curențele artelor plastice, nici de condeiul scribilor intrați în literatură ca să facă obtuze oficii de măsură și greutate.

Cumînțește-te Sugor! Auzi???!! Imi displac modelele nervoase. Pe de asupra corpul tău nu e ponderos, nu e coerent, nu se poate spune că e cu relief, că e tri ori pluri dimensional. Tu ești din invizibil născut, din hău, din inexistențe. Mă pricepi?!

A! Unde mi-e paleta, pensulele, ucenicul, uleiul, culorile, pânza?!

Vai bată-te să-te bată, câne! Am ultat.

Voiam să te fac statuie. Duceți-mi la loc unelte
Invocate. Imi trebuie lut, lut, lut! Repede cu el la
Bion în cameră. Ce vă mirați mirului! Netrebni-
cilor! Parcă e plumb în picioarele voastre. Vi-s
mânile țeapene, de tuci. Până ați terminat voi un
pas, gândul meu a străbătut universul. Cu voi să
lucre omul?! Greoilor! Matahalelor! Gasteropo-
zilor în viteză! Fiți accelerați ca mintea, realiza-
tori ca ea, voloși ca ea! Trudiți-vă să nu rămâ-
neți de trăsura ei adormiților!...

Lut, lut, lut! Dați-mi-l! Descleștați-vă odată!
In Vitol e lumină, e soare-aur dăfan. Părăsiți
zâmbetele, subînțelesurile lor, haina prostiei
voastre. Ucenici pentru Dumnezeu pricepeți!

Li observi Sugar? Toți sunt cremene. Toți
sunt surzi. Toți sunt fără ochi. Ce să-ți fac?! Am
intenții bune, dar... Totuș, stai pe taburet. Mai
la urmă, de ce să te imobilizez în sculptură ipo-
crită? Tu ești viu. Tu ești dinamic. Tu ești com-
plex. Te torn dracule în punga literelor! Te în-
tind în suprafață, îți dau lungime, scurgere de
ecran, flux epopeic! Nu?!

Pe taburet Sugar!! Pe soclu adică. Da? Fă
din labele anterioare două colonne. Coada
evantai leneș, în balansare. Botul ți-l afișează
puțin cochet, puțin înclinat, spre stânga de
exemplu. Imaginează-ți că urmărești atent, foarte
atent, extraordinar de atent, ceva, o plesă de
teatru cu joc hazlu, un concert, o conferință
despre fabricarea ciocolatel. Vrei Sugar?!

Binel...

Discretule! Abia ți-am observat pata neagră, umedă, mofturoasă, din vârful năsucului tău, prea explorator. (Ți-o credeam sură, petec dermic de reptilă băloasă, repulsivă.) Și ochli tăi, tot negri, lucioși; serafici însă. Sugor, ai cel mai frumoși ochi din lume! Mă văd în ei împăcat precum nu sunt, vesel, aproape zvăpăiat ca tine. Nu-ți clinti ochii Sugor... E prima și ultima oară când ți-l umplu cu figura mea și când nu te povestesc... Poposesc numai Sugor, poposesc numai.

Destul! Destul din lăncezeală!! Eu trebuie să merg... Jinta mea nu cunoaște opritul. Mai departe. Prin pustul de omăt al hârtiei albe, lăsând din creon peisagii, deschizând drumuri, schițând fășii de azur peste munți improvizaj, peste orașe ireale, peste Nivrada imaginară.

Dar tu Sugor stal. Mai am să-ți conturez și urechile ridicate ca palmele făcute scoică. Ele te individualizează. Ele îți sunt necesare. Te fac unic Sugor. Sugor, Sugor! Dobitocule!!!...

Ui încă. Incă! Ipotenuza spinării pe suprafața taburetului. E cea mai grațioasă linie. Nu mișca! Momentul culmină.

Gata! Bravo Sugor! Poftim jos depe soclul
— Ham!

Uită-te la el! Nu te cobori?

— Ham! Ham!

— Ei, nu mă plictisi cu lătratul tău prezentat.

Repetiția ucide interesul, banalizează, intoxică.

— Ham! Ham! Ham!

— Dece protestezi? Că te-am stilizat sumar?

Asta-i Sugor??

— Ham!

— Al Culoareal!?? Pedantule! Ți-am uitat-o.
E gri. O public în post scriptum. Despre aspect
tac. Ți-l deduc toți: vânjos, de lup îmblânzit,
pieptenat.

Ha! ,dă-mi labă! Și să nu scoți limba că ți-o
tai!!!! Mă îndispune forma ei, de lagună, spân-
zurată'n aer!)

Cu fruntea lipită, aproape, de ușa bibliotecii, Bion privea indiferent la șirurile volumelor așezate vertical. Nu-l tenta nici o pagină.

Pentru mulți lectura se impune în momente slabe în convorbiri cu tine. Bion făcea parte din numărul acestora. El considera literatura surogat indispensabil perioadelor sărăcite în produsele creierului propriu. Citea, deci, în fazele deficiențelor. Când era silit să se alimenteze artificial.

În prezent, nu era flămând. Alergau glasuri prin frământările lui, săltăreț, pălpăind aripi de flutur, aripi bizare momite către clinuri verzi.

Bionul actual nu e cel depe Emagid. Cum ar putea și fi? Singur, neastâmpărul ți-se domolește și la periferia liniștii, răsar vizitatorii meditațivi: reveriile cu flexibilități de salamandră, îți cad brumă din necunoscut palașele fantasmagoricelor combinații, te inundă ciudățeniile potcovlite, creezi monștri, cazanul himerelor începe automat să fiarbă, și se păturesc în noi panorame peste panorame.

Mereu.

Îți fug preocupările încotrova?! Un fel de

ingineri constructori, echipați complet, pleacă după ele și acolo durează palate, fabrică munți, adună mări. Ce banali am fi fără acești muncitori pitulați îndărătul cortinii puse deasupra nimicului garantat. De aceea, din toate slujbele de pe glob, cea de cullsar e demnă de lauri. În ea se rezumă una din tendințele cele mai subtile ale omului: să ruleze decorul. E acordată în plus cu inima.

Ca pe Emagid prin urmare se agita Bion și în tăcere. Cu aceeași febrilitate. Dacă exista cu toate acestea în el un cât diferențial, provenea din schimbarea de plan. Pe trunchiurile altor arbori sare Bion când e cufundat în mutism.

Globulețele afinelor sunt ultate. Iarba le-a urmat soarta. Orizontul și-a destrămat noțiunea cuprinzătoare de larg și nesfârșit. Mimetismul probabil i-a tăiat în pătrățele configurația cugetului. Pentru că sistemul său de gândire avea formatul cutiilor. Se diviza, celular, în nenumărate unități. Prima unitate era încăperea lui. Ea închidea, limita, în sens figurat colora o flință: pe el. În vecinătate, în jur și mai departe, alte cutii conțin în captivitate voluntară milioane de indivizi. Tot atâtea minți se sbat în ele. Suferă unele. Sunt avânturi într'alte, poeme. Ce-ar fi să cadă pereții despărțitorilor și să surprinzi Vitolul? Teribilă glumă.

— Ai auzit Sugor?! căută să verifice Bion.
Sugor bătu afirmativ din coadă.

În sală se instalase parcă tăcerea miezului de noapte.

Bion continuă să contemple cărțile. Fiecare raft reprezenta o epocă și-i cuprindea operele importante. El ajunsese cu lectura pela sfârșitul anului 3000... Un indicator anunța, sus: Epoca lui Enar Enares. Sinteza ei era „Noua sociologie”, scrisă de acest autor după ce un cataclism fusese pe pragul de a decima total omenirea. Ea se născuse din mirosul prafului de pușcă și avea printre rânduri panica morții care ar putea reveni ca să distrugă și ce a lăsat. Frazele ei posedau o lirie inimitabilă, brodată de un stil unic în lume. Posteritatea a intitulat-o: Cartea fundamentală a statului modern. Lângă ea se afla „Frumosul creat” de Ti Meniş. Pe aceasta n’ă răsfoit-o Bion, dar Zait Ramun i-a vorbit mult despre ea.

Dintr’odată, ochii ei se acoperiră de mâini reci.

— Linù! zise el.

Mâinile i-au înclinat capul spre dreapta, spre stânga.

— Știu cine-î! Seida!

A fost eliberat.

— Cum ai intrat la mine detectivule?!

— Am eșit din pământ, glumi Seida.

— Sper că nu pentru a mă controla.

— Nici o îndolală. Pentru a te invita.

— Unde?

— La recepție.

— Da Seida. Știu.

S'a ultat la ceas. Arătătorul indica 16 și 5 minute.

— Nu credeam că întârzii.

Recepția o da Zalt Ramun. Nu demult i s'a permis și lui Bion participarea între scriitorii de marcă, profesorii universitari și doamne savante. Mai erau întotdeauna prezenți la ea Seida și Taav. Ei cu Linù, alcătuiau ironizatul „trlunghi Isoscel” de către astronomul Liven Graenot. Trlunghiul forma o entitate aparte în cercul celor adunați. Se poate zice despre el că era nota discordantă în raport cu restul greșos armonic. Altă factură purtau discuțiile „trlunghiului Isoscel”. Frazele lor curgeau mai suplu, mai aprins, mai cântat.

Între aceste două stătulețe rivale, separate printr'o elegantă ostilitate, ezita a treia mică putere: Bion. Incapabil să se hotărască la o anexiune, se împărțea, în continuă navetă, dela unul la altul.

La intrarea neobservată a Seidel și a lui Bion, recepția își silueta verva obișnuită prin paradoxele izvorâte din spontaneitatea enigmatice și pentru autorul lor: Bughin Crat, prodigul rege al zărîștilor prodigi.

— Crezi tu Zalte, zicea el, că ți-al vârit dege-

tul în grandoarea Infinitului, mângăind pe car-
toane manivele și rotițe, examinând lichidele
din eprubete... Eu admit că ele rezolvă ceva.
Dar acest ceva, înainte de toate util, neapărat
util, extrem de util Incontestabil, servind dome-
nii practice, ne falsifică substanța rostului
nostru. Chimia ne-a obișnuit să trăim exclusiv
pentru elementele mono sau bi valente, fizica
pentru năzbâtii, spre exemplu, cinetizarea loco-
motivelor în așa hal încât, prin energia demate-
rializată dintr'un neglijabil conținut de Inel, să
hurducăiască eșită din minți în jurul planetelor
zece, cincisprezece ori...

Cuceririle tehnice au eliminat munca și au
redus spațiul. Azi ocolești globul în opt minute;
înainte nu ajungeau velei de oameni. Folosul to-
tuș s'a dus de partea rubricii cu deficitul. Iată
pentruce: câștigul realizat prin comprimarea de-
părtării s'a repercutat asupra necesităților de
ordin artificial. Trenul de marfă facilitează pro-
curarea stofelor, într'o durată minimă nici vîsa-
tă de străbuni. Bucătăriile automate îți aduc
mecanic farfuriile umplute și le spală, șterg, pun
la loc, numai prin roboți. E suficient să atingi un
buton magic pentruca tot ce-ți poate inventa
fantezia să ai imediat la îndemână. Nu știi în-
să dacă umanitatea „butonului magic” a tran-
șat litlul capital dintre antagonismul tenden-
țelor noastre. Imbrăcămintea, distracțiile, științe-
le chiar, absorb cu aviditatea spongiei mințile.

(E și firesc; omul oricât ar voi să nu fie preocupat nu poate. Ceva trebuie să te frământele!) În atmosfera lor de structură exterioară, de ținut așezat dincolo de ființa noastră fizică, de ținut străin și contrar adeseori intimităților ei, de ținut luxtapus doar, uităm, neglijăm, ne facem că nu auzim glasuri plecate din adâncuri imposibil de falsificat cu tartine literare și zaharină filosofică. Nu-i nimic. Glasul persistă. În narcoza ocupațiilor copleșitoare, bate, când nu te aștepți, la ușă și își însinuă prezența comandând altă melodie. Străbună. A cavelor poate.

Un singur merit are totuși tehnica. A dat puls dacă nu energilor vitale, atunci ochilor. Aștia văd, scormonesc, consumă, febril și neîntrerupt, teatre, privești, străzi iluminate fascinant noaptea. Față de timpurile străvechi secolul actual merge, circulă. Circulă ferit de sincopă. Uniform pentru toți. Dar nu pe calea adevărată, din nenorocire.

Noi ne îngropăm tumultul, freacățul lipsit de calcul, prin spectacol. Prin spectacole fără sfârșit. Însă și la ele, cu cât temperatura de participare e mai scăzută, cu atât e mai bine, apreciați voi înțelepții. Pașiunile (nu vorbesc de pasiuni!) oboresc și fugiți de ele. Sunteți o sectă de consumatori la ghiață ai vleișii. Căldura vă zăpăcește...

În lipsa speciimenelor din soiul vostru frigid, eu n'aș fi zlarist. Nu ar fi tipar atunci, trotuare,

patefoane. Minteaa mea nu s'ar fi chinult să memoreze plesele maşinilor, nici să pătrundă texte dificile. Aş fi fost un om simplu, mângălat de femela mea tandră, fericit că îmi cresc şi protejez copilul, vesel că inspir aerul pădurii şi mănânc rădăcini în loc de caviar...

— S'ar putea să-ţi răspund ţinându-ţi o conferinţă în care să fie demonstrate beneficiile şi gradele superloare ale felului de trai contrar. Omit. Le cunoşti şi tu. Te invit numai să părăseşti Vitolul, cu avionul meu, imediat şi să nu te opreşti până în junglă, l-a răspuns în glumă Zait Ramun.

Linù şi Taav ascultau. Pe Linù o interesa reacţiunea ziaristului. Dar, spre decepţia ei, ea s'a produs pentru un pahar de nectar care aştepta, în camera alăturată, pe bufet.

— Iată cum se termină idelle mari, a încheiat Linù, gândindu-se la pozatul admirabil al lui Bughin Crat.

Manifestările tuturor sunt poză, îşi zicea ea. Înaintea flecărui om suntem cu o altă mască. Pozatul mai la urmă e organic. Cine se scrutează serios o poate remarca. Omul vrea instinctiv să impresioneze. Dorinţa de a produce efect există aproape la toţi. Măsura diferă. Unii simulează grandilocvenţe pentru a fascina: poseurii de rasă. Alţii aşteaptă rezultate medlocre, comune zdrobitoarelor majorităţi. A treia categorie de neposeuri are aderenţi foarte rari. Resorturile

acestora sunt enigmă și ei sunt drumeții plecați ca să afle singuri adevărul, cu ambiția de a fi eventual împărași peste el.

— Ce-i pozatul? Ipocrizile?! S'a adresat Linù către Taav.

— La nici un caz... E un joc firesc, o cochetărie a filințel. Fără pozat Linù, raporturile omenești ar fi private de pitoresc, a suplimentat Taav.

Ca să devenim astfel, s'au mai coalizat concepțiile despre existență care caută, în orice domeniu, să șlefuiască din noi executați câți mai perfecți.

Linù, actorii geniali sunt poseuri geniali. Prin ei dramele închipuite se declină verosimil, suferințele imagine devin reale, poveștile învie.

În fond întreg mecanismul jocului e simulat la actori...

Ciudat Linù! Când îl priveam pe Bughin Crat, s'a petrecut în mine un fenomen hazliu. Fața lui a început să-și topească opacul. Peste puțin s'a făcut străvezie și, ca'ntr'un glob magic, mi-au trecut în revistă, în cadrul conturului ei, frescele moravurilor de prin secolele II și III. Masele inculte aveau pe atunci hipertrofiat gustul mesianicului. Omul excepțional era tipul acelor vremuri. Pentru a fi astfel, câștiga profitori au forțat gesturi, vorbe, concepții. (Gluma se petrecea pe teren politic.) Însul „deo-

sebit" era numaidecât lansat, prin scris și grai viu, luceafăr pe cerul celebrităților și mulțimile îl decretau spontan dictator. Restul carierii urma simpatice. Dictatorul proclama regimuri de autoritate cazonă iar problemele grave își obțineau prin comandă soluția. Oratoria, dovedindu-se inutilă, a căzut de pe pedestalul gloriei și l-a luat locul poza mută.

Eri am dat peste o colecție fotografică în care mi-au defilat până la saturație diferitele genuri de frunți bombastic încruntate ale acestor exemplare fără descendenți, de atunci.

Biata omenire de pe la anul 200. Cinci procente din ea trăia prințiar. Nouăzeci și cinci sclavi. Indobitociți. Cu speranțele în venirea mântuirii narcotizate de alcool și teoriile despre supremația rasselor „alese”, naționalismul integral sau ura de clasă. Spre întineric venea lumina lumii noi și pentru că toți simțiau ceva'n atmosferă, se iroseau în surexcitarea așteptării, înșelându-se repede, exaltându-se pentru nimicuri, hazardându-se în absurdități economice și legislative. Gândurile exploataților neputincioși aveau impaciența peronului de gară, iar înfăptuirile se urneau încet.

Dar privite sub unghiul pozei, întâile manifestațiuni de organizare socială au o abundență deadreptul caleidoscopică. Ținuta primilor reformatori, a preoților investiți cu nimb sacru de „cer”, e vădit exagerată. E drept că turmele

aveau ioghurt în loc de creier. Adevărurile ascuțite nu le percepeau deloc. Se impresionau însă de arătări massive, de ficțiuni cu proporții. Anecdota cosmică direcționa avânturile și zăclăuia patimile sângelui, pe vremurile vechi răufăcător. În aer pluteau prezențe atotștiutoare. Peste omenirea „păcătoasă”, groaza cataclismelor cu sfârșit de lume. Vocabularul ctitorilor se desfășura simbolic, încărcat de amenințări împărțite celor greșiți prin ființe extramundane.

Purtătorii de cuvânt se îmbrăcau în legende cu zei sau zeițe, cu misiuni divine fabricate undeva, în saloanele palatelor din azurul misterios. Din când în când, ființa superioară vizita, invizibil, globul, dădea porunci, se amesteca în certurile dintre popoare, favorizând pe unele contra altora. Așa pretindeau credincioșii înscriși în registrele dumnezeului comun de altfel. Pentruca masele să fie captivate, li se etalau semne bizare însoțite de fior extatic, li se predicau tremurător recompense ori infernuri. Nu neg folosul farsei. Capul ticăloșilor porniți spre cruzimi și anarhie era bine să fie dominat de frica intervenției legiunilor cu lagărul în eter. Lor le-au fost necesare parabolele despre ploaie cu foc și ceruri gata să crape și să cadă ca un plafon peste ei. A guverna mulțimea înseamnă a ști să o preocupe. Economist respectabil n'a fost nici unul din trimișii cerului. Totuș, au întrezărit ușa evadării din impas. Dovadă că mii de ani au

ținut în mână cohortele de flămânzi cu biciul pedepsel eterne...

Doi stropi de tuș, înverigați de câte un inel verde marin, priveau alți doi stropi, dilatați. Drumurile lor se întâlneau. Și întâlnirea îi lăsă Linùei impresia unei tresăriri în adânc de mare. Suprafața nu se turburase. Algele doar au luat la cunoștință neînsemnatul accident...

— Dece ești tristă Linù? a întrebat Taav.

Indiscreția o surprinse ca lanterna întunericul.

— N'am nimic... îi răspunse Linù surâzând. Mă interesează numai corelația dintre idee și psihic, continuă ea, cu intenția de a-i șterge impresia. Discuțiile, Taav, îți aduc arome inedite, sub ceruri de lumi noi, cu aer variant suflat ca pentru răni interioare din buze filosoafe. La îmboldul lor albesc primăveri în gând, se organizează pe sisteme debitul vital, cantitatea lui de flux rafinat prin intelect într-o secundă adică. Acordurile seriei de metamorfoze convin. Te fac să circuli, să clădești proiecte, să-ți realizezi o avere spiritală a ta.

Discuțiile îți dau materialul mintal gata, sintetizat, fiindcă și cea mai simplă propoziție e o complexitate distilată, o sumă. În momentul când străbunii noștri au descoperit subiectul și predicatul, omenirea a luat în mână cheia civilizației actuale și a intrat în rostul ei adevărat. Cu aceste două elemente, de tracțiune intelectuală,

omul a urcat prima treaptă înspre nol. Gustul celor din caverne, gustul lor setos după senzații dure, după sânge, după moarte, a fost lent înlocuit cu jocul speculațiilor lor. S'a descoperit de acum o nouă viața tentantă, calmă, cuceritoare... Erezille fără îndoială au urmat și ele copios. Subiectul și predicatul, în mintea multora au plecat la galop nebun, au plecat vjtellos parcă pentru a eși din aria capului... înnebuniți ca la curse...

Linù s'a oprit. Vorbise repede, cu o viteză care întrecea mult ritmul ei normal și se simția obosită. Ar fi vrut nici să nu fie prezentă aici, să nu vadă oameni, să nu-i audă grăind. În starea ei, Nivrada i-ar fi fost mai apropiată. Vârtejurile de apă, frunzișul oglindit printre care cerul părea o șosea, în adâncuri neumblată, foșnetul de mătasă al undelor, erau climatul tonic pentru ea.

— Linù, ce e cu tine?! Încercă să afle Taav.
Linù a tăcut.

În jur se desfășura un cor de voci plușate.
Bughin Crat discuta teatral cu Seida.

Taav a privit spre ei.

— Mergem la Seida?, a întrebat Linù dorind să scape a doua oară de o precizare.

— Nu. Stăm singuri. Dacă m'ar interesa cineva, acela ar fi Zalt Ramun.

— Vrei să-ți fac protecție pentru audiență?

— Nu. Altădată. Rămân cu tine... Dar Blon ce face?

— Educație fiului său adoptiv.

— Cui?

— Domnului Sugor!

— Și în ce ape se sbate?

— Caută să deslege enigme. În prezent ar dori să știe dacă mâinile au fost create ca să ne fie pârgii sau destinația lor are la bază alte calcule.

Taav zâmbi.

Bion în cenaclu poseda două calități gemene: era taciturn și neprezent. Printre figurile agitate de variate probleme, el părea apariție aeriană. Nu om, fantomă, prietenă însă tuturor, desmerdată.

S'ar putea spune că restul forma o pluralitate de corzi groase, subțiri, mijlocii și el era cutia lor de rezonanță, locul unde sunt primite cu egală importanță părerile. Bion era neutru. În derivație: pasiv, receptacul, placă sensibilă destinată imprimărilor. În fața unei fraze funcționa ca uzina: înregistra, analiza, prelucra, punând în mișcare toate roțile asociațiilor de idei.

Avea însă Bion o defecțiune suficient de incomodă. Când voia să vorbească unui grup sau cu necunoscuți, cuvintele îi înghețau repentin pe buze, avalanșele de gânduri piereau și Bion simțea cum o minge i se sbate speriat între pereții pleptului. Persecutat de acest boicot lăuntric în repetate rânduri, renunțase definitiv la cuvânt. Faptul i-a ascuțit drept recom-

pensă controlul. Concomitent înfățișarea lui sfioasă câștiga în expresie, liniile l se înmulțau iar ochii îi deveneau când elegiaci, când vigilenți. Captivi într-o frecventă alternanță de tonuri, tradau și celui mai slab observator o mobilitate stranie.

Fără a fi remarcat, Linù și Taav s'au trezit că e lângă ei.

— Taav pentruce discută oamenii, pentruce sunt preocupați? N'ar putea trăi și altcum?

Taav l-a privit mirat câteva secunde, apoi și-l-a strâns genele într-o privire aproape adormită. Părea că se pierde în pădurea meditațiilor condus de o cale strălucitoare indicată de Blon. În aparență. Căci de fapt el își căuta în corola problemelor lui chinătoare de odinioară, stamina care îi va fecunda răspunsul. O află. Ea era identică. Totuș o deoseblire cronologică exista între ele. Taav a devenit posesorul ei cu doi ani mai în vârstă. Il întrecea deci Blon în precocitate. Dar semnificativ l se părea faptul că doi indivizi cugetă la fel. În Vitol nu de mult se lansase o formulă de către un cerc de literați, prin care se predica o totală integrare în spiritul colectiv, „în marele spirit al masselor”. Timpurile deveniseră propulsive. Peste etajul terminat se impunea alt etaj. Individul trebuie să moară, cu veleități, cu ambiții, cu pasiuni. „Civili-zația noastră, proclamau ei, e matură pentru a-l constata decesul. Cîne mai dorește azi să-si afl-

șeze, de exemplu, arta în vitrine, saloane, săli de reprezentajie, cu scopul de a determina legende în jurul numelui purtat. Conducătorii, pontifii, genii au fost egalați prin difuzarea universală a culturii și scoși din uz”.

Intr’adevăr, Vitolul înaintea celorlalte centre, a simțit că păstrarea insului în mijlocul lumii înseamnă să crezi în idoli destituiți. Individul în sine nu mai avea rost. Mașina și știința îi puneau toate lucrurile la dispoziție. Oamenii ajunseseră sătui de ei. (Mizeria și incultura te face să ai psihologie opusă.) Plictisiți de interiorul lor îngust, s’a născut în ei dorința depășirii lor. În calea pulsului necunoscut se aruncau obiecțiuni cu dulumul. „Nu sunt doi indivizi la fel”, se flutura și în Vitol ca aiurea.

Doi indivizi... Nu! Pot gândi la fel doi indivizi. Trei. Toți.

Blon întretimp privea pe Grenuv Tamin, prietena Alei. O privea absent, secundar, vorbind cu Linù.

Taav i se adresă:

— Cum ai spus tu Blon?!

— Despre ce?

— Ai uitat ultimele tale propoziții adresate mie, la coada cărora mi-a rămas înfipt în minte semnul întrebării ca un gât alb de lebedă pe un lac fantezist? rostul malițios Taav.

— Imi faci apă nedumeririle!

— Nu apă mică, apă simplă. Cantitate re-

spectabilă. Fil măguit.

— ? ! . . .

— Cadoul meu poate fi considerat calmant pentru tine.

— Invitație la baie! a completat Linù.

— Nu. Invitație la vâsliț pentru voi ! replică Blon.

Avu de gând să-i părăsească brusc. Se voia ferit de contra-atac. A și făcut un pas.

— Unde fugi Bion? Stai și pronunță-te: dacă ne oferi iacul voi avea deosebită plăcere să vâslesc. Da? I-a întrebat Taav.

— Capitulez! . . . Incepe lopășitul . . .

— Ești nemulțumit fiindcă oamenii discută. Cum îl vorești?

— Dormind, răspunse Blon rotund.

— Culcă-te atunci, îl invită Linù.

— Mi-e teamă de lac. E imaginar și dacă nu veghez mi se destramă. Îl seacă apa. Și ce se întâmplă cu vâslașii?! Deasupra lor nu e cer, nici steie. Lămpi nu ard. Sunt altruiști. Le păstrez încă apa. E bine să ai pe umerii tăi o parte din lume. Îmi vine să cred că oaspeții lui Zalt Ramun au această bucurie ceva mai consistent decât fabula noastră cu barca pe undă.

Selda s'a desprins dintr'un grup și s'a îndreptat spre el întrebând:

— Ce? Bion vă fascinează?!

— Intocmai, cu un abla schițat început de parabolă sub învelișul căreia pâlpăesc mistul-

toare griji: de ce discută oamenii? Pentruce...

— Taav!

— ... sunt preo...

— Taav, te rog să nu divulgi!

— Blonl i se adresează Selda, dorești într'adevăr să știi pentruce discuți?

— Aproape...

— Ei bine, continuă ea accentuând cu emfază ironică fiecare grup de cuvinte, pentru fecundarea minții, pentru o imperioasă nevoie de a simți căderea frumosului în ploaie de seminți peste câmpul tău arat de frământări! Dar, a te'ntreba pentruce discuți, este egal cu a boidi bobul de grâu ca să-ți răspundă pentruce încolțește. Nu-l mai examina filosofule ci ia-l ca pe o realitate dată, notează și te apleacă. Neadmițând preocupările ni se face semn că tu ai de gând să te anihilezi!

— Te'nșeli Selda!

În sala de recepție se făcu deodată tăcere.

Din aripa dreaptă, Grenuv Tamin, urmată de Bughin Crat, păși spre microfon. Rostul acestui act se afla în uzul de a încheia fiecare ședință cu o cuvântare. Înaintea instalației, referența discuțiilor a fost prezentată publicului adunat și celui care îl aștepta comunicarea anunțată, în fața aparatului de radioteleviziune.

Apoi Grenuv Tamin a rămas singură.

Tăcerea s'a făcut precipitat densă.

La dreapta oratoarei, pe o coloană de mar-

moră roz, veghea una dintre cele mai cunoscute opere a sculpturii. Simboliza cu linii viguroase un moment de svârcoliri disperate: evadarea spiritului din cătușele corpului. Doi ochi eșiți din orbite tradau, în concordanță cu zbuciumul mușchilor depe obraji, paroxismul unei lupte acerbe. Mâni firave, alimentate de suprafirea elan, încercau să desfacă în două crisalida unui înveliș opresor, care nu era decât haina eului carnal a luptătorului. Din raportul încordărilor deduci victoria celui captiv.

La stânga Grenuvei Tamin, pe altă coloană simetrică, respira ca liber luptătorul din dreapta. Urmele efortului nici nu i se mai zăresc pe chip. E năpădit de viziunea unei primăveri parcă. Au înflorit înaltea lui la câțiva pași cireșii și el le zâmbește, la răsărit dimineața se expune opalin și privirile lui se resimt, în aer e aromă de iarbă nouă și el nu ezită s'o înregistreze discret nazal.

Și Grenuv Tamin a grăit întregii lumi:

— Natura nu se mai ascunde pentru noi. I-am pătruns demult secretele. Mănă locomotive cu gume de fier. Fiecăruî microb i-am descoperit serul ucigător. Intre oameni tronează o străveche egalitate economică; pace deci și mijloace uniforme de progres cultural peste întreg pământul, pentru toți. Orice om e azi și savant și artist; nu în accepțiunea relativă, absolută. Prin eugenie am distrus bestiile din sânul nostru, omul-animăl părăndu-ne a fi capitol în

domeniul inexistențelor. De câte mii de ani nimeni n'a ucis, nimeni nu s'a certat, nimeni n'a insultat. În locul codului penal, domină la noi codul politejii permanente.

Faza nouă, precum știați a fost precedată de generoase jertfe. Gurile tunurilor, bombele, gazele au dictat tinerei noastre civilizații. Cuvântul era substituit prin glonț, viața prin moarte. Cllișeele acelor vremuri vă stau mărturie sinistră și neînțeleasă. Spre salvarea umanității torturate de sârmi ghimpate, avioane lugubre și un cimitir universal, au apărut câteva conștiinți lucide, cari prin forța ideii au înlăturat falangele imense ale morții armate. Dar multe dintre ele au căzut victimă propriului lor altruism. Înalte formule de stat le-au revendicat milosul sânge. Cronicile spun că și l-au dat neprecupețit. Omenirea le rămâne totdeauna recunoscătoare.

Noi trăim timpuri cu arhitecturi sublime. Cu zece mii de ani în urmă felul existenței noastre a fost disprețuită utopie. Nu ne oprim însă aici. Glasul meu, cred în asentimentul tuturor, anunță, că odată cu ultimul secret smuls pământului, noi am citit ultimul șir din volumul întâi. Al doilea urmează. Misterele necunoscute își așteaptă eroul descoperitor. Locul e drept că ne depășește planeta. El se pierde în marea spațiilor siderale. Acolo ne vor duce perfecțiunile noastre tehnice și vom coloniza unde se poate universul.

Primul articol al model cochetă făcea mai mult decât un canon însușit pentru interese de estetică superioară, ca o molimă galantă, pe trotuar sau la reprezentații, prin simplă vedere și nu cum sunt întocmite normele de patologice veritabile, cari reclamă neapărat contactul fizic cu microbul. Ineditul monden apărut dimineața pe străzile Vitolului recolta, până la amiază, lanuri de exemple urmate. Dar succesul nu se oprea aici, fiindcă alt inedit apreciat răsturna efemerul modelor-ciuperce, făcând loc noutăților de seară. Nici o rochie nu era afișată pe străzile acestui oraș de două ori. Curajul repetiției ar fi fost, în gura indignată a tuturor cucoanelor, nelertată ceartă cu bunul gust. Același acid critic ardea reputația doamnei care își permitea să o poarte chiar ziua întreagă. De mii de ani se decretase că fustele au viață de trei ore maximum.

Tradiția însă nu se menținea pe stâlpi mofurilor. O impuneau dorinți pornite din străfundul flinței omenești, întotdeauna cu adresa către lumina realizării. Lipsa pune'n calea lor baricade. Atunci ele mocnesc, dau subconștien-

tului o culoare alterată, și se prefac în concepții cari dacă tradează elasticitatea putinții de adaptare la împrejurări, nu înseamnă că nu sunt negative adevăratelor noastre tendințe. Dar în Vitol nu exista lipsa. Impresiile trebuiau să fie fluente. Sufletul lui Zait Ramun și alături de el sufletul oricui se voia cursiv. În abecedarul care îi difuza mecanica, se citea că în fața porțiții lui de intrare: ochiul, peisajul trebuie să fie mereu altul. „Să nu privești nici un lucru în aceeași haină, de mai multe ori. Icoana lui se va opri în mintea voastră și vă va obseda ca un loc de odihnă din care ai voi să pleci, iar picloarele minții vă vor fi de plumb”, grăia una dintr-o serie de legi create de sensibilitate disprețuită în alte părți. Și oamenii mari sunt copii plictisiți dacă le dai aceeași jucărie. Chiar sunt răi dela o vreme pentru absența alimentului: noutate. Preocupă-i în schimb cu subiecte pe cari nu le-au cunoscut, vărsându-le dinainte decoruri nevăzute și vă veți convinge subit că încetează de a fi nedisciplinați și că se înhamează ca să-și ducă pe un drum calm căruța lor de nimcuri.

Creerul avid după distracție nu mai e ticălos.

Vitolul, din știință, s'a conformat.

Totuș, în Vitol, șicul pălăriei atârna de două articole inflexibile. Primul legifera orizontalitatea ei pe cap, dispunând că bordul anterior să fie lat mai bine de o palmă și îndoit dintr-o

parte, cu rol de marchiză, până la vârful nasului, pentru a stimula priviri printre gene, desigur somnolente și în acelaș timp languroase, așa cum unor femei le place să arate. Al doilea vorbea despre poziția ei oblică pe cap, cu unghiuri de înclinare și borduri benevole. Latitudinea purtătoarei inserate în el se bucura de largă elasticitate, prin faptul că ea și-o putea plasa mai la ceafă sau înspre ureche, lăsând descoperită mătasea părului de ceealaltă parte.

Linù le era însă cu totul refractară, dintr'un instinct al cochetăriei care înclădat pe formule fixate în cleștele vremii trecea drept anarhic. Vara de cele mai multe ori pleca descoperită pe stradă, cu bucele moi, încârlionțate pe creștet și de o parte și de alta până pe umeri, expunând parcă o pădure de verighete trecătorilor, discret.

Răsăritul soarelui a găsit-o, după noaptea recepției, înaintea oglinzii, gândindu-se la aceste mici nimicuri. Dungii de argint-lumină îi cădeau, dinspre fereastră, pe șoldul și brațul drept. Cu genunchii îngropați în periniță, Linù privea la corpul Linùei a doua, ca la o statuie care și-a lăsat greutatea torsului pe călcâie. Privea rece. La linii numai. Le urmărea înclăvită de la mijloc până subsuoară, onctuositatea de pe umeri, flexiunea fină a lor pe coapsele care aveau profilul potirului de lălea întoarsă, coplesită de sentimente proprii pictorilor dornici să

descopere cheia convenită pentru a putea intra în imperiul unui limbaj, pe cât de cifrat aparențial, pe atât de revelator în mâni experte. Orice umbră, orice plan, orice dezordine într'un grup de obiecte, orice relief, exprimă, reprezintă uși de gânduri. Linù ținea să bată în toate. Apoi intra, fără selecțiune, cercetându-le pulsul intim ca o școlăriță diligentă care a descoperit că în afară de făptura literelor cu trup învăpăiat, șerpuit asemenea trenurilor cu geamuri aurii prin negrul existenței, mai există material demn ca să fie silabisit, descifrat și după ce a fost parcurs, într'un recapitulativ epilog, gustat

Mai mult îi dădeau de cugetat cei doi nasturi bruni așezați pe piept deasupra ambelor eșiri semi-ovale și decorați în mijloc cu câte o alice de aceeași nuanță cromatică. Iși aluneca, din când în când, peste ei degetele și căuta să le desprindă, contrariată nu de bizareria lor anatomică ci de suavitatea lor, tâlcul, ca dintr'o inscripție menită anume rățăcirilor. Uneori mâinile i-se opreau pe ei, îndemnând pe Linù să-și imagineze că ține în palmă măr abia scăpat din crud. Mușchii provocați de rezistență i se încordau cu tenace porniri spre represalii tactile. Într'una. Ajunși la punctul matur pentru a opera strângeau pe captivi din ce în ce. Până la izvorul durerii. Acolo Linù se oprea brusc, lăsa victimele libere și contempla cuprinsă de mirare neînțeleasă dezastrul epidermic. O secundă.

Căci valuri de mângăieri veneau să șteargă urma șanțurilor lăsate pe locul unde se răzbunaseră degetele vindicative.

Susurul Nivradei sosea pe geam înviorător ca o matinăță care îți povestește, cu motive de pastel melodic, despre cântecul cristalin al apei. În albia ei trecea, în închipuire, chipul botului fricos de căprioară oprit să bea din suprafață staniolată, răcoarea dorită. O aromă cu miros de frunze îl acompania melopeea.

Fâșâiturile de mașini la început rare, apoi îndesite, și-au vârît în câmpia liniștilor, coasa. Din cauza stridenții lor Linù și-a ridicat umerii zgugulindu-se, s'a sculat în genunchi, și-a privit fruntea, buzele ingenul, a sărit în picioare și a dispărut în baie.

Iluzia unei ploii de chibrituri transparente căzute în lung: dușul, fu, pentru Linù, sărbătoare de boabelor, în fiecare dimineață miraculoase. Tub lichid vertical, el cobora peste făptura ei bronzată, giulgiul diafan al stropilor ricoșaji în formă de abajur, sub care se simția întotdeauna, mișcată de bețla mângăerilor reci și pârâitoare, renăscută. În drumul lui își ducea fața, primind, cu ochii închiși, senzațiile pure incontestabil. Spre el întâlnea brațele schițând poza implorării și își înclina mijlocul subtil, alternativ.

Când a părăsit scaldă, pielea îi era o colonie densă de mărgele-rouă. Momentul estetic

al băii rezidă în acest aspect împodobit cu nestemate, pentru cari ștergarul e sugativă distrugătoare.

Dușul s'a oprit automat.

Din cuier pelerina l-a sburât pe umeri, paucii dresați așteptau să fie încălțați, ușa cabinei s'a deschis și Linu s'a pomenit iar în fața oglinzii.

Pârăiașe minuscule i se prelingeau încă pe obraji aburind nurași abla vizibill. Tenul purpuriu îi surâdea. Din sectorul stâng al gurii i-a apărut răsărit de melancolie, dar imediat s'a dizolvat, aducând după sine, parcă trasă de mână, lumina plină a voiei bune, pe toată fața ei.

Pedant și toaleta s'a terminat.

Linu echipată în costumul de zi, a venit cu mers rar, dansant, la fereastră. Înaintea ei Nirvada șerpuia sur. Câmpia își clătina domol printre lamele firicelelor de iarbă vânată, bănuții florilor pestrițe. În mintea Linuei, ea nu era decât o masă enormă presărată cu monete policrome. Monete pentru frumos, pentru cumpărarea frumosului. Alintându-le cu ochil a îngânat în sine: bănuți-corole... Ce pot cumpăra cu voi? Amintirea noastră, păreau că răspund petalele. Amintirea voastră, repeta ca un ecou duios și estompat de depărtări un glas din Linu. Amintirea, Din toate bucuriile nu ne rămâne decât această mască supraviețuitoare și ascunsă, unde, în muzeul aducerii aminte. De multe ori

prezența măștii îți ademenește mâinile în gol, ori îți seduce graiul să o strigi pe nume, dar masca nu se lasă prinsă și gura ei tace.

Dansul florilor dirijat de adierile vântului se legăna zglobiu. Veseliilor campestre le răspundea aerian cliplă de rândunici. Pe Nivrada trecea o barcă enormă. Larma Vitolului uruia uniform...

Dela șes ochii Linăei au fugit către spinarea dealurilor, apoi s'au oprit în vag, continuând să privească dincolo decât vezi cu ei...

Târziu a tresărit, s'a apropiat de birou și a încercat să tragă sertarul. S'a lăsat... I-a venit în gând climitirul clipelor de ieri. Bughin Crat, Grenuv Tamîn, Seida, Bion, lumea multă, defilau în toate posturile, pe dinaintea ei, cu frânturi de fraze. Din bezna acestor trăiri i-a rămas aprins sâmburul unei singure lumânări: Taav. Amintindu-și „incidentul” cu Seida, supărată a început să sufle și în para ei. A suflat de multe ori și sâmburul nu s'a stins. Forțe oculte îl alimentau intens. Cu cât sufla mai tare, cu atâta mai intens. Lumânarea magică nu ceda, persistând să ardă într'un spațiu imprecis și în privința restului care transcende globul vederos, enigmatic.

Indârjirea lumânării a împlins-o să se gândească iar la Seida, cu fior de spalmă, în inimă și aducându-și aminte de fazele prin care a trecut la universitate s'a înpurpurat. La recepție a fost, glacială cu Seida, iar Seida încerca pro-

babli să salveze aparențele, căci prin nici un fel de simptom nu trăda că s'ar fi sesizat de temperatura ei.

S'a necăjit pe sineș. Amar. În crisalida ființei sale se afla altă ființă. Intunecată. Rea. Și Linù nu se voia astfel. Nu. Glasurile bune o îndemneau să și-o ucidă, să iubească iar desinteresat, să fie cea de până acum, etern. Se pomeni cugetând cu un vocabular simplu și poate naiv. Iși zicea chiar: tu nu te vei schimba Linù, tu vei primi din nou în dragostea ta pe Selda.

Din învălmășeala remușcărilor îi apăru pe neașteptate iar lumânarea întrigantă. Dar buzele ei nu s'au mai ținut pentru a o stinge. Ci a întins mâna ca s'o prindă, împăcată...

Și deschise sertarul.

Dacă Linù și-ar vedea trecutul: pădure pe crestele timpului, din depărtare, frunzișul acestei păduri ar fi pânză galbenă cu motive ruginite'n dese locuri. Aproape, impresia l s'ar, doza și mai melancolic. Pâlپări de frunze, ca o ninsoare de mici pilcuri portocalii și funerare, cu un ritm care îi furișează în preocupări cadența tristețelor autumnale, l-ar pune stăpânire peste suflet.

Peisajul i-ă trecut repede prin minte. Și cum ar fi voit să prindă pe fugar! Printre straturile de foi defuncte și-ar fi căutat păpușă filosoafă, capabilă să discute, să meargă și să gesticuleze provocându-i clipe inimitabile de haz. Din nou păpușă ar fi trăit și după ce l s'ar fi epuizat repertoriul, i-ar fi cântat cu superba-i coloratură:

Mă lasă'n pace Linù
Căci dacă nu te spun eu Alei
Și să vezi atunci cucui
Cât turnul catedra-ha-ha-ha-aaa-lei!

Nu și-ar fi uitat nici trenul compus din douăzeci și una de vagoane. Pentru el mătușă Valr, sora Alei, a cărat în grădină, spre uimirea oră-

şelului Dancavur, un deal de pământ şi a pus ingineri anume ca să construiască prin munţi făcuţi cu lopata tunele, peste prăpastii viaducturi, din loc în loc gări cu funcţionari de cale ferată şi public, oraşe, drumuri, râuri şi pe ele plutind sprinten vapoare. Pe coaste se plantaseră şi parodii de brazi. Pentru a le da suflul vieţii fu răspândită prin desişul lor şi o liliputană mulţime avică. Prin undele celui mai trufaş fluviu: Fun, roiau peşti lungi cât pedunculul frunzel de cireş. Vânatul era reprezentat prin şoricei albi, cărora Linù le zicea urşi polari.

Opera mătuşii Vair se bucura de instalaţie electrică, avea conducte cu apă la gura izvoarelor şi o faimă superlativă, pe deplin justificată, între copii. Pe lângă locomotiunea depe şoseaua excepţie lată de câteva palme pe care automobilul Linùei, bun şi el pentru o singură persoană, se ducea „în excursii”, toată viaţa depe deal se punea în mişcare cu ajutorul bobinei.

Dealul Jucăriiilor, cum îl botezase mătuşa Vair, fusese proprietatea Linùei. Mai bine zis proprietatea Linùei efectiv, căci, în afară de ea, ţinea de încă doi stăpâni: de mătuşa Vair şi de unchiul Groo. E de reţinut că imediat după inaugurarea Dealului, primită de cei zece ani ai Linùei, cu un holbat aiurit de ochi şi un strigăt de bucurie nearticulat, reala proprietară, adică Linù, l-a spus mătuşii:

— Ascultă Vair. Tu ești proprietara onorifică a dealului și eu îl conduc. Bine?

— Dacă tu vrei Linù!... Ascult de ordinele tale, a zis Vair și a luat-o în brațe aruncând-o sus și jos, în aer.

— Și șoseaua aceea, a întrebat Linù arătând cu degetul, unde duce?

— În munți!

— În munți?! Carl?...

Vair ca să-l facă altă surpriză, trebuia, în prealabil, să o lase pe pământ. A făcut gestul eliberator, dar plciioarele protestatare ale Linùel au manifestat negativ.

— Nu, nu mă da jos Vair. Spune-mi. Eu te pot auzi și din brațe.

— Bine Linù, atunci închide ochii și să nu-l deschizi până când îți spun,

Linù i-a închis ca în somn.

Vair a mers câțiva pași înainte, a luat-o spre stânga, iar înainte și deodată Linù a simțit că mătușa se apleacă și că ea e așezată'ntr'un fotoliu.

— Să deschid?

— Încă nu.

Vair s'a pitulat.

— Deschide-l acum!

Linù a deschis ochii și i-a făcut mar! din nou. Ședea în automobil cu volan, pedale și cauciuc pe roți. La dreapta claxon. A claxonat. Sunetul a țâșnit ca din gușă de gânsac. A cla-

xonat a doua oară. Gușa de gânsac a găfălit și ea a doua oară.

— Mătușă Vair! Mătușă Vair!

— ...

— Unde ești? !

— ...

— Gâf ! Gâf ! ... Mătușă Vair! ... Gâf ! Gâf !
Gâf ! Gâf ! Gâf ! !

— Aici e mătușa! exclamă Vair eșind de după garaj.

— Vai cum m'am speriat! zise Linù șiret ironic. Și ce drag mi-e de mașină! Dar știi ce mătușă Vair: nu știu să o mână!

Mătușa Vair l-a explicat pe rând didactic rolul pieselor și modul de mănuiere. Lecția a produs, nu peste mult, rezultatul dorit. Linù a plecat întâi cu automobilul prin curte. După o săptămână i s'a permis accesul pe deal sub supravegherea doamnei proprietare onorifice: Valr Suna, din orașul Dancavur.

Proba a reușit fără accident. Drept premiu Valr l-a dat un costum automobilistic, ochelari și a purtat-o în brațe până în cameră.

Noaptea însă somnul a refuzat să o fure. Toate clipele depe Dealul Jucărilor l se repetau în gând. Scena butonului, apăsasat, pentru a trimite, prin fir, viața în figurile mecanice, plecarea trenului, încet la început, apoi progresiv ra-

pid, uruitul roților însfârșit, ținând cu durată uniformă la încheieturile șinelor, sirena suflată înainte de intrare în tunel, opririle în gări, hărmălaia călătorilor (jucați de marionete) o captivau reținându-i trează atenția peste ora obișnuită.

Nici n'ar fi voit dealtcum să doarmă. Pentru că brazii ei au rupt a povesti într'un gen ciudat. Le vedea crengile clătinate pe făptura lor creonică. A cuprins-o atunci o teamă: dacă ar veni furtuna peste ei li s'ar întâmpla nenorocire mare? Ar fi smulși din rădăcină? Un moment i s'a părut că asistă la dramă. Văjăituri insolente se apropiau de Dealul Jucăriilor. Copacii se'ndoaie... Pădurea tremură. Ea e în automobil pe șosea. N'are unde să fugă. Un fulger negândit îi ia vederea. Țipă...

Mătușa Vair speriată deschise ușa și veni la pat.

— Ce-i Linù?!

— Nimic mătușă Vair.

— Tu nu dormi?

— Ba da. Am visat că Ala voia să mă certe.

— Erai rea desigur?

— Rea?! Nu mătușă Vair, fulgera și mi-a fost frică... Dar Ala mi-a spus să nu-mi fie frică de nimic... Vezi mie tot mi-a fost. Ala s'a supărat și a fugit spre mine.

— Lasă că-i scriu eu Alei. O cert. Așa se poartă ea cu tine?

— Nu mătușă Vair, să nu-i scrii, fiindcă Alaniiodată nu s'a gândit să mă certe. Știi: s'ar întrista!

În ușă s'a ivit și unchiul Groo. Mătușă Vair i-a zis:

— Vin Groo... Noapte bună Linù.

— Noapte bună mătușă Vair. Noapte bună unchiule Groo. Să știți că mă culc.

Mătușă Vair a plecat. Pașii cădeau din ce în ce mai slabi. Inchiderea ușii le-a pus punct. După ea, au urmat, semnolente, punctele de suspensie ale tăcerii. Sub imperiul lor, Linù, scăpată de un examen inopinat, s'a reîntors la firul basmului întrerupt.

Reminiscențe de ciclon mențineau încă panica brazilor. Deastădată Linù le privea prin geam freamătul. În scurt timp, din norii violeți s'au desprins stropi cât alunele. Li vedea cum cad, poc! poc! poc! Pe iarbă: globușoare; pe fața apei: cercuri crescânde, mici, mari, anihilându-se unele pe altele, într'una, ciocnindu-se advers, tangențial, împinse de forțe centrifugale; pe sticla ferestrei altceva: cântec, note în șaisprezecimi pe clapele pianului, înșirate ca să redea transformat tot povestea ploii.

Se vede că norii aduceau cu iasca fiind cam seci! Deoarece au fost numai sperietoarea din buzunarul căreia a ieșit, strălucitor pe cer, o monetă în formă de galben: soarele, aproape de apus.

Linù l-a măsurat cu necaz, pentru că din cauza lui se termina ziua și odată cu ziua și activitatea de pe Dealul Jucăriilor, apreciind ce bine ar fi dacă la culcarea lui ar răsări altul dincolo.

Abla își termină indignarea când ce să vezi: din toate părțile dă năvală tușul nopții. Ea, în automobil coboară pe serpentina șoselei. Fără ca să se aștepte simte o izbitură. Stopează. Nu-și vede nici degetul. Își dă totuș seama că e bariera dela linia ferată. Așteaptă. Nu-i grăbită și nici nu se teme. N'aude nimic. Bizar. Parcă n'ar avea nici ochi, nici urechi. Îi funcționează o singură piesă: memoria, care îl relevă claxonul.

Îl apasă.

E mut.

Se impacientează. Undeva duruie. Departe. Nu se mai aude. Iar începe. Auzul îl revine!? Și duva-duv! Duva-duv! Crește. Șinele încep să tremure. Duvăie. Tare. Se amestecă în tensiunea duvăitului glasuri metalice de clocan, successive, dese. Impletitura lor dela un timp ia vîltoanță de gloanțe. Două faruri ca niște coarne incandescente de melc spîntecă aerul negru. Zgomotul e asurzitor, e lîngă Linù. O viperă își scoate limba de foc și zboară pe roți fîșâind...

Dimineața:

— Nu mătușă Vair! Crede-mă. Nu m'am speriat. Mi-a plăcut chiar. Tu n'ai mai văzut așa

ceva. În locul trenului un șarpe... Ziua nu-l puteam vedea. La noapte iar mă gândesc eu la el.

— Spune drept Linù că ți-a fost teamă!

— Mătușă Vair, cum mă poți imagina tremurând?! Ala mi-a spus să nu-mi fie frică de nimic. Și o ascult după cum vezi și în somn. Dar, mătușă Vair, tu mă lași să mă joc, să mă mai joc, nu?

— Și cu automobilul și cu trenul și cu pușca!...

— O, cu pușca nu, mătușă Vair. Linù iubește animalele. Am un prieten în pădure, zise ea, și scăzând glasul adăugă: un ursuț...

— Un ursuț?! se miră Vair.

— Un urs de... ghiață! Sigur, sigur. Tu mi-l-ai dat. Sunt albi și mulți, însă numai unul mi-e favorit!

Linù fugi râzând în grădină. Primul lucru: scoaterea automobilului din garaj. Se așează în el.

Dealul Jucăriilor murmura lăchid.

Peste întâlul viaduct trecea lanțul celor 21 de vagoane.

Automobilul Linùei începu să sforăie.

Un sentiment necunoscut produs de posesiunea minusculului volan din mânuțele ei, la care se anexa și majuscula glumă pentru copilă a mătușii Vair: Dealul Jucăriilor, fermenta în Linù noi configurații afective cu tonalitate nouă, atractivă și mai plină de miez decât cele știute în lumea veche (veche pentru ea era lumea an-

terloară mașinii) trezindu-i la viață, într-o formă revelatoare, antenele curiozității.

Pe deal pricepea Linù, că, pe lângă instalația feroviară și acvatică, trăiește un coș independent, pe care îți este imposibil să-l vezi pasiv sau odată și apoi, indiferentă, să nu te mai uiți la el. Structura lui te chema mereu, stabilind între tine și el raporturi de simpatie serioasă. Linù începu să-l bage în seamă cotiturile, numărul râurilor (cinci plus opt afluenți) tunelurile, viaducturile, piscurile. În a doua săptămână, dornică de alpinism, și-a însemnat locurile demne de a le cerceta în costum de turistă. La început nu cunoștea din această natură în natură decât numele: deal. Cu timpul a simțit însă că sunt multe găuri și că pentru a le distinge trebuie să le zică într'un fel. La botez a luat ca reper metalele. Pe cea mai impunătoare a numit-o: gara de aur. În ordinea valorii veneau: gara de argint, gara de aramă, de bronz, de fier, și pe ultima spiță a scării, cea mai ordinară: gara de tînichea. Restul punctelor geografice, fu numit după inspirație și variabil. Crezând că a doua oară l-a pus numele cuvenit unui loc, își schimba, cu manieră de cameleon, nomenclatura în flecare zi. Bunăoară, unul măcieș situat la revărsarea afluentului Pu-Go în Fun, îi zisese pe rând: măcieșul odihnei, suavul măcieș, și pentru că a sgârlat-o după ce l-a dat al doilea nume, măcieșul scârbos.

De prea multul automobilism șoseaua anunța o categorică trebură de reparații. Linù, în ciuda protestărilor mătușei Vair, s'a făcut drumar.

Hrana peștilor, a vânatului și a paserilor, cari mai rătăceau și peste hotarul grădinii și de cele mai multe ori nu se mai întorceau, o servia tot Linù.

Ea supraveghia mersul trenului, activitatea flotei, având grijă ca seara vagoanele să fie adăpostite în hangar și vapoarele să fie ancorate în porturi.

După cină se publica Jurnalul oral intitulat „Dealul Jucărilor”, cu fastul comunicărilor științifice, într'un areopag de frunți savante. Groo îndeplinea rolul spikearului. Cu voce de bas cantabil, modulată anume pentru a corespunde stilului, vestea numerosul public: mătușii Vair (!), titlurile articolelor pe cari timida (între-rupere) suverană, Linù Ramun, a regatului de răsărit, de apus, de miază-zi, de miază-noapte, de zenit și de nadir, va binevoi să le rostească. Întâi, contrar uzului gazetăresc, veneau știrile. De exemplu: două furnici provoacă panică printre pasageri în gara de aur. O doamnă necunoscându-le crede că sunt ploșnițe și strigă după ajutor, dar lumea fuge sperlată. Sau: azi la ora douăsprezece regina a văzut în fluviul Fun o balenă. Sau: un vulcan în erupție a cutropit cu lavă șoseaua. Este o singură victimă: o albină

(vulcanul era opera unei cârtițe, iar lava de pământ).

După Groo urma Linù, povestindu-le, cu detalii din zi în zi mai multiple, vlața din împărăția ei. Și de fiecare dată le spunea lucruri noi. Figurile de plumb prindeau cu încetul suflet, dela un dumnezeu al lor, care știa să le prezinte celor doi soți ca pe obiecte participative într'adevăr la toanele divine:

— M'am certat urît cu șeful găril de tinichea!

— Vai de mine! Pentru ce?! Întrebă mătușa Valr prinzându-i jocul. Eu îl știu om cumsecade. Și-a luat diploma de Inginer în Vitol cu răsunet strălucit. Unde mai pui că are o nevastă model!

— Te înșeli? E necrescut! Nici nu știe să salute. E un stâlp și jumătate! I-am făcut azi inspecție și crezi că a scos din gură o vorbă?! L-am întrebat o mulțime de lucruri, în zadar. Imi vine să-l dau afară!

— Și nu ți-e milă Linù?

— Ii mai fac mâne o vizită și dacă și mâne are gura cusută, voi fi fără cruțare.

Mâne seară programul s'a desfășurat cu adaptările necesare. A fost reluat și șeful găril cu pricina.

— Am fost din nou mătușă Valr la simpatia ta de tinichea.

— Și?!

— A, e foarte, foarte drăguț! Manlerat, in-

struit, plin de vervă! Intocmai precum mi l-ai descris. Mi-a povestit o mulțime de anecdote și am râs cu lacrimi.

— Nu mai spune! Parcă nu-mi vine să cred.

— Da, da! Dar eu îl întrebam și tot eu răspundeam și povesteam în locul tînicheii.

Odată Linu dându-și seama că în ultimele zile a fost secetă a luat inițiativa eroică a stropitului.

La văzul miriadelor de bobîțe străvezii, a uitat restul vieții depe deal. Le urmărea traectoria, în care soarele își depozita fărâme de brilliant, dublată copios, alături de spectacolul interesant pentru ea, și cu plăcerea de a da brazilor și ierburilor, din mânele ei, seva reclamată în cutloare fiecărei celuli. Uneori îl venea să lase furtunul aninat și să alerge ca o paparudă în fața alicelor lichide, pentru a le simți și epidermic făptura. Noroc că în cea depe urmă clipă a deciderii, îl răsărea în minte, de după ușa prudenței, mătușa Valr, ca un antidot. Necăjită de oculta interdicție, schimba direcția fulorului de apă. Însă tentația revenea. Cum revin tentațiile: debile, întărite, imperative. Se hotăra să plece. Ulte imediat. Dar ușa imaginară se deschidea zdrângănind și pe mătușa Valr o vedea supărată.

S'a mulțumit atunci cu puțin. Și-a dus nu-

mai arătătorul stâng la coloana fermecată. Fricos. Se atinge și sare cu el în sus exclamând:

— Arși!

Repetă.

Des.

Se împreținește, își vâără în coloană un deget, două, palma. Coloana tăiată se desface în petale de crizantemă, vânele de apă se întorc încovolate și Linù fără să bănuiască, s'a trezit, într'o secundă, cu ispita satisfăcută pe loc.

— Psst! Linù! Îi zise un glas din ea.

Totuș ce să facă dacă nu plânge?! Să strige pe Valr? (Când n'o adula și când era disperată o vocativiza numai: Vair!) Să lase furtunul? I Să închidă apa? !

Să închidă apa!

A închis-o.

S'a autocontemplat.

Rochița ei cea mai drăguță leoarcă.

Poți s'o storci.

I-a prins o aripă, a răsucit-o până când n'a mai venit nimic. A desfăcut-o. Și s'a convins văzându-i boțea că inspirația i-a fost dezas-truoasă.

Lanțul nenorocirilor a început.

Fie ce va fi.

A plecat spre casă.

Fără inimă. Ce fără inimă? Mecanic! Cum e șeful gării de tinichea. Amuștită. Pustie. Manechin ambulant. Se simțea prost astfel. Trebuie că

e grozav când n'ai suflet, când nu poți să vorbești, să râzi, să alergi. Bietele figuri de plumb! De azi încolo le va înțelege tragedia. Nu-l va mai persecuta pe șeful găril de tinichea. Îl va face chiar Inspectorul suprem al căilor de comunicație. Îi va da posibilitatea să volajeze după cum dorește: și cu vaporul și cu trenul. Mai târziu și-l va creea adjutant regal și îl va face uniformă cu nasturi de aur, orbitori, cu șireturi din fir de argint și pentru fiecare merit mărunț îl va conferi câte un cordon. Iar gărli de tinichea îi va zice: gara reabilitată!

Și-a adus iar aminte că e udă. S'a întristat a doua oară.

Groo! Cum va jubila Groo îsprava ei. Își va ascuți basul cantabil la altitudini de soprană și va anunța Vairei, caricatural titlul: o regină care-și face bala în rochile de gală.

Pășea trist.

Înainte năsucului ei, barele șoselii s'au lăsat cuprinzând în mijloc linia ferată.

Trenul venea din sus cu viteză fantastică. Linù îl zărește dincoaci de semafor. E viforos.

Un ursuș pui se joacă pe ușa dela canton, cu labele cățarate.

Explorează, se dă jos, se urcă.

Reptila de oțel nu-l sperie.

Bravo ursuș! Îi vine Linùei pe buze și n'apucă să sfârșească sonor admirația, fiindcă șoricelul distrat, observând apropierea iminentă a

locomotivei își pierde cumpătul și intră direct sub roți.

Au urmat trepidații de bleă cu apariții intermitente de piston (stilul locomotivei era dela începutul istoriei sale), uruituri ritmice și un sbor îndrăcit de segmente.

Linù a rămas paralizată.

Prima execuție pe care a văzut-o și primul spectacol al morții.

Și-a adunat puterile ca să plece. Ele l-au refuzat apelul. Nu putea nici să strige.

Cu groază ochii i s'au oprit pe locul funest. Cățiva stropi de sânge.

Coadă cu labele posterioare zăcea despărțită, dincolo de șini. Se încolăcea încă agltându-se ca un cil. În jur bucăți cruntate.

Pe obraji Linùei s'au prelins două coloane calde și ele l-au rămas de atunci ca un mausoleu în care dormea amintirea morții unui ursuș.

Ușurată astfel, i s'a înfățișat Vairei sughițând.

— Ce s'a întâmplat cu tine?! Unde te-ai udat? a întrebat-o Valr îngrijorată.

Linù sughiță. Nu poate să răspundă. Privește, ținându-și fața aplecată, la degetul opozabil al mâinii drepte pe care îl ține în mâna stângă.

Groo se apropie. O ridică în brațe.

— Spune-i Linù lui Groo ce ți s'a întâmplat. Să vezi că el te răzbună. Ai căzut în apă?

Linù clatină negativ.

— Plângi pentrucă te-ai udat?

Acelaş clătinat.

— Nu??

— Pentrucă... (hâm!) trenul... (hâm! hâml hâml!)... a călcat... (hâm!)... un şoricel...

Mătuşa Valr, Groo şi Linù s'au dus imediat să-l vadă.

După masă rămăşişele pământeşti ale defunctului, adunate într'un cosciug confecţionat de Groo în bine asortatele sale atellere de tâmplărie, au fost înmormântate cu solemnă pompă funebră, la marginea pădurii din spaatele cantonului, în locul însemnat mai târziu pe harta topografică sub numele de: cantonul ursuţului. După carul mortuar au mers sacerdotul Groo şi prietenele defunctului, îndollate.

Circulaţia din Dealul Jucărilor s'a oprit pe zece minute. La groapă Groo a rostit un fulminant panegiric, arătând extraordinara valoare decorativă pentru acest ţinut a mortului, cu vorbe scăldate în flaconul unui duios parfum sentimental şi subliniind cu poză pedagogică, pentru posteritate, consecinţele lipsei de atenţie în joc.

După ceremonie s'au întors toţi trei acasă. Groo glumea, Mătuşa Valr înainta alături. Linù mergea cu amintirea bibeloului spart. Un cetăţean din regatul Dealului Jucărilor, o găluşcă de nea căzută din cerul minunilor pentru ca să fie supusul Linùei a pierit.

Roata bucuriilor și-a sfărâmat un dinte și Linù neputând să-l înlocuiască a refuzat, în zilele următoare, până la întoarcerea în Vltol, să se mai joace cu automobilul, cu trenul și vapoarele.

Cădeau pe Nivrada și perspectiva adla-centă, candide scame de vată. De vată, numai din interiorul caloric al camerei. Afară, Linù, s'ar-
~~fi~~ convins că acei cocoloși albi, pe cari îi excorta separat pe unul până jos și apoi trecea la altul, continuând cu sulșul și scoborîșul prlvirii ne-
întrerupt, sunt departe de a fi ce crede ea. Și sfertul unui deget cu mlsiune de termometru ar ajunge ca să vadă că scamele sunt reci, că fiind reci te îngheață, că înghețându-te nu pot fi vată.

Dar mai la urmă știe ea că afară ینگه și e frig. Dacă se gândește astfel e pentru că trebuie. Dece trebuie? Pentru că trebuie, trebuie, după una, două, trei, patru... douăzeci de zile (enorm!), să răspundă la scrisoarea trimisă de mătușa Valr. Ei și?! De aceea e necesară această codire??!! Are treisprezece ani și jumătate! Și a mai scris epistole. De multe ori. Prin urmare?

Se mai uită odată prin geam. Peste toată zarea e întinsă o coală de nesfârșită hârtie ve-lină. Hârtie velină? Ba nu, nea! Cine a spus că e velină? Tu Linù?!

— Eu??!...

— Tu nu??! Atunci cine? N'a venit nimeni

să-mi spună!...

Mătuşa Valr bănuieşte oare că ea trebuie să-l scrie?

— Bănuieşte!

— Bănuieşte?!

— Desigur!

— De unde ştii că bănuieşte?

— De acolo!

Iar l-a prins!

Cine a intrat în gândurile ei şi îi răspunde la toate întrebările? !

Mai bine ar fi să-l lase în pace şi să înceapă a scrie. Inşă cum s'o pornească!? ... Să-l zică: Mătuşă Valr? !...

Mătuşă Valr,

azi am venit foarte veselă dela şcoală şi Ala m'a certat. M'a certat iar. Căci mă ceartă rău de o săptămână. Fiindcă nu-mi place să învăţ?! Nu! Fiindcă aş fi neascultătoare?! Nu! Fiindcă mă joc prea mult? Nu!! Fiindcă nu-ţi scriu ţie! Are dreptate Ala. De multe zile am tăcut necuvîncios.

Mai alaltăeri am voit să fac ceea ce încerc în aceste clipe. (Ala nu ştie.) Şi tocui meu nu avea nici un ştop din cerneala gândurilor. Vezi deci mătuşă Valr că nici Linu nu-l rea precum cineva (cineva e autoarea cotidianelor Imputări) tinde să creadă. Eu am ţinut mult să seamăn pentru tine pe hârtie

saci de vorbe. În ochii tăi aş fi voit să ajungă bineînţeles crescute şi mănoase ca spicele de grâu dintr'un lan pe care secera îl doboară în snop, cu plăcere. N'am putut. Şi dacă puterile nu m'au ajutat, tu nu te superi. Se vede că bunele mele intenţii cereale au fost sortite să se arunce bob cu bob, după puţin necaz, în prezent, pe un ogor şi într'o atmosferă potrivită sănluşului.

Eri pe vremea asta, pretena mea Seida (ţi-o prezint) şi cu mine sburam dela marginea drumului până pe Nivrada.

Să ne fi văzut cum cădeam urcându-ne spre staţia de plecare.

Când luneca Seida alergam eu repede s'o scol. Ridicând-o, lunecam eu! Ii venise rândul la filantropie Seldel! Mă ridica pe mine şi cădea ea. De câteva ori în şlr. După ce ne-am săturat, am construit amândouă un om de nea. Caraghios mătuşă Vair. În loc de nas, l-am pus cartof. Ochi, două nucl. Dinţi, beţişoare rare. Pe cap, o caschetă de jandarm. La terminarea capodoperii, l-am ținut inevitabilul discurs de desvelire adresându-mă lui:

— Domnule, Vitolul întreg te priveşte. Fii conştient de poziţia ta. Pe la picioare îţi vor trece maşini şi lumea te va semna. Tu să nu te sperii la auzul claxoanelor. Rămâi sfidător în măreţia pe care o ai. Impertur-

·babil. De ghiață. Poate că vor veni mulți să-ți admire sculptura și-ți vor lansa Interjecții clocotinde. Să nu te sînchisești de căldura pe care o emană. Nu uita, în vecl, că dându-i atenție ei, urmează moartea ta: topirea!!! . . .

Seida a aplaudat și a răscolit văzduhul cu „Bravo”-uri cărora m’am asociat și eu. Și am comis o Imprudență! Copleșite de entuziasm, am vociferat atât de tare că Zalt Ramun a ieșit și ne-a certat.

— Na Seida, am zis după plecarea lui, o făcurăm!

— Tu ești vina!

— Nu! El! !

— El ?

— El ! El ! ! am acuzat eu.

Seida de supărare l-a ras o palmă.

I-am ras și eu una.

Selda alta.

Linù la fel.

Incă.

O ploale.

Bietului om l-a căzut chivăra, nasul-cartof, ochli și l-au sărit dinții. Aici ne-am pornit pe răs.

— Bravo Linù! mi s’a adresat Selda. Intreg Vitolul, l-a privit! Mașinile l-au cărat pelerini la picioare. Secolele au vorbit despre el cu febră, și în sfârșit a murit, pre-

cum tu nu voiai să moară: tot topit. Topit de bătaie...

O, mătușă Vair și nu ne-am oprit în acest loc cu isprăvile. Am înălțat al doilea monument de nea, după un plan care s'a dovedit a fi diabolic. În locul nucilor am deschis prin ceafă două orificii. În interiorul capului am scobit o cameră și când s'a înserat am pus o lumânare în ea.

Să fi văzut ce frumoasă ne era opera din cameră!

Toți trecătorii se opreau și se mirau.

Noi ne umflam în pene de bucuroase.

Dar nu crede că și bucuria asta a ținut mult.

Dintr'o sanie, pentrucă i s'au sperlat cali. s'a dat jos un domn și cu câteva lovituri de băț ne-a decapitat pe omul eșit din fan-tezia noastră.

Nu pot spune cu toate acestea că am ultat Dealul Jucărilor. Uneori el mi-e foar-fecă pentru firul preocupărilor. O foarfecă ciudată, care nu-mi pare nici când indis-cretă.

Iartă-mă că aici sunt nevoltă să mă opresc! Veni la mine Selda. Prezența ei e magnetul irezistibil al zilei de ieri. Pricepi tu mătușă Vair? Trebuie să plec.

Linù

După trei zile Ala i-a predat un plic alb, pe care era scris cu litere subțiri și calligrafice: Elevei Linù Ramun, Vitol, strada Emagldului 37.

L-a desfăcut grav. Aproape de gravitatea oamenilor obișnuți să rupă zlinic sute.

— Dela cine ți-a sosit scrisoarea Linù? a întrebat-o Ala văzându-l aerele.

— Dela Valr...

— Cum Valr îți scrie? Imposibil!... Ar fi nesimetric din partea ei. Tu ai lăsat să treacă douăzeci de zile și ea trei. Nu vezi că prea e disproporționată atenția? În cazul că Valr a săvârșit-o totuș, îmi vine să cred că ți-a pierdut simțul măsurii...

— Ala!

— Da! Da!

— Ala, eu am mai încercat să-l scriu.

Și plânse.

Ala a tăcut.

Se găseau în salon.

Linù și-a șters lacrimile abundente adunate parcă într'un rezervor, dela începutul reproșurilor Alei. S'a sculat și s'a dus în camera ei.

Acelaș decor afară, de vată peste tot, văzut ca acum trei zile, intra în sufletul Linùei, medicinal, ca să-l lege ranele durerii.

Fulgii azi erau fulgi și Linù îi privea indiferentă.

Nu se îngâna cu nimeni și nimeni nu-l contrazicea afirmațiile.

Era ea singură.

În mână avea o scrisoare. O scrisoare dela mătuşa Vair. Nu citise din ea decât „Zburdato” şi i s’a părut în acea clipă că a înţeles şi a şi citit restul. Unele titluri de scrisoare surprind ca fulgerul şi îţi arată drumul tot atât de repede.

Zburdato!

E zburdată ea?

Zburdatol

Îmi pare f. f. rău că nu sunt cu tine. Nu te-ar mai certa atunci Ala, chiar dacă ai mai avea o mătuşă căreia ar trebui să-i scrii. M’aş opune eu tuturor încercărilor de a-ţi fura timpul bun la etatea ta pentru alte lucruri. Pentru joc şi săniuş...

Nu asculta de Ala în privinţa ipotezelor obligaţiuni pe care tu le-ai avea faţă de mine.

Mătuşa Vair e veselă când ştie pe Linu mulţumită. Iar această ştire o primesc, după dorinţă, printr’un serviciu informativ secret.

Nu mă crezi?

Uite, îţi probez pe loc: e adevărat, că nu demult, la şcoală, te-ai înţepat cu o penişă nouă şi ţi-a curs sânge din degetul mic dela mâna stângă? Nu? — E adevărat!

Cu cinci zile înainte veneai spre casă. Aproape de poartă ai alunecat şi te-ai vătămat la cot. Corespunde? Da!

Mâne-zi ai răspuns la geografie și ai reușit să uimești pe magistru. La sfârșit el te-a lăudat și tu ai roșit. Te-ai convins?!

O singură escapadă mi-a scăpat. Cea mai recentă. Statuile de nea. Dar scrisoarea ta m'a făcut să particip și la ea dimpreună cu Groo. În paranteză îți spun că Groo e cam ofensat pentru că l-ai preterat. S'a observat fără ca el să se manifesteze verbal.

Am regretat amândoi lipsa prezenței noastre la astfel de momente decorative și sprintene.

Dacă ocupațiunile nu ne-ar fi multiple și nu ne-ar fi reclamat indisolubil alci, în ziua primirii scrisorilor tale v'ați fi trezit cu noi în Vitol.

O călătorie cu trenul, prin mijlocul peisajului de iarnă, nu poate fi decât plăcută și în același timp, fiindcă suplinește pluralitățile de culori cu monotonia albului lejer, reconfortantă.

Tu Linù poate nu simți trebuința evadărilor din circuitul mediului tău și din această cauză te vei mira de mine.

Etatea ta îți umple cu miez interiorul clipei și ea îți ajută, prin exuberanța ei, să nu dorești nimic.

Tu oriunde Linù te vei simți bine. Mintea ta activă își va crea situații, probleme, reverii, pe care tot ea le va rezolva rever-

berând o plenitudin e absentă când e vorba despre îmbătrânite ca Vair. Căci bătrânețea Linù se caracterizează prin goana după senzațiile din lumea externă.

Cu cât procentul acestui raport e mai urcat cu atât omul e mai departe de anii tăi.

Eu le reclam ca pe un stupefiant sau în cazul cel mai bun ca pe alimentul indispensabil.

Prăvăliile din cari mi le procur sunt cinematografele, lecturile și călătoriile.

Vezi de ce te fericesc, Linù! Tu ai o lume, a ta, superloară surogatelor mele. Ea trăiește prin sine. Nu-i exclusă putința prelungirii și în ființele bătrâne, dacă ai preveni momentul ei de disoluție și ai reuși să-i menții împărăția prin mijloace proprii dănuirii. Alegerea lor se prezintă însă foarte dificilă. Tu, pentru a nu ajunge bătrână ca mine, caută să le afli la timpul convenit.

În cazul că te-a plictisit prelegerea mea pretențioasă despre elixirul tinereții, te rog să nu te superi Linù. Pedanteria noastră de ființe cu trecut și experiență, ne face să dăm sfaturi, tot atât de spontan precum voi vă jucați.

Prietenei tale Seida spune-i că sunt încântată de mâinile ei expeditiv e și de mutualitatea care există între voi la căzături.

Vair.

Scrisorii dela Valr l-au urmat ore de școală și de joc. Alternativ. Săniuța înlocuia tocul după masă. Înainte de masă tocul înlocuia săniuța.

— Ce vrei Seida, tocul sau săniuța? a întrebat Linù adusă în dilemă ea însași de aceste două capitole pe cari le vedea gemene.

— Eu, Indubitabil, săniuța... E mai simpatcă.

— E mai simpatcă? !... Nu e mai simpatcă! Cine ți-a spus?

— Văd singură... Te urci. Ea pleacă. Zbori ca vântul. Savurezi. Pe când tocul îți cere concentrare. Tu ce alegi?

— Eu, Indubitabil tocul... E mai elegant!

— E mai elegant? !... Nu e mai elegant. Cine ți-a spus? a imitat-o afectat Seida.

— Vezi cum ești Seida! Știi cine face ca tine?

— Tu, tu Linù! Mai vrei ceva?

— Nu... Ba da! Vreu să-ți spun că tocul e superior din toate punctele.

— Imposibil.

— Uită-te. Tocul poate descrie sania, sania nu poate descrie tocul, nu e superior?

— Desigur că nu! Sania e originalul. Descrierea făcută de toc e copia. Cine-l superior, originalul sau copia?!

— Originalul!

— Atunci Linù?! a triumfat săniuța!!!

— Crezi? !

— Mi-ai confirmat chiar tu.

— Greșești! Hai să zicem că sania e originalul. Admit. Cu toate că sania noastră e o copie a altei sanii. Nu uita însă: și descrierea e un original.

— Exclus! Fotografiiile sunt copii! Tablourile sunt copii! Ce mai vrei? I...

Linù aici s'a zăpăcit. A prins pe Selda de mână, a așezat-o după ea și l-a răspuns:

— Să ne dăm cu sania...

Au plecat pe pantă, repede și întins.

La jumătatea drumului s'au răsturnat.

Selda a râs.

Linù deloc.

— Și totuș Selda descrierea săniuței e un original, a reluat Linù urcând.

— Prin ce mi-o demonstrezi?

— Pricepe-mă Selda! Copia e identică originalului. Nu?

— S'admitem.

— Și prima copie și a două și a treia...

— Și a patra!

— Și a cincea! Însă dacă ne-ar da nouă sau la zece lise să descriem săniuța, fiecare va face-o în felul ei și cele „zece copii” (ale tale) nu vor mai semăna una cu alta. Atunci? Sunt ele copii? ! Nu, sunt originale! Fiind originale urmează că tocul e original și dacă tocul e original, săniuța cade!...

Cilpa în care Linù a pronunțat „cade” i-a fost fatală: a căzut ea cu genunchiul stâng pe un

cucui de ghiață și s'a rănit.

Ce a venit posterlor acestul final de discuție naivă, Linu nu și-a mai adus aminte. Dar subiectul ei l s'a imprimat bine și ulterior a cugetat mult asupra lui. Ivindu-l-se cotidian în preocupări, sămânța lui, l-a încolțit o bogată vegetație de păreri, mai târziu. Intrucât privește pe Seida, ea deși învinsă, a recunoscut că Linu are un fin ascuțiș de pătrundere și de aici încolo a început să-l răspundă la toate nimiculile prudent.

Iarna a trecut vrăjită de miragilele tocului și săniuței. De săniuță era legată, dela sine se înțelege, prezența Seidei în fiecare zi.

Când aerul înmuiat a rupt coezlunea covorului de zăpadă și tălpeții n'au mai putut luneca spre Nivrada, cele două prietene și-au retras activitatea în casă.

La început le-a fost greu.

Mișcările largi de afară, cari le-aprindeau bujori în față, nu se înlocuiau dintr'odată.

La geam s'au mai debitat mult timp regrete și revolte în contra naturii care nu știe să rămână pe loc, ci strică bucuriile abia aflate, prin surpriză.

În aceste vremuri a intrat în viața Linuiei un eveniment nou. Ziua lui de apariție nu și-a putut-o fixa calendaristic niciodată. De altfel nici

nu ținea el de timp. Fiindcă sunt lucruri a căror esențială rațiune e durată. Cum era de pildă mersul ei la școală și jocul ei cu Seida. El se năștea, trăla intens și apoi îi puneă capăt sfârșitul. Toate jocurile ei și toate prelegerile s'au terminat și ea simțea cum ele curg. Că sunt sclave trecerii. Restul ei de viață fugea la fel. Se scua dimineața, se încălța, se spăla. Se ducea la școală. Venea. Învăța. Se culca. La urmă simțea că tot ce face ea se duce. Nimic nu rămânea desprins și imobil din undele călătore ale faptelor ei minuscule.

Nu era la fel Intrusul care o turbura. Contrar părerilor Linûei despre fluența lumii, acesta părea scos de sub măcinarea timpului. Nimic nu-l zădărnicea. Lunî întregi rămânea acelaș. Fără nici o cută a înfățișării schimbate, ca o statuie la care până și elevi superiori Linûei dela școală plecau în procesiune mintală și o discutau admirativ. Pe Linû o interesa îndeosebi faptul, vorba fiind mereu despre Zait Ramun. Ii auzea, printre insule de fraze, numele legat de avioane-rachete, hărți astronomice, flințe cari s'ar putea găsi pe alte planete. Derivativ, se mai imaginau corespondențe cosmice, trenuri aeriene printre stele, excursii de plăcere pe oceanul azurului. Linû, la auzul lor, era întotdeauna turburată și aproape că nu înțelegea nimic.

Pe mătuşa Vair iar o uitase Linù.

Dar, într'un colț ascuns al conștiinței, cineva își amesteca vocea plină de umor, din când în când, printre preocupările Linùei. El aducea în câmpul veselilor un parfum de bas cantabil și se numea Groo. Interesant era Groo. A hibernat în vizuina uitării toată iarna și a eșit afară după fuga zăpezii. Bine a făcut. Azi e agreat. Mai mult, e refugiu.

Neapărat că trebuia să-i trimită o vorbă și lui când i-a scris mătușii Vair.

Cum să repare omisiunea?!

Situația e dificilă. Timpul pusese rugină pe vorbe care străluceau altădată.

Scoase totuș un plic. Se așează la masă.

Fără rezultat. Creonul îi stătea inactiv. Căuta printre furnicarul cât un munte de cuvinte, pe unul predestinat de Instinctul alegerii ca să ese la lumină și el se ascundea, nici Linù nu știa în care loc. Și în lipsa lui nu putea începe.

Valuri de febră l-au asaltat pe furiș mintea, învăluind-o în aureola plăcută a goanei după o minusculă flință, cu volubilități de fantomă nervoasă, dorită ca pe un punct pus însfârșit la ca-

pul frazel prea lungi.

Dar fantoma-punct întârzia să umple cu liniștea prezenței frigurile Țalve.

Dând semn de nerăbdare, a început atunci Linù să plece cu vârful creonului pe hârtia albă din față, automat. În neștire a tras câteva linii ondulate care aduceau cu valurile de păr. I-a încolțit lmediat un gând: modelul, oglinda. A fugit la ea cu bucuria celor salvați din rău. Și-a fixat destul ovalul, l-a extras liniile marginale și, aproape cu atenția încordată, a început să-l însemne gri. La cotitura bărbiei a deviat doi milimetri. Ce să facă? De descurajat nu voia să audă. Radiera! Fu adusă la fața locului cu graba pomplerilor când e vorba de un incendiu violent. Porțiunea greșită pieri ca prin farmec. Alarmarea se stinse. Privi iar oglinda. Bărbla fu studiată minuțios. Ovalul i se fixă încă odată în gând, bine. Ca să nu-l piardă conturul, închise ochii.

Sub pleoape îl apăru un întuneric mat, fără margini. Câteva clipe nu văzu nimic.

Atenția i s'a făcut, undeva, înainte, imprecis, punct negru întâi și apoi alb, cât vârful acului. Albeața deveni de lumină dintr'odată, dilatându-se în felul stropului căzut pe baltă netedă, până când ajunse peste tot.

Linù se speriasc aproape, dar când văzu cum se ivește pe un ecran imaterial calmul oglinzii cu fața ei, tresări veselă mirându-se ca de

un vis, mult.

Pe noul plan l se părea că ea e altă Linù.
Cu llini mai ingenui, cu îndulciri plastice, cu
expresie favorabil accentuată.

Surâse.

Concomitent crezu că și Linù din ochii în-
chiși surâde.

De aceea se miră a doua oară.

În fața ei avea o fotografie cu aspect in-
variabil care nu știa de cât să fie serioasă! Foarte
serioasă !!

Își examină sprâncenele și hotărî că ele
sunt simetric două mici cornuri de lună neagră.
O, dar nu de sprâncene îl era ei grijă.

Reveni la bărbie.

Cum e și bărbia ei! Incisivă și nu! Energică,
da și nu! Modelată de mâna unui sculptor anu-
me ca să fie incertitudine obraznică !!

Deschise ochii brusc.

Creonul porni decis. Unduitura trecu. Dăra
se ridică în sus potrivit. Se opri.

Urmără cornurile mici de lună neagră.

Cele două alune crude: ochii.

Fruntea.

Nasul.

Gura.

Mâna stângă se propti cam arbitrar la
tâmplă.

Înainte l se așeză o masă sură. Pe masă o
carte.

Jos la dreapta semnatura: Linù Ramun.

li veni să rîdă. Pentrucă a putut să-i scrie
unchiului Groo pe o pagină, cu ușurință totul.

Restul zilelor până la vacanța mare s'au petrecut banal. Și repede. Din ele Linu nu reținuse nimic. Avuse parcă în mână un calendar cu file de o zi pe cari le văzu cum îi zboară sub degetul opozabil, fără ca să-i lase altceva în minte decât senzația muchiilor lor fade.

Nu putea spune totuși, dacă se adâncea mai mult, că aceste zile nu ar fi avut conținut. Aveau. Unul uniform. Cotidian: școală și joc, joc și școală. Ce făcea la școală? Învăța geografia cinematografică. Ca într-o paranteză își aminti că-l plăcuse geografia. Apoi descifra secretele chimiei din experiențe adecvate copilăriei și instructive. Răscolea fizica punându-i droaie de întrebări la care răspundea uneori și Ala. Participa la istoria timpurilor vechi, în amfiteatrul școlii, unde o amuzau tipurile rulate pe pânză. costumele diverselor epoci, mentalitatea de atunci a oamenilor de care ei îi venea să râdă.

Ce făcea acasă? Comenta cu Seida pe domnul dela geografie. Cine era domnul dela geografie?! Domnul continent Manapal! Așa conveniseră amândouă să-l spună, fiindcă pe domnul continent Manapal trăiau ele și se cuvenea să-l

onoreze deosebit.

Când bătea vântul, domnul continent Manapal era obosit și sufla greu. Când ploua, domnul continent Manapal plângea sau din cauză că Linù îl înșelase cu o zi înainte numai: Manapal, sau din cauză că Selda uitase câțiva din nasturii localităților presărate pe harta lui, în diferite culori, după suma populației.

Când se iveau soarele după ploale era și mai tragic pentru domnul continent Manapal! Soarele era acum o gură de tun care își pușca razele pe suprafața lui de necaz că-l vede plângăcios.

Linù îi mai zisese domnului continent Manapal și altcum: steaua de mare, pentru că era format dintr'un corp în centru, cu șase semne muzicale de descrescendo spre margini. Dar Selda a contrazis-o:

— Te înșeli Linù! Domnul continent Manapal nu poate fi stea de mare.

— Pentru ce?!

— Pentru că-l de pământ.

— Și n'are mare în jur?

— Are.

— Vezi cum ești!

— Cum sunt?

— Imposibilă.

— Nu-i adevărat, zise Selda, sunt descoperitoare.

— Tu?

— Sigur! Descoperiți oarea unui nou gen: stele de pământ. Ai văzut?! Sunt astronoamă!

— Terestră!

— Și?! Nu-î mare lucru?! Am aflat că Vitolul zace pe o stea.

— Da? Oare eu n'am spus acelaș lucru implicit?

— Cu altă nuanță. Dacă ar fi cum spui tu, Vitolul ar fi așezat pe o stea de mare și nu-l adevărat. Vitolul e așezat pe o stea de pământ.

— Eroare de judecată. De aceea în calitate de institutor îți dau nota: mizerabil de slab.

— Hahaha! Nu mai spune!?

— Îți demonstrez!

— Vai îmi demonstrezi! Nu m'așteptam să fii atât de categorică. În acest caz dați-mi voie domnule institutor, pardon, domnule Liven Graenot, să mă așez în fața telescopului contemplăției...

— Cu plăcere domnișoară. Eu ocup loc în fotoliul ironiei.

— A, prin urmare mă amenințați!

— Nu, vă previn.

— Am înțeles.

— Lecția mea, reluate Linu caricatural, nici nu e propriu zis... o lecție. Date fiind vastele dv. cunoștințe... astrale, pe care le fortifică un instinct de eminentă descoperitoare, cursul meu, într'un domeniu atât de familiar, în cazul când aș comite imprudența să-l țin, ar fi un

afront adus regulelor elementare de . . . politeji!

— Neapărat domnule savanti! observă în acelaş ton Seida.

— Vedeji; pentru aceea admiţând că stelele sunt de pământ, de sticlă sau de carne, ca în cazul stelei de mare, mă limitez să vă pun numai o simplă întrebare colegială: domnişoară, dv. cum le ziceji stelelor depe firmament, în opoziţie cu stelele depe pământ, stele de cer sau stele de pământ?

— Nici într'un fel, nici într'altul!

— Presupunând totuş c'ar trebui să le numiţi!

— Aş căuta un subterfugiu.

— În ce fel?

— Le-aş compara şi pe unele şi pe altele cu scântele minţii dv. analitice în cer şi pe pământ! . . .

Duelul avusese loc în camera Linăei.

A treia zi le sosea în gara aşteptărilor vacanţa mare şi vacanţa mare era echivalentă cu un tren fantastic plecat dintr'o ţară de vis, spre ele. Iar în ţările de vis se ştie doar că trenurile nu pot fi de oţel. La nici un caz. Ele, în primul rând, sunt misterioase. În al doilea rând, călătorii văd prin geamurile lor de cristal spice de grâu cari au cap de om, pomi cu fructe cât luna şi cai sburători. Altcum n'ar avea de ce să se turbure de venirea lui. Şi vacanţa mare n'ar mai

fi vacanță mare. Neapărat. Călătoria-ză n'ar avea ce să le spună. Piatra ar deveni piatră. Pomul ar avea fructe cât fructul. Cali ar merge pe pământ, ca noi. S'ar decolora florile închipuirii. Potirele lor n'ar mai avea parfum și Seida cu Linu s'ar supăra, fiindcă un nătărău, peste noapte, a intrat în grădini și a turnat clor pe fiecare petală.

Amândouă aveau impresia deci că sunt pe peron și că așteaptă snopli de capete hazlii aplecați peste ferestrele vagoanelor. Și deodată cu ele presimțeau că vin povești nesfârșite, anecdote și ore pline de mlez înedit.

O rază, ca un deget indicator, năvăli înăuntru.

Părul Seidei fu inundat de aur. Căldura soarelui o gădila, dar atingerea fu ca trezirea. Viața adormită sub gând pleacă. Seida privi spre Linu. Linu privi spre Seida. Între ele era un colț de masă. Deacurmezișul, prin pădurea de gânduri identice, se strecură serpentin o potecă. Peste lumina bucuriilor coborî amurgul.

Pleacă în șir advers melancolic. Și dela Seida și dela Linu. Se întâlniră. Pe aceeași cale.

Simultan pricepură că Sosirea dă ocazie Plecării.

Proftul e nul prin urmare.

O veselie în mâna dreaptă. O tristețe în mâna stângă.

Uitaseră duelul.

Așteptarea vacanței nu le mai fu așteptare.

— Eu plec poimâne Seida, îi zise Linù încet.

Am fost invitată,

— Știu...

— Tu rămâi în Vitol?

— Tata vrea să facem o călătorie cu lahtul în jurul Manapalului. Data încă n'am stabilit-o.

— Atunci te invidiez.

— Pentru că voi vedea verde și albastru tot timpul?

— Exagerezi. În acest Itinerar bicolor se vor interpune din loc în loc porturile pestrițe. vei admira merele de Cadma, cerul opalin al Sendavului, coasta vânăată depe litoralul mării Godin, dantelele flordurilor Vubra, apusuri pe care s'a vărsat sângele solar, dimineți roze. La amiază vei lenevi în scaunul lung, cu ochii închiși, ascultând liniștită foșnetul apei. Repet, te invidiez.

— Eu în locul tău aș socoti nimerit să mă compătimesc.

— Nu înțeleg de ce?

— E simplu. Voi fi singură Linù. Singură pe mare. Adică singură pe singurătate. E adevărat că voi culege peisaje splendide... Dar mă voi plictisi ca reporterul cinematografic silit să întoarcă manivela toată ziua... M'ar putea salva numai cineva...

— Eu? întrebă surprinsă Linù.

— Nu, rosti Selda virând brusc cu intenția. Îmi dau seama... Dealul Jucărilor apasă mai

greu în cântar.

— Asta vrea să fie reproș?!

— De jumătate Linù...

Raza din părul Seidel fugise pe perete.

Linù își privi cu interes deodată majorat prietena. Observă că e abătută.

— Selda!

— ...

— Ascultă Selda. Hai să fim înțelepte. Situația nu e atât de rea. Dacă tu vrei să vorbești cu mine poți s'o faci când dorești. Aparatul de radio-televiziune, însinuă Linù triumfător, ne stă la dispoziție în orice moment.

— Nu Linù. Fiindcă tata nu permite să ne folosim de el pe laht. El mi-a spus că în timpul călătoriei nu mai vrea să știe de restul lumii. Interesant: pe cât mijloacele tehnice ne facilitează viața, pe atâta dorința de a eși de sub tirania binefacerii lor crește...

— Selda nu-i nimic! Avem altă soluție. Ne scriem. E și mai bine, căci ne vom dori în plus. Așa că-i bine?

— Iar de jumătate...

— Cum?

— Tu ești tot timpul în Dancavur, iar eu pe coama undelor.

— Da e imposibil... Nu, nu e imposibil! Trebuie să-mi scrii data când treceți prin localitățile din program și eu mă voi îngriji să-mi primești epistolele, la sosit, dela poșta respec-

tivă, pe adresa indicată de tine.

A doua zi s'au revăzut la Seida.

N'au vorbit aproape nimic și au privit în tot timpul geamurile.

Când a intrat la ele Evera, mama Seidel, s'a mirat de tăcerea lor.

— Ce-i cu voi Linù? a întrebat ea zâmbind.
Nici nu cântați, nici nu râdeți, nici nu vorbeți?!...

Nu-i putură răspunde.

— Seida îți pare rău că vine vacanța?!

— Da, se auzi estompat vocea Seidei și
imediat pe obraji îi plecară două alături de apă.

Evera se îngrijoră.

— Nu v'ați certat cumva?!

— Nu, negă Linù, plaglind pe Seida.

O ușă se deschise automat. Ala o prinse pe Linù de mână.

Continuară.

Linù nu era somnoroasă.

Din contră, Interesul ei se dilata progresiv. Lent însă.

Ultase că nu de mult a fost deșteptată pentru plecare și îi părea că asistă la un spectacol unic.

Se trezea a doua oară, într'un fel alegoric.

Tot ce-l defilase pe dinaintea ochilor de câteva minute fu pentru ea turburător. Edificiile insesizabile din cauza nopții, bulevardele sculptate sub globuri lactice înșirate aerian ca niște mărgelile rectilinii de lumină, și îndeosebi Niv-rada aprinsă de Inscripții multicolore făcute prin și pentru pură fantezie, din Ingeniozități electrice, avură în conștiința Linùei semnificații ne mai întâlnite.

Ziua obiectele erau definite în volum, culoare, formă. De aceea și senzațiile nu puteau fi decât geometrice.

În Imperiul becurilor guvernau alte elemente. Aici, deși spațiul e îngust, tot ce vezi e fără contur și înfinit. Un pom n'are înălțime

noaptea. Fiindcă ea se pierde în negura pe care n'o ştii unde se sfârşeşte: aproape sau la capătul lumii. El e numai o sugestie. O schiţă de care retina diurnizată nu e mulţumită şi atunci gândul porneşte la întregiri arbitrare.

Soarele prin urmare e un conglomerat de triunghiuri, de patrate, de conuri, de cilindre, de poligoane, de distanţe certe şi ca un corolar, de sentimente sprijinite pe autoritatea irefutabilă a centimetrului (deci, din această cauză, statice).

Noaptea în schimb e un joc de compensaţie imaginară, aproximativă şi neastâmpărată. E vibraţia parţialului care tinde spre întreg.

Noaptea e melodia involuntară a creaţiei.

Cu toate, că Linu nu-şi putuse explica tărâmul nou astfel atunci, totuşi începutul călătoriei a doua pe care o făcuse cu Ala spre Dancavur, l-a rămas locul celui mai frecvent perlinaj de gânduri, stimulat din dorinţa de a pătrunde în arcanele „lumii secunde” (cum îl zisese ea) ca ordine cronologică, însă primordiale în privinţa aflinţăţii ei cu noi.

Dupăce trecură de uşa automată, îi eşi parcă înainte o inscripţie care se aprinse dintr'odată într'un verde anemic, anunţându-l cursiv: „Gara Vitol”, Invers.

— Tu ai mai fost aici noaptea? o întreabă Ala.

— O singură dată: când Zalt Ramun a plecat la marea Godin. Tu ştii Ala că aveam în ziua aceea 7 ani? Venisem dela aniversarea mea

și cu Seida. Eu n'am uitat. Mai ales că m'au zăpăcit vitralurile depe acoperișul de sticlă, răspunse Linù privind-le.

Publicul numeros depe peron era aproape solemn. Abia l se auzea șoaptele vorbelor.

La început îi păruse că intră într'o liniște similară sălilor de conferință. De altfel se gândi ea, în orice împrejurare, toate ființele din Vitol se poartă la fel și îi fu necaz pe această impresie.

Ala o duse spre vagonul albastru ales eri de amândouă.

(Colorarea vagoanelor se înființase, peste tot globul, de mil de ani, pentru utilitate și estetică, simultan, iar trenul care va duce pe Linù spre Dealul Jucărilor, nu va fi reptilă sură de fler, ci lanț de cutii din spectrul solar.)

Se instalară în cupeu, la geam, față în față. Erau singure.

Ala privi cronometrul.

— Când pleacă trenul? Interveni Linù.

— Imediat. Ți-e somn?

— Nicidecum. Sunt mai trează decât ziua. Știi Ala că noaptea este superloară zilei?

— ?!...

— E greu să-ți spun. Simt însă ascendența ei, dela plecarea noastră. Faptul îți produce mirare, văd.

Observară că peretele gării pleacă.

Ala tăcu.

Urmară în ploale orizontală mingi incandescente de nea, în diferite mărimi, cu trenă de cometă, din ce în ce mai repede.

— Uite Ala, cineva aruncă parcă felinarele. Imi place. Dece nu e și Selda cu noi?! Le-ar vedea... Nu de mult fuseseră câțiva stropi enormi albi și acum e o furtună de becuri... Dacă n'aș fi perpendiculară pe direcția lor ci de sens identic și m'aș trezi din somn, fără a-mi da seama că sunt în tren, mi s'ar părea că iau parte la un cataclism... E frig oare afară? Înterogă Linù prefăcut.

— Cald, fiindcă e vorba de foc.

— Da. Cald, corectă ea cu o serlozitate vicleană. Ce bine-i de noi că suntem într'unul din segmentele omizii. .

— Ce fel de omidă Linù?

— Parcă tu nu știi că trenul scriitorii l-au zis și „omidă”, veacuri în șir, plaglind unii dela alții comparația?!... Ce sărăcie la el. Eu aș fi preferat să caut un an altă metaforă pentru el. Hotărât lucru Ala: el n'aveau gustul limbajului proaspăt în orice propoziție, din câte cunoaște fetița ta. Pe când menirea literatului în primul rând e grija permanentă de a contura lucrurile cu farduri virgine, pentru a fi surprize în gândul cititorului. Altcum în scrisul lor te va sufoca monotonia banalităților pe care numai mâni sacrilege le-a putut da la tipar.

— Să admitem dreptatea învinuirilor tale și

să stabilem că operele literare trăesc prin frăgezimea dorită de tine. Ei bine, această frăgezime poate ține și de fond. Poți adică prin cuvinte vechi reda conținuturi noi, chiar spunându-le felinarelor pe nume și nu „stropi enormi”.

— Fetifa ta e de altă părere și te roagă s’o ierți. Din puținele experiențe pe cari le are depe urma lecturilor ei e capabilă să-ți spună că s’a plictisit de „moarte” când romancierul respectiv i-a pus numai eticheta proprie flecării obiect. de exemplu soarelui i-a zis soare, scaunului scaun, stelelor stele. A savurat în schimb nespuns scrisul în care cerul se deducea automat din cutezanța metaforei. Cultura literară, Ală, presupune un minim de cunoștințe fără de cari cititul n’are nici un farmec. In cazul când nu s’ar admite postulatul arătat de mine, ar însemna ca fiecare amfizion să lipească pe toate obiectele din casă un bilețel cu indicația numelui și cuprinsului. Procedul ar avea, desigur, pe lângă maniera de muzeu, o elementară lipsă de bun gust care poate fi considerată drept insultă la adresa oaspeților și o răpire stupidă a plăcerii de a descifra, din proprie mișcare, abecedarul decorativ al unei camere.

Ală o privise cu intermitente licăriri în ochi, tot timpul și se hotărî, să n’o mai stimuleze.

Ploala brușilor de lumină încetase. Câmpul vizual se lărgise profilând un orizont din aco-

perișuri și turnuri peste care licăreau dantelări electrice. Linù alergă înspre ele cu gândul.

La spatele Vitolului, umbra muntelui Emagid era simplă bănuială.

Vagonul albastru fugea paralel cu Nivrada și Linù identifică pe harta din față locul unde se aflau ele.

Privi iar pe geam. Afară era întuneric încă. Deodată se stinse lumina în cupeu. Se miră.

— Eu am stins-o, șopti Ala. Vine dimineața...

Ultima propoziție desorientă pe Linù. Până acum nu văzuse decât ziua, amurgul și noaptea. „Vine dimineața”... Cum vine dimineața?! Se hotărî să o păzească.

Cerul i-se expuse într'un lila sordid. Din loc în loc vedea cireșe galbene. Frunzișul Ingredient fu imaginat voluntar, în plan, parcă ar fi fost compus din frunze cusute una de alta, marginal. Așa pretindea logica Imagismului ei. Pe deasupra, ea citise undeva că frunzișul e vloara care în primul rând vestește ivirea zilei și de atunci nu-l putea separa de arătarea așteptată la fereastră. Intretimp își aminti de alt text. El vorbea de foșnetul de mătase al lumii materiale. Prin urmare Istoria cu frunzișul trebuia inventată neapărat pentru a nu priva pe cel mai august miracol al naturii de prim violiniști care încep tremurător simfonia laboratoarelor, a cursurilor și a spectacolelor (după concepția ei largă), materializând conform uzanțelor poetice în

cazul prezent deficiențele astrale, pentru ascoate efecte din platră seacă, cu ajutorul pomilor. Procedeu ei oare este admisibil? Sau e facil! Dece să vezi frunze acolo unde nu sunt?! Pentru a justifica noțiunea cireșelor? Le privi din nou, atent.

Îi plăcea imaginea.

Să fii în segmentul unei omizi de oțel foarte luji, sub un cer încărcat de cireșe galbene și să aștepti lumina zilei care topește numaidecât construcțiile de ghiață colorată ale visului dilatat conștient spre feerie ireală, e sublim și de-zolant, deopotrivă.

Fu încleștată iar de o întrebare: visul ei e într'adevăr, admitând forma superlativă a elasticității în exprimare, construcție de ghiață colorată? Fiindcă se dizolvă instantaneu la prima atingere cu rațiunea?!...

O unghie roză de nuanța celui mai diafan pastel se arată de după coama viorintă a munților pândiți de Linu.

— O unghie de raze, îngână ea.

Deci dimineața se anunță cu degetul. Ea i-ar fi crezut venirea în scenă, diferit.

Imperceptibilă aproape, unghia se mărită tot mai roz. Deveni jumătatea unui disc gigantic. Se doază în culoare. Cât timp nu dori să știe. Când ajunse la gradul maxim al trandafirului, începu să decadă. Peste ei năvăliră fotoni albi-gălbui. Gălbui. Gălbiori. Galbeni. Mai galbeni.

Și mai galbeni. Tot mai galbeni. Înaintară. Spre galben închis. Bătură în roșcat. Se aprinseră într'una. Și invadară, ca o pudră volantă de aur, înălțimile.

Peste vârfurile copacilor fu pusă o panglică de sclipri. Pădurile se făcură violete. Aerul polenos se topi, într'un ocean de lumină, treptat. Iși potență strălucirea. Incă. Și-o dublă. Din tangenta unui cerc ascuns după munți țâșniră sulii, ca spițele roții. Se lungiră diamantin. Luară formă de petale subțiri și creșcură miraculos, văzând cu ochii, ascendent până când o margine de corolă orbitoare nu însemnă ivirea punctului, în realitate incandescent, care trebuia pus simbolic la capătul acestei fraze oculare.

Linu avu senzația că părul i-a început să fumege. Pe față simți desmierdări de puf călduț. Mersul trenului îi păru că o legănare. Pleoapele i-se închiseră fără voia ei și pe tronul conștiinței i-se instală Imperial un rrrrr monoton și cu timbru metalic, pe care îl auzise dar îl neglijase dela plecare. Rrrrr. Rrrrr. Rrrrr. Il însoțiră câteva fâș-uri. În alternanța lor gândul i-se prinse ca într'un clește melodic. Căută să le stabilească raportul. Rrrr. Fâș. Pom. Rrrrr. Fâș. Fâș. Pom. Pom. Rrr. Fâș, fâș, fâș. Pom. Pom. Pom. Observă că e neregulat. Cugetă la duetul contrapunctic și adecvat cadenței fâșurilor peste rrr, își închipui un concert din două voci. Puțin timp. Fiindcă glasurile improvizate se anemiară succesiv. Cor-

tina. În loc de aplauze năpădi frenetic rrrrrrr. Singur cu lungime kilometrică. Prolix. Prolix. Prolix. Deodată, serii de rrrrr, fâș, rrrr, umbră, rrr, fâș, rrr, umbră, rr, fâș, rr, umbră, (parcă s'ar fi apucat cineva, cu o baghetă de fier, să alerge în goană peste fușteii sperioși ai unei scări de sunete neașteptate) năpădiră pe Linù și o făcură să tresară. Era pe podul care trecea Nivrada îndreptând direcția liniei ferate spre est.

Privi apa lată și lină pe care o zdrumlca boarea, alene. Spre țărmul drept al ei, cerul își perduse, printre solzi de rază, moneda.

Ala îi surâdea.

— Domnișoară știi că nu peste mult descindem pe peronul gării din Dancavur? Sper că discursul ți-e gata!? Doar nu o să-l răspund eu lui Grool roști ea.

Linù își aminti că de fapt anul trecut Groovenise la gară cu flori și că îmbrățișându-o îl adusese la cunoștință neadevăruri care o amuzau. În fruntea lor, ea figura ca prințesă a piperei, a morcovilor și a macilor. De aceea, de la ușa gării până la casa lor, zicea că în onoarea ei, el așezase, în loc de covoare, cozi de păun și pe tot parcursul, de ambele laturi, cordon de rațe, găști, găini, în cisme de lac, cască festivă și pușcă la umăr. Că automobilul care trebuia să le conducă la destinație fusese o minune a tehnicii: era de ciocolată.

— Bine Groo, îl intrerupsese Linù, tu nu vezi

că e cald și nu te gândești ce se va întâmpla cu acest automobil?!

— În ce fel?

— Se va topi și toate covoarele cozilor de păunl se vor lîpi de roți, iar atunci galina-
ceele se vor speria, transformând cordonul de
onoare, în cordon de panică.

— Suverană, nu te intimidă ca o gazelă, îl
replîcase Groo galant. M'am asigurat eu în
contra accidentelor. Automobilul de care te temi
e construit din ciocolată vulcanizată!

Răsaseră. Ala. Ea. Groo după ele.

Acum patru ani așa-i începuse vacanța. Cu
râs. (Cum se sfârșise nu vola să se gândească.)

Se putea aștepta deci la surprize similare.
Întrebarea Alei era articulată.

Va vedea ce-l de făcut. Deocamdată îl
răspunse Alei tardiv:

— Nu-mi place ticluiala.

Rrrr. Fâș. (Un stălp). Rrrrrrrrr. Fâș, fâș. (Dol
stălp). Și iar nechezatul lui rrrrr lung și uniform...

Câmpia părea un cerc învârtitor. Cu viteză
nebună, aproape, și micșorată, pe măsura depăr-
tării de locul privirii. Suprafața îi undula într-o
mare drap de spice. Din loc în loc se zăreau,
mișcându-se ca niște insecte tuclurii, mașinile
de treerat, conduse, după cunoștințele Liniei, de
roboți, cari coseau grâul, îl vânturau, îl turnau
în rezervor și după ce își epulzau capacitatea
disponibilă, îl duceau și-l descărcau la magazile

clădite anume. De aici, potrivit nevoilor, se transporta prin Intermedul unor dispozitive mecanice unde butonul apăsător indica lipsa, întrucât flecare magazie se amenajase ca să satisfacă în raza ei de influență economică, astfel cerințele oamenilor.

Epoca în care Linu zbura spre Dancavur însemna mai mult decât un superlativ al tehnicii în serviciul omului.

Din diferitele semne manifestative care caracterizaseră genul tuturor eforturilor brahmale, civilizația nouă, după simplificări treptate, păstrase numai un simbol ireductibil: butonul. El lua măsurile dorite de cel ce-l apăsa flința centimetrică. El executa într-o secundă orice. El era unica sforțare a celor creșcuți sub zodia și în cultul său.

Un exemplu se desvăluia înaintea Linuiei.

Dar aceeași adaptare a mașinii la necesitățile de exploatare exista în toate domeniile. Logica omenească trecuse peste greutatea decretate veacuri în șir, de mulți, de netrecut și individul ajunsese de mil de ani să trăiască numai pentru plăcerile spiritului. Durerea expresiei „pâinea cotidiană și asigurarea existenței” se perdea, fără rezonanță, în conștiința contemporanilor Linuiei și fără opriri comentatoare, printre filele enciclopediilor. Muriseră prejudecățile, superstițiile, prostiile. Dumnezeu înțregii lumi era binele, adevărul și frumosul, iar crezul ge-

neral: cultul forțelor intelectuale ale omului. Oricare ar fi acest om. Da, cultul forțelor fizice, căruia omul, egal ca volum și elasticitate, în Vitoi, în Sendav și în Cadma.

Nu ferit de consecinți morale putea fi sistemul acestor organizări. Insul nu mai avea de ce să concentreze totul înspre el. Nici un mobil nu-l stimula. Prin urmare, el încetase de a practica egocentrismul destinului personal, înlocuindu-l cu un destin în care individul era o celulă, iar colectivitatea o ființă.

Linu trăia total în substanța acestei conștiinți și se simțea de proporțiile ei.

Avea siguranță în gesturi, autoritate în vorbă, curaj în gândire, fiindcă mediul îl înfățișase în fiecare colț mostre de înțelepciuni create de ființe ca ea, modele de expresie ordonată și înfăptuiri grandioase, de când mintea ei a prins să funcționeze.

Primii dascăli îi fuseseră Ala și Zalt Ramun.

Ala e lângă ea. Dar Zalt Ramun? Dela despărțire nu-și mai amintise de el.

— Ce face oare Zalt Ramun? rosti ea către Ala.

— Vrei să-l surprindem?

— Da, da!

Ala prinse o manivelă firavă de lângă ea, o întoarse la 1113 și pe ecranul din mijlocul cupeului se prezentă Zalt Ramun în halat alb.

— Mi-se pare că v'ați plictisit de călătorie,

le zise el vesel.

— O, nu Zalt Ramun, eu, flica ta, am dorit ca să te văd. Dacă ai fost deranjat, mă iartă. Voiam să-ți spun lucruri importante. Bunăoară că eu abia azi, contemplând nenumăratele mașini de treerat, pe cari tu le știi prea bine cum se mișcă, mi-am dat seama de splendoarea inefabilă a civilizației noastre. În plus am o impresie pentru tine poate bizară: că pupilele mele sunt plecate nu în călătorie spre Vair, ci pentru a face, dela un timp, bale în oceanul holdelor lichide ca muzica...

Amuzat de cele auzite Zalt Ramun schiță un surâs cunoscut de Linù și care echivala pentru ea cu: „nu mai spune?!“ din vremurile când ea fusese foarte, foarte mică. Ca și atunci nu se lăsă și replică, în continuare.

— Sigur, sigur! Cuget marin, văd marin, mă exprim marin, din cauza mimetismului care impune oricui coloritul ambianței ospitaliere. Zalt Ramun mai la urmă, e plăcut...

— Nu de plăcut e vorba Linù. El nu numai că e permis. E obligator. Dar nu comandat. Dela sine. Așadar părintelui filcel mele nu poate decât să-ți pară bine când tu îi vorbești astfel. Mai mult. Aștept din partea mimetismului amintit și invocat ca argument ponderabil de tine, abundențe de comunicări similare. Pentru că prin ele Linù va ajunge mâne-polmâne să silabisească literele unui nou alfabet.

- Mi-l spul?
- Nu se poate.
- Cauza?
- Se află și...
- Și ce?!
- ... se 'nvață singur.

Zait Ramun râse.

Linù deveni serloasă. Tăcu. Iși întoarse fața spre „oceanul holdelor Ilchide ca muzica”... Intinsul lui reprezenta un balet de valuri. Suluri de tonuri închise, vărgate cu nervoase coame de lumină, fugiau spre țărmuri nevăzute. Unde? Se luă după o pereche...

— Și tu Zait Ramun, tot singur l-ai... se întoarse Linù ca să întrebe. Ce-l Ala?

— A dezertat!

— Nu pricep dece Zait Ramun, întotdeauna, la cotitura cea mai interesantă a dialogului fuge. Tu Ala discuți cu mine, mă combați, ial parte la analizele pe cari le fac eu, până la epulzarea subiectului. El e virtuos în a te pune pe gânduri.

Trenul își mulă viteza sfârâind ca o sticlă de sifon în funcțiune.

Ala se duse la fereastră și o deschise. Curentul se și apucă să pălpăie în perdele aducând deodată cu mișcarea lui anunțul special pentru Linù că momentele statice de până acum s'au terminat. Se ridică și ea din fotoliu interesându-se:

— Sosim?

— Imediat!! Dar discursul tău? Unde-i? rosti
Ala malițios.

— În buzunar.

— L-ai scris?

— Nu! E în buzunarul minții...

Fugind în sens contrar trenului apărură incisiv, în cadrul ferestrii, edificii cu pereți de sticlă colorată.

Linù tresări.

Orașul cu feerile de genul spectrelor venise ca o surpriză, cu toate că fusese așteptat. În vacanța ceealaltă nici nu-l remarcase arhitectura unică.

Dancavur ajunsese simbolul sticlei cu prestigiu ingenuu, pe merit. Fațadele violete, roze sau de un albastru anemic, sticleau, sub incidența razelor solare, basmul formei lor originale, asupra căreia ochiul se oprea involuntar. Il botezaseră din această cauză: orașul cu palate-flori, unli. Pe drept cuvânt. Intrucât din avion părea o grădină de corole pestrițe, iar străinii cari îl vedeau întâia oară se simțeau metamorfozați în lepidoptere, la tentația fardurilor lui externe.

Fulgii de nea căzuți pe fondul policrom al bulevardelor sale largi, l-au făcut loc de vilegiatură, mai ales în timpul nopții.

Sunt lucruri între cari trăiești ani de zile și totuș nu le vezi. Uneori nu le vezi nici când. Altă dată mai târziu, indiferent de faptul că ești în mijlocul lor, în timpul unei convorbiri, ori pe

bordul unui vas, la excursie, în sbor. În acest caz ele îşi vor părea ca o lecţie pe care ai învăţat-o fără a-ţi de seama. De aceea le vei socoti bucurii necăutate, fărâme spontane de lumi interesante, apariţii binevenite, aşteptate chiar, dintr'un ungher al sufletului nesocotit de tine, pe nedrept. Insignifiante odată, acum nu vor fi la fel. Peste fiinţa lor va fi pusă, ca la un bal mascat al simpatiei, o cuvertură de înviorări şi faţă de contemplarea în natură vor avea un avantaj foarte comod pentru tine: îşi stau la dispoziţie oricând şi oricari părţi doreşti din întregul lor, fiindcă ele pot fi nişte ilustrate ale memoriei, la nevoie.

Pentru Linù oraşul Dancavur se situa în rubrica ultimă. Vleţuse în el destul de mult şi niciodată până azi n'a observat dacă e de sticlă, dacă e frumos, dacă e cumva, înfăşurit.

Fuga edificiilor se micşoră şi trenul intră lent sub carapacea de vitraluri a gării.

Linù se gândi că dela scoborîre până la Dealul Jucărilor îi trebuie numai un pumn de secunde mici cât florile de liliac mov scoase din caliclu. Işi inspectă mâinile, le formă cauc şi le scutură de câteva ori. O clipă crezu în cuişoarele de petale mărunte ca timpul şi făcu gestul aruncării în sus, închipuindu-şi ploaia lor în cupeu.

Aia se întoarse dela fereastră înspre ea şi o surprinse în momentul simbolic al împrăştierii.

— Fac exercițiu de dat semințe paserilor mele, se scuză Linù.

Mînjise. Dece?

Se înoră. Vol să se spună...

Dece mînjise? Din cauza Dealului Jucărilor! Și încă prima oară!

— Ala, Ala nu-l adevărat. N'am făcut exercițiu de dat semințe paserilor. Am fost furată fără ca să observ de închipulrea unui pumn de flori cari printr'un proces de distilare ajunseseră să reprezinte clipele dela descinderea noastră din tren până la Dealul Jucărilor... Nu te supăra Ala că m'am ascuns. Mă turburase censurata și mi-a fost rușine ca unui somnambul căruia l-se povestește zlua că noaptea umblase pe acoperișul caselor. Vezi tu: preocupările intense ne transformă în lunatici...

Trenul se oprise.

În dreptul ferestrei lor Linù citi ca după ultima propoziție dintr'o dramă: Dancavur.

Dancavur...

Își apăru sleș cum era acum patru ani. Atunci fusese altă Linù. Și între timp își aflase jucării deosebite cu totul de cele din Dealul Jucărilor.

Dealul Jucărilor! Cine știe dacă va mai fi al lor...

Plecă după Ala. Fu în coridor. Coti spre dreapta și descinse din vagon.

Toți pasagerii se îndreptară către eșle.

Ele se opriă în loc, pentru a căuta o făptură înaltă și suplă, cu doi nasturi negri în loc de ochi, cu frunte încadrată de păr-cărbune și într-o mână cu batistă care se agită ca un fluture urlaș. Dar lipsa ei îndemnă pe Ala să se adreseze, puțin dezolat, Linùel:

— Nu e Groo...

— Nu e Groo, se auzi cu două octave mai jos, în caricatura aceleiaș modulații pesimiste, o voce de bas cantabil, îndărătul lor.

— Ba uite pe Groo! răspunse Linù veselă.

— Ba uite pe Groo! imită el scoborându-se în a treia octavă.

— Groo! exclamă sopranul senilor.

— Groo! amplifică sopranul iunilor.

— Groo! se certifică el însuși în a patra octavă, închinându-se înspre Linù.

— Groo, mă pregătisem să-ți țin o cuvântare, dar pusă în fața atacului tău perfid, renunț, îți comunică ea volubil.

— Foarte greșită intenție din partea ta și nulă fără posibilitate de a se demonstra contrarul! replică unchiul Groo viol. Tu nu știi că de ieri e vacanța mare și că în ea și monologul oratoric a luat... concediu pentru a-și trata reumatismul etății lui prea înaintate, la băi?

— Uitasem!

— Cum poți uita pe cel mai scump drept al tău Linù? Demult îți cunoșteai altcum favorurile!

— Mă cerți?!

— Nu. Strig pentru tine: trălască vacanța...

— Tu o inaugurezi Groo, susținu Ala.

— Dacă Linù mă proclamă capabil de atâta onoare!!

— Nu se poate!

— Motivul?

— Cerere greșită! Fără posibilitate de rezolvare! Semnează refuzul: Vacanța, cu o parafă spălmântătoare.

— Atunci jos cu vacanța parafată, conchise Groo glumeț.

— Sus cu ea!

— Nu se poate!

— Motivul?!

— Când am aruncat-o jos s'a spart.

— Inexact. Ea nu e vas de porțelan. Sus vacanța. Sus vacanța. Sus vacanța...

— Jos!

— Sus!

— Jos, jos!

— Sus, sus!

— Jos, jos, jos!

— Sus, sus, sus, suuuus!

Vacanța devenise o minge activă într-o arenă de joc verbal.

Plecară toți trei din loc. Afară îi aștepta Ilmuzina. Ușa din partea lor se deschise. Groo

Invită pe Linù să între întâi. Ea îl ascultă. Porni repede și când fu în ușă se opri cu ochii la strapontin. Opera lui Grool... Se întoarse zâmbind către el:

— Sunt într'adevăr mișcată sîre de afecțiunile pe care ai știut să le trezești în iubitul meu popor, începu să cuvinteze Linù. Ele îmi dovedesc că, în timpul absenței mele, v'ați dat jos din calitate voastră de rege interimar al țării pe care o stăpînesc prin grația științei omenești împreună cu voința norodului și ați făcut școală, poate tot timpul, cu el, în acest scop. Ala privește cum înțeleg supușii mei să-și primească suverana.

Linù se retrase din ușă, ca o cortină.

Pe scenă încremenise în poziția de onorșeful gării de tinichea, cu întreg personalul de serviciu...

— Vă mulțumesc, sîre, continuă ea, pentru tot ce ați realizat și vă asigur că veți fi întotdeauna amicul nostru neprețuit.

— Malestate, devotamentul meu va fi întotdeauna la picioarele înaltului tron, vă asigur, îi replică Groo.

A doua zi Ala s'a întors și despărțirea a lăsat o lacună în veselia Linùei. Pentru prima oară constată la ea o umbră de inadaptabilitate la mediu. Groo ghicise probabil, pentru că o în-

trebase când va inspecta Dealul Jucărilor. Îl răspunsese evasiv:

— Nu peste mult.

— Poporul tău e nerăbdător însă, referă Groo.

— Cu atât mai mare îl va fi mulțumirea în momentul apariției mele în mijlocul său. Nu știți? Dorințele nu trebuiesc satisfăcute nici odată, dacă voești să le mențini.

— Calculul e just până la o anumită limită.

— Arată-mi-o!

— Răsăritul lunii...

— Ei e limita?!

— ... e un exemplu. Pe litoralul mării milioane de ochi îl așteaptă. Fiindcă se știe că vine. La fel sunt așteptați suveranii.

— Ca un astru decii și dacă nu vine?

— Spectatorilor le vine somn și se duc spre casă.

— Iar regina?

— Se va consola cu dezastrul filosofiei sale eronate. Unde mai pun, în cazul maiestății voastre, că regatul peste care sunteți stăpână e de plâns. Nu mă sflesc s'o spun, deși starea lui lamentabilă e legată de Interregnumul meu. Și-nele sunt ruginite, vapoarele inactive, automobilul curții prăfuit ca un tom milenar. Dece? E simplu. Inima care pulsează ritmul melodiei vitale pe arterele fluviale și terestre, încă nu vrea să intre în corpul țării. Cauza unei astfel de pur-

tări scapă de sub înțelegerea și controlul nostru. Nici nu năzuim să o luăm la cunoștință, fiindcă peste indispozițiile umane, maiestatea sa trebuie să știe că inactivitatea musculară e fabrică de ore fade...

— Groo nu te supăra pe mine... Eu nu mai sunt ca demult... Ceeace nu înseamnă pentru tine și pentru Valr nimic, se hotărî să rupă masca Linù.

Replika ei dădu o străfulgerare în privirile lui Groo.

Erau pe terasă.

Soarele se apropia de asfințit.

Tăcură.

— Da. Parabola hainei prea strâmte pentru copilul care crește, rosti meditativ Groo îndepărtându-se.

Rămasă singură, Linù se coborî pe zece trepte în grădina vilei. (Le numără). Pășea fără scop, reconfortată aproape, prin unca larmă auzită de ea: a insectelor.

Căldura de peste zi se temperase și când ajunse la umbra castanilor din fața edificiului, se convinsese că e chiar foarte agreabil aerul de seară.

La extremitatea aleii dinspre apus se opri. Înainte îi spânzurau, ca o pânză de baldachin, frunze legănate încet. După ele venea un petec întins de cer cu mult alb diluat în albastru. La orizont, peste un deal cu splinare de firiz

jumătatea bulbului solar respira rădăcini alămii de ceapă pe capete de brazi, lateral și sus, cari se terminau circular, zdumlicate roșu, stacojiu, verzui, vânăt, alburlu, în genele ei.

Din vilă plecă, prin puritatea de cristal a serii, glas de vioară. Părea un requiem senin. Îl ascultă. Cucerită din ce în ce. Sunetul întârzia pe fiecare notă pânăce abia înfiripa pelsajul unei lumi căutate mult de ea, iar atunci se muta pe altă treaptă repetând acelaș proces de regret pentru viziunea pierdută și interes pentru pictura nouă.

Între aceste două realități deopotrivă de vii: a culorii și a tonului, înțelese că ar putea să-i răspundă lui Groo, postum:

— Nu parabola hainei înguste! Crepusculul naivității...

Viața plecase pe altă cărare. Dealul Jucăriilor deveni ca o corolă care și-a pierdut parfumul și fluturul nici unui neastâmpăr nu-i mai veni în vizită. Rugina șinelor se și mai înroși. Sălbăticia pădurilor lui cresc. Muriră toate colțurile trecute în simpatia Linăei.

Vair și Groo îi pricepură schimbarea. O duseră prin munți, pe la băi, la mare, cu toate mijloacele de locomoțiune, începând cu mașina și sfârșind cu avionul.

Pretutindenți însoțitorii ei îi explicară nolle

minuni despre cari luase cunoștință vag din cărți. Ea știa că întreg globul e învăluit într'un tort de uzini miraculoase. Însă nu le văzuse în realitate. Cercetă nenumărate parcuri de fabrici și nu avu suficientă cantitate de admirație pentru piscul perfecțiunilor ascunse în negură de veacuri. Ciorapi de toate mărimile și genurile, stofele, uneltele de metal, dela lingură până la bisturiul cel mai fin, garniturile de mobilă, întreaga scară a mașinelor, se producea fără intervenția omului, într'o grandioasă cadență a muncii mecanice.

Pământul dela un capăt la altul era un deal mare al jucăriilor vlefii făcut prin sudoare, de înaintași, cu scopul de a lăsa urmașilor splendori, lumini de auroră boreală, comodități de basm, oriunde.

Inspectarea lor îi deschise ușa care de câteva mii de ani însemnase un superlativ absolut de civilizație, iar pentru ea azi început de cultură.

A doua vacanță petrecută la Dancavur pășise cu Linù într'o enormitate. Din această cauză corespondența dintre ea și Selda a fost atinsă tot timpul de paralizia disproporției.

15. 16. 17. Linù are zece plus șapte ani. E mult? Nu! E puțin?! Cine poate spune!? Pentru ea aniversarea lor însemna capăt de etapă. Planeta pe care respira îl arătase toată geografia. Știa deci cum se prezintă fauna și flora ecvatorială, frigul polar, zona temperată, din verificările făcute cu propriile ei simțuri, la fața locului. Călătorise terestru, marin, stratosferic. Văzuse toate orașele lumii. Cercetase pe rând monumentele de artă. Întârziasse zile întregi în fiecare muzeu. Învățase cum se fabrică furculița, aparatele de sbor, creioanele, becurile, acul de cusut. Auzise nenumărate concerte. Ascultase zilnic conferinți sublime. Cinematograful îl multiplicase suprafața preocupărilor cu infinite nuanțe decorative. Cunoscutese aspectual tot globul, în linii și culori.

Învățătura ei își trăgea seva din realitatea nudă. Manualul didactic îl fusese marea carte a naturii, pe care Omuș o scrisese cu uzini, canaluri, căi ferate, biblioteci, muzee, clinici.

Primea cultura veacului direct, nu prin intermediul tipografiilor. Nu filtrat până la abstracție. Nu diformat, schimonosît, parțial, imperfect. De

aceea, în calea cunoaşterii, nu exista nici o pledecă pentru ea şi pentru nimeni. Fiindcă lecţiile se făceau după alfabetul intim structurii umane: al impresiei ochiului care discerne de la sine, mânat de legi spontane şi impecabile, la fiecare ins. Bineînţeles că şi comunicarea conţinutului celor văzute la creier se făcea fără complicaţii. În această privinţă, Zalt Ramun redusese artificialitatea tiparului, pentru faza de incubajie a culturii, la două întrebări cu răspuns imediat:

— Câţi şcolari, Linù, nu pătrund unele fraze?! Mulţi! În schimb câţi sunt cari nu ştiu să-ţi descifreze ceeace văd într'o călătorie, pe mare de exemplu?! Niclunul! Cartea nu e accentul intelectualităţii ci auxiliarul, foarte redus, al ei. Iată de ce şcoala care şinea pe elevi: numai între patru pereţi, Linù, crease şoareci de texte, cu anumite grade de capacitate rozătoare, între ei... Azi educaţia a reuşit să elimine aceste diferenţieri. Instrucţia voastră cere un singur efort din partea elevului: prezenţa sa fizică la lecţie. Restul e pentru el o încântare, iar rezultatul e posesiunea unui nivel de cunoştinţi egal la toţi colegii. Contrarul e admisibil într'un singur caz: când elevul se leagă intenţionat la ochi.

Linù căzuse de acord. În clasa ei nu existau note, examene, carnete, cataloage. Ar fi fost cu totul inutile. Şcoala lor era o funcţiune, care im-

plica, la uşă, un avion stratosferic, preparat pentru decolare. Să zicem că în program aveau, la botanică, despre ferigă. Peste zece minute sedeau la umbra ei, dupăce parcurseră mii de kilometri din zona temperată în care se afla Vitolul, până la căldura toridă a ecuatorului. Zoologia se preda la fel. Geografia, studiul arhitecturii, de asemenea.

Istoria era cinematografică.

Peste tot, şcoala depe glob se făcuse, din timpuri îndepărtate, retinală. Pentru facilitarea ei, colaboraseră, pe lângă ştiinţa tehnică, artele plastice. O vastă literatură decorativă, în toate formele posibile ale desenului, se lega studiat şi atrăgător de fiecare obiect. Astfel, în loc de chin mintal, pedagogia devenise lanţ de cochetării, cari fermecau intelectul şi, prin el, chema tinereţea spre problematica vieţii, fără stupiditate.

În acest alb halat cerebral o află pe Linù etatea de 17 ani. Evenimentul îi aduse un carnet de note intime, cu scoarţe verzui şi o aplecă, în seara acelei zile, deasupra lui, pentru a-i fura mărturiile.

Le căută şi fu prima oară când le citi de atunci:

CAISĂ CRUDĂ

„Aia mi-a pus aceste 100 foi înaintea şi mi-a urât să le umplu.

— Cu ce? am întrebat-o eu.

— După inspirație. De preferință însă cu fructe: cireșe...

— Ele au trecut.

— Caise, în acest caz.

— Ții cu orice preț să ajung bună me-najeră?!

— E timpul. Altfel toate poamele gândirii, dacă nu le culegi, cad și se alterează.

— Bine. Voi încerca un gen de compot... literar. Dar cui îl voi servi?

— Ție!

— Uu! Sunt sigură că va fi indigerabil!...

Nu știu dacă Ala mi-a dat cu vre- α intenție mai serioasă filele de sub mâna mea. Scopul lor nici nu mai interesează.

În ordinea pozitivă a lucrurilor e cert că am împlinit 17 ani. Faptul nu constituie nimic extraordinar, desigur. E banal chiar, ca fluentă. Parcă nici nu mi-ar fi adus cadoul sumei lor. Totuș eu l-am ornamentat cu sfloase bărci de întrebări pe cari le-am trimis prin el, spre marea necunoscutului. Ce conțin ele nu pot nici eu însămi să precizez. Neliniști vaporeoase? Contururi de fum? Aripă presimțite?

Seida nu m'a vizitat azi. Cu toate că aș fi vrut să o văd

A fost o zi cu tăceri de cremene.

Și n'am cules nici o caisă. (Se vede că încă nu sunt coapte.)

Mă culc.

Data: întâia zi caducă.

CAISA REA

M'am trezit veselă. Eri mă obosise bilanțul activității mele și gândurile mi-se făcuseră prea difuze.

Constat cu surpriză un fenomen cludat la mine: m'am familiarizat cu scrisul în carnet, peste noapte. Ideea îmi place mult. Când voi face „compot” paginile goale? Virtuala lor plenitudine mă dispune, cu anticipație. Voi scrie, prin urmare, când pot. În acest scop iau carnetul cu mine.

Sunt în avion. Lângă mine e Seida. În jur întreaga clasă. Se aud frânturi de vorbe. Încerc să-mi aștern impresiile.

— Ce compui Linù? mă întreabă o voce ascuțită?

Clasa amuțește. Sunt distrată.

— Cine a fost, Seida?

— Mayan, îmi șoptește ea.

O privesc pe Mayan mirată. Ea roșește și îngână scuzându-se:

— N'am vrut să flu indiscretă!

— Indiscretă?! Interoghează deodată toate, în cor. Cum? continuă ele cântecul Indiscreției din opera Uganada, urcându-se cu un semiton. Indiscretă?! (O pauză întreagă.) Ce mare crimă! afirmă ele, sentențios, reluând melodia.

Trebue să renunț la „compus”. Dealtfel și avionul aterisează la Sangas.

Avem lecția treia: istoria civilizației. Profesoara ne arată pe hartă limitele fostului deșert Onel. Aud numele inginerului Pendu, care l-a făcut planul de irigație. Eu îți știu de mult toată istoria și cunoștințele îmi fug înaintea spuselor profesoarei. Onel într'un an ajunge cel mai fertil ținut de pe glob. Se plantează cu păduri. E tăiat de căi ferate. Răsar pe el orașele din pământ. Lui Pendu i se ridică statuie monumentală în orașul Sangas. Dela aerodrom până la ea sunt doi kilometri. Cu un autobus ne ducem în pelerinaj la bronzul simbolic. Restul ținutului Onel fiindu-ne bine cunoscut dela geografie, ne reîntoarcem în Vitol. Alci ni-se reprezintă în amfiteatrul școlii filmul civilizării Onelului. Munca de pe suprafața lui a fost titanică. Disciplina de fer a ritmului constructivist, emoționantă. Devotamentul echipelor de lucrători eroic. Mi-ar fi plăcut să fiu cu mâni aspre, printre ei...

La plecare, Seida a vrut să afle ce scriu. Când l-am spus: note personale, s'a mirat.

— Au ele rost?!

— Eu cred că, în ultima analiză, toate lucrurile n'au rost.

— Și tu Linù cugești astfel? rosti ea voloasă de complicitatea descoperită. Credeam că eu sunt izolată. Poate că și colegele noastre gândesc la fel. Vezi! Eu nu neg că tot ce descoper,

zi de zi, prin luminele catedrei, nu-mi constituie un aliment indispensabil, și o plăcere deci. Fără exagerare școala pe care o facem noi e feerie inteligentă. Totuș...

— Totuș...

Ne-am despărțit.

La poartă, m'a așteptat Sugor. Nebunul. Răsfățatul. Prostul. Dece prostul?! El nu e prost. Fiindcă nu se întreabă ca noi despre finalitățile și suprafinalitățile. Sugor nu e filosof. Bine face. El își trăiește viața în sine. De rest e indiferent.

Il voi imita! Ce-am spus?! Eu să-l imit pe Sugor?!

Dece nu?! Voi pune accentul grav al existenței pe viața în sine. Care?? Caletul meu de Impresii!

Mă voi manifesta în el pur și simplu, inutil, fără calcul. Ca Sugor.

(Aplic o stratagemă în contra Aiei. Pentru a exagera atenția pe care i-o dau invitației făcute mie eri, Intru la ea scriind. Simulez că n'o văd.)

— Ce „comiți” Linù?

(Mimez că tresar.)

— Compot Ala!

— Mergând?

— Mergând ajungi să culegi calsele!

— Până acum câte al?

— Foarte puține! Una...

— Una? Și cum e?

— Cu păr, coadă, bot.

— Cine? Caisa?!

— Caisa Sugor. Întâla caisă pe care...

— Tac!

— Ce? Nu-i caisă bună el? Auzi Sugor! Ești afară din sticlă, fiindcă nu ești caisă !!!

Mislunea dată de Ala va eși rău, cu siguranță.

Azi nu mai scriu. De necaz.

Data: nu mă pricep la compot!

CAISA ILUZORIE

Sunt zece zile de când n'am deschis carnetul. Interstițiul a fost cauzat de ezitări, legitime socot eu, și grave suficient. Problema înșirării cuvintelor pe hârtie mi-s'a înfățișat deodată ca atare. Concomitent, am simțit cum mâinile mi-se înfășoară cu un fir subțire de mătase, care după câțva timp s'a făcut cătușe fine și pot spune, în plus, că am trăit, de atunci, într'o extravagantă stare de captivitate, în celula monotonă a unei simple întrebări: ce-i scrisul?! Depe urma ei n'am tras însă nici un profit. Din contră. Ecuația mea, cu multe necunoscute, mi s'a părut un balon alegoric pentru care cantitatea nedumeririlor mele avusese rol de hidrogen. Ca un corolar al îndeletnicirii din acest interval am mai scos eu, pe deasupra, o morală de fabulă: când te joci cu balonul nu-l vezi decât pe el, sus, din ce în ce.

De azi încolo voi adopta altă tactică. A

lui: faci

Faci Faci Faci

Merg. Realizez. Construesc.

Ridic predicatele pe soclu.

Data: nu mă închin substantivului.

VARIANTĂ

Cu toate că m'am convertit la doctrina faptelor, întrebarea nerezolvată a zilei de ieri pătrunde anestezic în creionul meu. Mi-o demonstrează propoziția anterioară, care fu departe de a fi o spontaneitate. Până la materializarea ei în formă definitivă, am bănuț-o numai ca pe o cetate ascunsă în ceață, undeva și procedeu de descoperire a fost mitologic. Pentru a o scoate la vedere a trebuit să pun în mișcare vânturile gândirii și ele mi-au distrus poarta, donjonul, acoperșurile căutării mele.

Am prins miera! Acesta e scrisul ! Desgroapă de sub negură, de sub negura care acoperă orașe de minuni într'un univers aparte.

Data: am ochit iepurele în fugă.

CAISA CONTRAMANDANTĂ

Eri m'am prăpădit. Nu, n'am prins miera. Ea a fost o fantasmă. Am priceput-o când mi-a parvenit șueratul altei mierle, în pădurea mea de caiși.

Scrisul nu e un continent civilizat pe care îl aflăm, fiindcă umbli după el, cu instinct de vână-

tor. E altceva: plăsmuire, creație, artă, sculptură într'un material de natura fumului, peste care litera pare pojghiță de bronz.

Data: se omite.

O CAISĂ STRICĂ PE CELEALTE

Nu-mi place să știu că de flecare dată trebuie să conturez, în scrisul meu, câte o calsă. E obositor să ai de lucru cu miez în coaja unui fruct prea glucozic. În cele din urmă voi ajunge să nu văd decât caise. Scaune din caise, paturi din caise, case din caise, arbori din caise, munți din caise. Și Sugar din caise? Prostul!

Aș putea face atunci compot cosmic. A, nu! E imposibil. C'ar fi și Sugar în el.

AUTOCRITICĂ

Am cam încurcat-o cu domnișoarele candidate la sticle pentru iarnă. Pe ce pun gândul se preface caisă.

Iată un fond de dramă, etajat de o luptă acerbă cu tine. Conflictul nu e ridicol și e cauza celor mai feroce dureri. Ce greu îți vine când în mintea ta ai inamici cari, fără a-ți declara război, peste noaptea unei clipe, ocupă în monotonia uniformă de soldați tot ce vezi cu ochi interiori. Luptă în contra lor! Scoate-i afară dacă poți! Cine-l în stare?!

Oricât le-ai ordona să plece, nu ascultă. Cum să mă scap?! Dealtfel eu sunt de vină.

fiindcă i-am cultivat și e cert că poți cu un bob de grâu să umpli universul de spice.

PRIMUL VEHICUL INTERPLANETAR

Imi iau caietul cu mine și plec pe Nivrada în sus.

Mă întâlnesc cu un glob alb de pădăle, îndatăce intru în iarbă.

Bună ziua, îi spusei eu ca pe vremea convenționalismului, când oamenii se salutau din inutilă politejă și de zece ori pe zi.

Imi răspunse cu un strop de pufușor pornit să urce, care avea după exemplul umbreliei, coadă. Il urmăresc. Se înalță oblic. Ajunge pe fondul albastru al cerului. Nu-l mai văd... Unde se duce, mic și ușor? În vârful aerului? Trece și dincolo de el? În spații siderale? Spre alte pământuri? Cine știe dacă nu el e primul vehicul interplanetar...

ARTIFICII

Pășesc. Mult. Pe spumă verde. Spionez mersul apei. Ascult sâsăitul atmosferei. Măsor porțiunea de pagină goală din caietul meu și o visez plină.

Întâlnesc a doua pădăle. O scutur. Dar nu urmează nici o defecțiune.

Plec. Scriind. Propozițiile îmi descind eratic, după lungi pauze. În schimb, gândul îmi face acrobații neîntrerupt cu mingile de pădăli. Lasă

întineric peste câmp și atunci le aprinde ca pe o lampă. Apar miriade până departe. Fosforescează un timp, monocrom. Mă satur. Spectacoliul cade în banalitate. Sunt tentată să-l sting. M'am decis. Însă când fu să pun punctul final, un artist decorator, aflat în anonimatul subconștientului meu, îmi dovedi o inspirație diabolică. Globușoarele de lumină se colorează în albastru, verde roșu, mov, roz, amestecat pe toată întinderea, dintr'odată. Tresar. Noutatea îmi pare revelație. Nonșalanța mea se dărâmă. Contemplu. Contemplu. Contemplu. Mi se obolesc pupilele. Chem vântul ca să sufle în lumânări. Vine. Se produce o explozie multicoloră de achene...

Mi-e teamă parcă de ce văd și îmi duc mâna stângă înaintea genelor.

POPAS

Experiența de ieri mi-a înfățișat cu toată incisivitatea contrastului două lumi distincte, fundamental, în privința structurii. Una e realitatea externă nouă, care constat că nu știe să te facă decât spectator. Ceealaltă e tot o realitate. Paradoxală și totuși logică. Internă. Formidabil de vie. Creatoare de ritmuri, de stiluri, de rezonanțe inexistente în marea scenă a concretului greoi. Ea nu te face filosof, ci actor. Nu supus resemnat, ci suveran capabil să croiești mări și țări.

Pe cea dintâi o știam de mult. Pe a doua nu. Limba cântarului spre care să încline?!

M'am supărat. Pe mine însami. Linia roșie a caetului în care scriu s'a abătut dela itinerarul planului fixat. Dacă voi continua cu această de-viere, este sigur că voi fabrica proză fără aromă, fără gust și fără culoare.

Dece alunec eu, pe unde alții îmi interzic?! Cine? Cei ce își închipue că au văzut pădurea, mergând pe drumul din ea, bătătorit din moși-strămoși!

Mie nu-mi place să pășesc pe locuri călcate. Fiindcă vreau să aud sub pașii mei cântec de frunze virgine și fiindcă nu numai pe cale consacrată poți înălța.

Detest șoseaua.

CURIOZITATE

Oare ce ar zice Ala dacă mi-ar vedea „compotul”? !

BION

— Mi-e sete Linù!

— Bea apă Bion!

— A, nu! Mi-e sete de altceva . . . . Mi-e sete de știință. Tu nu îți dai seama câte vreau să înțeleg. Gândul pietrelor, melodia creșterii într'un fir de iarbă, clipă de clipă, ce sunt eu . . .

Aici m'a pufnit râsul.

Bietul Bion s'a oprit reflectând:

— Un . . . ? Nu?

— Nu Bion! Tu ai dorinți precoc și de aceea ești prea grav pentru puținul celor doisprezece ani ai tăi.

— Admit. Totuș nu pot să nu-ți spun ceva: că îmi regret copilăria lipsită de cunoștințele pe cari mi-le doresc. Ar fi fost mai bine dacă nu mi-se trezea setea de ele. M'aș fi socotit întreg. Dece ne chinue pe noi societatea? ! Dece nu ne lasă naivi, în perioada celei mai pline conștiinți de sine?

— Sentimentalismul te îndeamnă să te lamentezi astfel! parez eu acuza. E adevărat că sunt numai două flinți complete: copilul, pentru că nu știe nimic dar are iluzia forței nemărginite și omul care știe tot. Primul stă sub acoperișul unui provizorat, ultimul e devenit. Prin prisma lor judecă tu: ce rost are conservarea ta întârziată atunci când, din interesul tău propriu, trebuie să ajungi în casa celui de al doilea fel de a fi? Societatea, prin urmare, bine face că accelerează călătoria voastră către maturitate și vă răpește fațada unui farmec de carton.

Bion nu mai putu să-mi răspundă, fiindcă îi veniseră doi prieteni în vizită.

Nu peste mult, trecând pe lângă ușa camerii lor, înregistrai râsete. Bion conducea tenorul.

NEMULȚUMIRE

De când fac însemnări, am intrat în proces cu mine. Nu-mi aprob cadența șirurilor cari îmi

vin în vârful creonului, nu ca o descărcare de electricitate spiritală, însoțită de fulgere și furtuni, ci ca un legănat de fulgi. Pe când eu vreau să am în mână paratrăsnet, în gânduri verva unui climat tropical, pe hârtie litere vii, de foc.

CUNOȘTINȚĂ

După amiază, am eșit la plimbare cu Sugar și după ce am făcut câteva sute de pași, cineva m'a prins de ochi.

— Cine-i? !

Nu mi-s'a răspuns.

— Cine-i?? !

Tăcere.

— Lasă-mă, dacă nu-mi spui, am protestat eu supărată.

— Nu se poate, mi-a lămurit o voce masculină necunoscută.

Am încercat să mă desfac, însă mâinile mă țineau strâns.

— E inadmisibil acest procedeu! Cine mă cunoscă cu astfel de politețe?!,

Mă scutur iar.

— Un spectru, hahaha! a râs aceeași voce, muzical.

— Fără gust, am înțepat eu. La lumina zilei... N'are umor.

— Nu-i nimic. E original...

— Se mulțumește cu prea puțin atunci! Eliberează-mă odată! !

— .... pe de altă parte spectrul compensează noaptea prin întunericul artificial pe care ți-l face. Observi deci că își păstrează condițiile de existență, cu fidelitate și în urma neviolării lor, reproșurile de mai înainte cad.

— Domnule spectru, ești dialectician eminent, precum remarc! S'ar cuveni totuș să-mi explici de ce, pentru a mă convinge de prețioasa d-tale calitate, ai mai avut nevoie să mă legi la ochi ? !

Discuția îmi păruse interesantă și m'am resemnat în postura mea de oarbă, așteptând replica.

— Mă silești să mă repet, deși Ironia întrebării mă cam desarmează: ca să nu mă crezi om! roști el.

— Trist domnule spectru. Induci lumea în eroare.

— Deloc! Am ținut să nu fi înșelată asupra Identității mele.

— Ciudat! Ești în stare să fii și generos. Atunci profit de ocazie și îți ordon să-mi redai accesul vederii spre azurul de care mi-e dor.

— Din considerație pentru oportunitatea de care ai dat dovadă, remit secretarei mele, autorizația de eliberare.

— Cum? Nu domnul spectru îmi ține pleoapele în palme ? !

— Nu! Ci ...

Și-a desfăcut mâinile.

— Seida! ? am exclamat eu, dupăce m'am întors la stânga împrejur.

— In complicitatea lui Taav Liedo! s'a disculpat ea.

— De profeslune: fantomă, s'a legitimat în plus noul cunoscut.

— Care terorizează, cam prolix, ființele solitare, am subliniat eu.

— Conform Instrucțiunilor primite dela Seida, secretara domnului spectru. Ești mulțumită cu purtarea ei?

— Nu prea! M'a apăsât cu forță.

— In acest caz o concediez. Spune-mi Seida vrei? Și cât îmi ceri pentru serviciile de până acum?

— Zece galbeni de păpădie, stabili Seida prompt.

Am răs toți trei de pretenția plății în monete florale.

— Eu le consideram altceva, reluă Taav Liedo. Mici farfurioare de aur vegetal pentru insectele câmpului...

— Gândul e verosimil și se potrivește cu superlativul celui mai pur ospăț. Nu înțeleg însă nevola ta cam bizară de a implica în tiparul comparației forme care nu sunt farfurii?! m'am exprimat eu.

— La mijloc nu e nevola, e un rezultat... Pentru a fi înțeles, e necesar să reactualizez axioma: că orice lucru se depreciază prin uz.

Dela regula enunțată nu se abate nici o excepție, iar consecința e străvezle: în conștiința noastră există un permanent proces de putrefacție a valorilor. Potrivit lui, luna îți pare succesiv: minune și apol, printr'o serie de atribute descendent cromatice, ea. Ajungând aici, să nu se creadă că suntem în ultima stație a devalorizării. Exemplul ales continuă să scadă, după temperatura dispoziției, și sub zero grade. Așadar, viața constă dintr'o permanentă degradare care te poate duce extrem de departe: până la Imperiul de ghiață al morții impresiilor.

Dar paralel cu acest sens afectiv se naște unul cerebral, invers, și corola macului muribund e fotografiată de imaginație, potrivit unei optici individuale: cupă de sânge sau mal fericit.

E drept că astfel obiectele prind să existe artificial. Pentru ceeace mulți ar putea avea delicateța să protesteze. Eu m'am crescut în labăra opusă. Rațlunea o văzurăți. În ea mi-e creierul mereu activ. Descifrez păpădii. Lucrez la o literatură care îmi ridică prestigiul mediului ambiant și nu mă face să-l consider cîmîltir.

Pe deasupra, admir pe om amăsurat capacității lui de a artificializa realitatea brută. Prin ea pleacă din loc arta decorativă. Culișele vieții din pânză fixă se prefac în fluentă cinematografică. Frunza de stejar se coboară depe creangă în mîna pictorului și primește deodată cu un adaus de stilizare, surpriza farmecului nou.

Frumosul circulă, cu un cuvânt.

Ce stupid ar fi să vezi, în urzică 80 de ani, aceeaș noțiune și ce paupertate intelectuală te domină dacă nu-i poți afla alte complimente. Pentru ironia acidului ei formic cel puțin. (De aceeaș părere am fost și sunt și eu.)

Eu, domnișoară, „legată la ochi” (aici Taav Liedo a surâs naiv) și domnișoară ex-secretară, socot că arta derivă din lupta căldurii pe care o posedă gândul mitizant în contra congelării impresiilor furnizate nouă de lumea dată. Dv.?

I-am răspuns amândouă cu filozofia pauzel prelungi până la intimidare. Taav Liedo ne expuse părerea lui atât de melodică că mi-ar fi fost imposibil să mă reculeg și pentru comoditatea aplauzelor.

Eram infirmă. Nu fiindcă nu-l pricepusem cu-tele argumentării.

(Aud pași venind spre camera mea...
Apare Ala.

— Ce faci Linù?

— Scriu.

— E târziu...

— Mă voi culca.

A plecat.)

Cauza rezida în teama că nu-l voi atinge nivelul.

Sunt unele persoane cari au ținută de conferință și când discută. Dintre ele face parte Taav. Involuntar. Am dedus-o din tonul său

modest.

Seida continua să fie taciturnă, ca mine. Situația se agrava. Intervalul în care se putea răspunde, fără a însemna o debilitate pentru noi, trecuse. De aceea așteptam un cataclism! Și a venit... Sugor! Fugind. (Dispăruse dela eșire.) Când a fost aproape s'a oprit și a început un bombardament asurzitor de ham-ham-uri către Taav. A ținut câteva minute. Seida îl asmuța într'una. După aceea s'a culcat pe labele posterioare și a continuat să manifesteze monosilabic până când l-am potolit.

— Ce rău e, mi-a zis Taav.

— Ce bun e, l-a contrariat Seida. Trebuia să te sfârtece!

— Dece?

— Tu ești spectru doar! l-a reamintit Seida răsând.

Eu l-am chemat pe Sugor lângă mine. A venit docil și s'a lipt de pământ.

— Ridică-te! l-am ordonat.

S'a executat.

— Impacă-te cu Taav.

L-a privit în ochi.

— Și prezintă-te Sugor!

L-a întâlnit laba și s'au cunoscut.

După acest ceremonial a urmat un quartet ambulatoric foarte lung, în care mi-am recâștigat moralul vervei distruse. Totuș, întâlnirea, propozițiilor mele avea ca etalon de durată un

chibrit verbal, în timp ce ale lui Taav creonul capabil să epulzeze volume de cugetare. Eu mă consumam de flecare dată, repede. El și în schiță cuprindea Infinitul.

Intr'adevăr e bizar Taav Lledo. Cine poate fi?

Seida îi replica familiar. Uneori îl întrepucea.

Ne-am despărțit la poarta noastră: eu de o parte, ei de alta și am volt să par indiferentă...

IN CASĂ

Eri n'am avut dispozițiile pentru scris. Mi-am petrecut timpul gângurind nimicuri cu Bion. El e convins că minorii sunt elita omenirii. După câte surprind eu, lui i-ar plăcea să convoace o adunare a tuturor copiilor, în care ei să-și discute doleanțele și eventual să propună plenului înființarea unui partid politic al puberilor!

— Nu mai spune Bion!? Și ce rost ar avea el? I-am înțepat eu.

— Va fi instrumentul prin care noi ne vom atinge scopul. Fără el, jlnem cuvântări vântului.

— Fugi încolo că te râd și vrabiile. Voi sunteți copți pentru a vă organiza serios? Mai ales tu tîmldule?!

— Evident Linù că e ridicol proiectul lansat de mine. În primul rând cel bătrîni ar fi în contra lui. Cu toate că sunt, precum afirmi tu, mie mi-ar conveni să mă aglt într'o astfel de

ședință. Nu crezi că s'ar desbata lucruri interesante?!

— Naivități!

— Dă-mi voie să-ți spun atunci că nu ne cunoști și că tu ți-ai uitat copilăria. Sunt forțe incomensurabile în noi și, spre binele comun, eu îi voi pune pe toți disprețuiți ca mine în situația aptă pentru a-i convinge de formidabilitatea acestor zăcămintе neexploatate.

— Și ce vrei?

— Să învățăm pictură mai multă decât algebră, muzică vocală și instrumentală mai multă decât fizică, după înclinare; pentru că arta e mai accesibilă structurii noastre.

— De unde o știți voi? Ați studiat psihologia?!

— Nu. Dar noi simțim că unele au proprietăți magnetice și că altele ne sunt indiferente. Mai dorim, dacă am plecat pe drumul cunoașterii, să vedem viața fabricii... În concluzie, cerem lumină mai intensă, fiindcă pupilele noastre o pot suporta, și în cazul când nu ni-se dă, suntem decizi să facem orice.

— Anume?

— Grevă! Grevă universală!! Noi copiii nu ne mai ducem la școală! Se va suspenda învățământul primar pe tot rotogolul pământului. Ce zici? Nu-e fantastic?!

— Fantastic și...

— Și?...

— ... illogic. Îi voi comunica imediat lui Zalt Ramun că are un flu revoluționar.

M'am prefăcut că plec.

Bion s'a repezit spre mine.

— Nu Linù! Nu! Nui Te implor. Eu n'am vorbit serios. Eri am cetit un roman vechi cu greve muncitorești și am vrut să parodiez trucul pentru a putea discuta cu tine.

L-am crezut. (Pe fratele meu setos!)

LA ȘCOALĂ

Sunt trei zile dela întâmplarea cu „spectrul” și încă nu știu cine-l Taav. Mai la urmă n'are nici-o importanță acest amănunt. Nu țin să aflu cine-l e. Un singur lucru aș vrea: să văd ce gândește.

Selda nu-mi dă nici-o explicație în privința lui. Parcă n'ar fi venit cu el la mine.

De câteva ori am voit să o întreb eu despre Taav dar propozițiile mi-au perit ca o nălucă de pe buze, întotdeauna. Din mândrie sau timiditate, nu-mi dau seama.

Eșuându-mi acest plan, am pus în aplicare stratagema provocărilor indirecte. Cu ele am recoltat tot rezultate negative. Selda nu a remarcat niciodată arșița aluziilor mele deghi-zate. A făcut-o intenționat? Ori era sinceră! Da. Era sinceră. Sunt sigură. Cu toate acestea pentru ce tăcea? Până acum îmi comenta orice fleac.

În sfârșit am încercat un atentat eftin în

contra mutismului ei: am încercat să-i desenez
mutra lui Sugor pe hârtie, la începutul orei de
matematică. Ea văzându-mă m'a întrebat imediat
ce fac.

— Pe Sugor!

L-a examinat.

— Seamănă! mi-a spus.

Ca semnătură am scris sub ei: salvatorul!

— Ce ai însemnat? a fost curioasă ea.

— Salvatorul!

— Pe cine a salvat?

(Seida parcă era calculat dificilă.)

— Un rechin dela înec, am improvizat eu
pentru demnitatea aparențelor.

CONSEMNARE

M'am hotărât să nu mai întreprind cercetări
pe linia curiozităților mele de câțva timp.

Las ca firul să se toarcă în voia lui.

Firul...

Cum va fi acest fir? Mătăsos? Aspru? Și ce
voi țese din el? Cuvertură pentru somnul gându-
rilor oboseite? Sau covor...

Aștept...

Unde?! După geamul acelelaș dorinți de a
primi un semn.

NU MĂ ADMIT

Sunt nule șirurile de sub titlul precedent.
Detest compoziția lor ilmonadoasă.

Eu nu mă condamn la nici un fel de închisoare.

Sunt liberă. Nu-mi fabric din nici-o impresie verigi. Imi scap gândul de toate influențele. Fiecare clipă vreau să-mi aducă alt domiciliu, alt peisaj, aroma altui aer.

DIVERTISMENT

Taav mi-a făcut vizită, împreună cu Seida
Nu mă așteptasem.

— A fost o coincidență, m'a lămurit Seida.
M'am întâlnit cu Taav la universitate.

— Asta e coincidența? am întrebat eu.

— Nu Linù! Alta: amândoi plecaserăm
la tine.

— Deci e o dublă coincidență, completei eu.
Din partea voastră. Și a treia, din partea mea,
pentru că vă așteptam.

— În acest caz, întâlnirea noastră a produs un
trilunghiu de coincidențe, a reluat Taav.

— Scalen? zise Seida.

— Isoscel! am propus eu.

S'a acceptat și astfel am rămas: triunghiul
isoscel, în tot timpul vizitel.

NOCTURNĂ

Sunt între bureții enormi de sticlă colorată,
pe terasă. Numai eu și allajul de lumină care
trece prin toate speciile de criptogame cu disc,
umbrelă sau căclulă în vârful piciorului.

Nivrada cliocăe. O ascult. Sub lamele ciuperci mele simpatizate. De câte ori n'am stat aici. Ninsă difuz de raze alburii. Scăpărând în cremenea nopții decoruri efemere cu subiecte la întâmplare, scintilar, și intercalând explozii de stele minuscule în atmosfera acestui parc pseudo vegetal, pentru a-l da prestigiu de cer, în forme naive, de flecare dată. Nici nu mai știu conținutul lor. Au fost scântei de azur, de cristal, de rubin? Au comprimat, în Ilcările, nimicuri sau reverii sau chemări? Au fost dorite, turbătoare, necesare? Nu știu minte. Un singur fapt e cert: că azi toate îmi sunt anonime. În sicriul nici unei scântei nu mai știu ce palat, ce peisaj, ce surâsuri se află. Le-am pierdut irevocabil, cu individualitatea lor, cu sensul lor, cu vibrația lor, cu tot.

Să le regret făptura mică, durata minimă, fosforescența discretă și importantă, o înțeleg, numai pentru mine? Ar trebui. Ca din condescendență față de niște pitici pe care-l poate vedea o minte cu lentile de microscop.

Există oare astfel de lumi?

Eu le admit?

Las răspunsul suspendat între bureții mei (pronume posesiv vizuali) cari reprezintă un poem în lumini și forme colorate. Realitatea lui n'are nevoie nici de ochelari pentru a fi pricepută.

Romanul nu-l nevoie să fie o carte cu 300 ori 1000 nu știu cât de pagini. Sunt propoziții simple care îți nasc un roman de gânduri. Numai propoziții simple și gesturi simple, cuvinte simple, scene simple. De aceea, fiecare zi se compune din două, trei romane. Se poate compune.

O CAISADĂ

A venit la mine Taav azi. Singur. Prima oară. M'a aflat sub ciuperca favorită. L-am invitat să ocupe loc, în fața mea, sub una din cele două mânățarci gemene.

— Primesc cu un sentiment de sfială, mi-a spus el.

— De care gen?

L-a mirat întrebarea.

— De care gen?!... Microcosmici. Fiindcă îmi place să cred că eu m'am diminuat și nu că această vegetație de sticlă a crescut pentru a mă primi în pădurea ei... E interesant aici. Al impresii de ireal. Dacă aş avea un caiet la dispoziție, creionul meu și-ar fixa imediat ca titlu de poveste: La umbra ciupercii.

— Nu cumva scrii?!

— Te surprinde?

— Da, pentru că și eu scriu. Fleacuri bineînțeles, care l-au format de propoziții pentru o singură cititoare: autoarea lor!

— Eu nu le pot vedea la nici un caz?

— La!

— Și fără excepție?

Am înclinat afirmativ fața.

— Atunci îmi permit să mă port la fel.

— Cu represalii deci!

— Cul

— Atât de repede? Atât de repede se închid granițele minții și oamenii încep să trăiască pentru ei, în turnul lor de întuneric, din capriciu ori superficialitate...

— Vezii

— Văd! Inșă „cazul” meu nu poate fi luat exemplu. Am scris pentru mine, din capul locului. Nu cu răspunderea pe care ți-o cere publicitatea.

A urmat o pauză meditativă, cu priviri în vag, de ambele părți.

— Și nici despre ce scrii nu poți să-mi spui? a rupt tăcerea ei.

— Te va desliuzional

— O vreau, a glumit.

— Atunci îți satisfac dorința: despre compotul de caise!

N’a crezut.

— Imposibil. Ar fi...

— Absurd!

— ... Inutil.

— Și totuși e adevărat. Spre confirmare, dacă îmi permiți o scurtă absență, îți servesc ultima

caisă.

— Aștept...

Am venit în camera mea și am copiat, pe o filă de hârtie, însemnările pe cari le-am înșirat în legătură cu romanul, pentru a-l arăta, prin prezentarea lor, că nu țin să-mi încord prea mult refuzul și pentru a beneficia de contravaloarea revanșei.

— Poftim, i-am întins hârtia, dupăce m'am întors.

— Și promisiunea unde-l? Ori îmi trimite un billet de scuză!

— E împăturată în mâinile tale!

— Nu se observă!

— Nici nu s'ar putea! E o caisă sintetică doar. Gustă-o.

Mi-a citit cele nouă rânduri, fără o particulă vizibilă.

— E insipidă? Amară?!...

Taav nu mi-a răspuns.

Eu, cu toată aciditatea ei, am simțit decepția unei întoarceri de binoclu. E suficientă o interpretare izolată și reținele cari țin să te vadă aproape te aruncă, printr'o rapidă inversare, departe. Acolo m'am așezat eu, mică și disgrațiată. Cine m'a îndemnat să servesc, dacă nu mă pricep, caise?!

— Linù...

Am tresărit.

Taav mi-a surâs...

La plecarea lui, am cutezat o enormitate.
Ii notez răspunsul:

— Mâne, la ora cinci, Linù.

A DOUA NOCTURNĂ

După cină, am rămas singură, în parcul de bureți. A, nu! Scriu impropriu. Sunt singură în parcul de bureți. Trec la prezent dela trecut, întrucât intenționez să-mi sincronizez actualitatea preocupărilor cu modul timpului în care mă conjug.

Surprind la mine un fapt auditiv nou. Mi se pare că tăcerea s'a prefăcut în patru pereți groși până la marginea lumii, în jurul meu. Constatarea mă înveselește ca descoperirea unei colivii în amintire, în care știi că au cântat cândva realități cu aripi. E firesc prin urmare să reconstitui fiecare tril auzit, alături de mișcarea însoțitoare. Procesul acesta însă nu se impune ca obligația. Ii cauți. Din paslune istorică. Din interes candid. Din pletate, uneori.

Pe mine mă îndeamnă clipe prea recente la o adunare a lor înșile și de aceea nu pot deluși în ce mâni sunt ținute frânele vitezii înspre reîmprospătare. (Dece ar trebui să o știi?)

În cât mă privește, desprind ca bilet de drum o notă marginală: călătoresc spre o stare sufletească, pe care sunt tentată să o confund cu parfumul unei flori și cu atracția ei cromatică.

Până acum nu neg amestecul stărilor sufle-

tești în existența mea. Le-am distins întotdeauna. Mici. Fără culoare afirmativă. Limitate. Necesare totuș, ca pentru o foame a spiritului, de care îmi dădeam bine seama.

Cine știe dacă noi nu ne găsim rațiunea de a fi numai în ele. În conținutul lor. În vibrația lor, care îmbracă gândul viu dar fără corp, fără noțiunea capacității de rezistență la înălțimea cutărui grad, adică, fără teama descompunerii, la orice iușeală și temperatură.

Spre una din ele tind eu? Dece mă mai întreb? Spre una exclusivistă, singulară, omnipotentă? N'are însemnătate, din momentul în care m'am convins că e creatoare în toate sensurile noțiunii. Să-și plângă florile mirosul, culoarea, forma? N'ar fi stupid? Nu știau nega tocmai ceea ce sunt? Ființa însăși? Puriata inefabilă? Splendoarea personificată? ...

PROLOG

De căldură caut să-mi demonstrez că sunt o însă cât chlbritul. În favoarea tezei posed două argumente, cu autoritate nu prea imperială. Întâului e șubred și descinde dintr'un oportunism brodat pe impecabila logică. Anume: o suprafață mare absoarbe raze calde multe, una mică puține. Fii deci centimetrică!

Al doilea are aromă mai convingătoare și sună axiomatic: nivelul mediului ambiant este măsura ultimă a omului. Dacă discuți sub ștre-

șina clupercii e natural să fii pitic. Altcum ți-ai lua acoperișurile protectoare în cap.

Cine mă contrazice? Nimenii Păcat. Ar trece timpul mai repede până la venirea lui Taav. Se poate accelera el oare? Care? Timpul psihologic? De fapt parcă nu. Preocupările ți-l elimină din conștiință și ai senzația unui timp-viteză, care nu-î altceva decât o absență a lui în tine.

Ca să nu știi că există trecere află-ți mijloacele de ultare ale ei. Procedând contrar recomandărilor, timpul se transformă într-o anexă personală, grea din ce în ce, pe suportul nervilor.

Remarcă Linù: că în Intelect nu se află tic-tac-urii de secunde și nici distanțe. Auzi Linù? Cutremură-te. De ceeace ai descoperit tu: nu este timp-mîntal. În saloanele creierului nu se cunoaște Așteptarea, Scurgerea, Intervalul. Acolo totul e instantaneul dorinței răspuns imaterial. Aici Taav vede pe Linù și zice:

— Pe cine cauți? Pe mine în timp? Nu sunt. Așteaptă-mă încă. Vin peste puțin.

— Bine, dar îmi vorbești? Te privesc. Sau nu ești tu? Nu se poate. Stai pe mănăstârca din stînga. E adevărat?

— De jumătate!

— Cum de jumătate?! Integral. Discutăm.

— Cu toate acestea eu nu sunt eu...

Fantoma lui Taav are dreptate. El e prezent și nu e prezent. Faptul e subtil. În ce măsură nu vreau să stabilesc. Ajunge că pot să cuget cinema-

tografic, fără a suferi dificultățile pe cari le întâmpină punerea în scenă a corpurilor materiale. Așadar ca să am marea, n'am nevoie de mare. Ca să aud simfonii, nu-mi trebuie orchestră. Ca să discut cu oameni, nu e indispensabilă gimnastica limbii. Viața trăește fără viață și cântecul fără voce, fără sunet, fără moarte.

S'ar putea însă ironiza acest univers cu posibilități de realizare la secundă. În primul rând pentru că n'ar fi serios. În al doilea, pentru că n'ar fi real. Întâiului atac nici nu-l răspund. Celui de al doilea îi arunc o întrebare: unde e realitatea? În limuzină, pe străzile Vitolului, în plimbările cu Seida, numai??? În gând nu?! Dece? Din cauză că el nu-l de fier, de antilopă, de lut??? E ridicol să cântărești „realitatea” cu greutate și să spui că e mai serios gramul decât o strofă, cred. Realitatea se creează autentic ori unde e de față mintea.

U, închid caetul! A sosit Taav.

A DOUA ZI

Despre vizita de ieri am înșirat șapte pagini, cu temperatură. Nu-mi plac...

A TREIA ZI

Le-am șters pe toate cu tuș. (Pe cele 7 pagini supranumite de mine ale zebrel!)

BIZARERIE

M'am întâlnit cu Taav în fața palatului as-

tronic. Era trist. Când m'a observat a fugit repede spre mine.

— Linù te duci undeva? mi s'a adresat el.

— Nu. Tu?

— Eu mă duc.

— La cine?

— La...

— ...? I-am întrebat cu ochii.

— La parcul bureșilor.

— Există undeva un asemenea paradox? Mă fac că nu înțeleg eu.

Taav nu se aștepta la impermeabilitatea mea, îmi închipui, fiindcă s'a turburat și mi-a răspuns cu un ridcat desamăgit din umeri. Ca să măresc efectul reiau:

— În acest caz mă mir! Înainte spuneai că te duci la parcul bureșilor și acum îmi dăduși să înțeleg că nu știi unde-i? Mister...

M'a muștrat cu privirea.

— Sau nu-i mister?...

A refuzat să-mi răspundă, păstrându-se în aparența unui aer vădit lezat.

— Nu?!...

M'am adresat unui om de platră.

— Spune-mi!

Statuia e impasibilă.

— Plec, dacă te-ai supărat.

Nu mi-a zis nimic. (Am mers prea departe!)

— Taav, e cam chinuitor spectacolul transformării tale în marmoră! Trage perdeau peste

el, din prudență și însoțește-mă.

Tăcerea intrase în buze de silex. Iar despărțirea fu inevitabilă. L-am lăsat locului pe Taav, fără ceremonie.

CONCERT

M'am hotărît să-mi plantez un lan de întrebări, cu lujere în toate chipurile, desordonat și din capriciu nefolositor, pe o întindere sterilă mai presus de orice îndolală.

Cine mă împiedică?

Arunc frământări de stil în jărână! Stropesc imagini pe deșerturile înflorite o botanică nouă de amănunte disprețuite. Și nu mă opresc aici. Servesc alcool operii mele. Ca să danseze orglac. Ca să evadeze din carapacea bunei cuvinței toxice, în ritm coreografic revoltat pe linia sobră. Ca să-mi spargă țișoarele vechi, decențele devenite prejudecăți, cuibul de forme uzuale.

Nu e mai bine astfel?! Creonul mi-e beat și nu ezită. Mâna mea e febrilă, pentru că nu cunoaște reguli asimetrice. Plouă ușurări. Se deschid cătușele cutezanțelor prizoniere. Porțile închisorii sunt date în lături și aleargă spre afirmare viața, din mii de cămăși condamnate.

Dar unde sunt întrebările mele încruntate?! Undeva, grămadă, un furnicar! Pe care să aleg? Pe cea mai rea! Uite-o! Am prins-o! E în pumnul meu, ca un cartof. Ce?! Se mișcă?! O strâng! Tare. Pe podul palmei mi se izbesc valuri! Parcă

a înviat un ghem. Să o las?! Desfac degetele. E aspidă?! Blestemata! Prefacă-se în sfeșnic și aprindă-i-se limba ca un muc de lumânare. Fie!

Apuc alta mai puțin rebarbativă. E oare tot pisică în sac? Nu. Nici un semn de svârcoliri. Apăs concentric. Apăs!... Uv!!! M'am împuns într'un rotogol de ace! Trag cu ea de pământ!!! Fu un arici...

Să mai continui?! Haida! Plec cu degetele, ca pe claviatura unui pian. Întâia clapă e detunătură de bombă. Mi-e teamă... Incerc pe a doua. Imi mărăle leul. Pe semiton îmi cântă o bufniță în pădure. Nu mă las. În acest portativ asaltat de bemoli trebuie să aflu un diiez cel puțin! Îl caut în jos și nu mi-se prezintă decât zoologia țipătoare. În sus mă sgârii în splniș sunetelor din ce în ce mai subțiri.

M'am sfârșit. Lanul întrebărilor mele s'a metamorfozat în pian. Iar în corzile pianului s'au refugiat spaimele junglelor, alături de ghimpil rozelor perfide. Vârfurile dela degete îmi sân-gerează.

SCRISOARE CĂTRE MINE

Sunt în vacanță, de șapte zile. Cum îmi petrec timpul? Mulțumesc bine! Chiar admirabil, dacă ar fi să exagerez. Citesc mult. Cam prea. Și, în fiecare seară văd un film. Deobicei eu cu Bion, fiindcă lui Sugor (al treilea camarad cine-fil) medicul de psihanaliză veterinară i-a inter-

zis abuzul de ecran, în ciuda mirării noastre profunde. Măsura restrictivă a plecat dela un banal incident, produs cu ocazia unui jurnal comic, în care protagoniștii erau câni. Scena respectivă, de altfel, merită să rămână, ca o mărturie, pentru studiul subconștientului canin. Poftim: doi semenii, eșii din vârful peniței, un mops cu numele Gorom și un buldog bot-gros cu vocativul Morog, supărați pe coroslvele lecțiilor de bună purtare făcute frecvent de stăpânul lor Ebomac Tru, se hotărăsc să-l părăsească.

Trec peste faptul că soluția lor era nejustificată. Ebomac Tru, regele țării Olindam, de domnia căruia se leagă evenimentul primei linii ferate în lume, față de gravitatea ochiurilor de apă aurie, lăsate dintr'un gust pervers și în totdeauna de conivență (se păziau unul pe altul) în sala tronului, trebuia să-i condamne la moarte, prin eșafod, pentru lez majestate.

Până aici, Sugor a fost civilizat.

Plecarea lui Gorom și Morog, pe o noapte când luna îmbrăcase într'un păianjeniș de raze mătăsoase pământul, l-a lăsat indiferent. Treaba lor.

Nu l-au impresionat nici peripeziile eroilor din poveste, evidențiate hazliu prin contrastul dintre cele două feluri de trai, pe care nu-l perdeau ei înșiși din vedere.

Dar precum orice glumă se termină, tot astfel și zburdănițiile lui Gorom și Morog ajung

la necaz. Cum? Ii apucă foamea. Și mănâncă, dacă n'ai ce! La palatul regal stomacul n'avea griji. Pe draculi La asta ei n'au cugetat! !

Zlua îl aflase mergând, fără adresă, pe mijlocul șoselei.

Deodată se descarcă o armă.

Drumeții noștri se fac purec de frică și cresc cât elefantul când văd că înainte le-a căzut o rață împușcată.

Ca să ajungă până la ea, Morog se subțle imediat la silueta săgeții. Gorom, mai explosiv din fire, se lungește până la cer, latră către cele patru puncte cardinale și, după acest anunț festiv, se coboară la ospăț.

Ospăț?! Morog se linge pe buze, cu o limbă lată ca lopata. Rața se rășise întretimp.

Gorom a rămas aiurit.

Momentul conșinea umor. Bion a râs hohotind.

Sugor însă, măgărușul, s'a aruncat, cu violență de trăsnet, asupra înțeleptului Morog și nu s'a lăsat până nu l-a sfârticat mutra de pe ecran.

PAS PESTE VEACURI

Civilizația e reflexul culturii. Legătura lor reprezintă raportul dintre film (clișeu) și aparatul de fotografiat. Ultimul surprinde, înseamnă, creează. Primul reprezintă creația, formele imobile ale spiritualității, asupra cărora omul s'a oprit, la diverse momente, referitor de pildă la tipul avionului (din toate punctele de vedere).

la stilul unei case sau utilitatea pantofilor. Culturile sfârşesc în civilizaţie; ceea ce nu e identic cu o moarte a lor în ea. A decedat aparatul când a născut o fotografie?! Sensul e mai mult decât normal. E necesar. Ca să se aşeze punctul finalităţii atinse pe frământarea intelectuală. Malul culturii, care, după opinia mea, se compune din maşina de fiert, din ciocan, din simfonii, e civilizaţia.

Pe acest „mal”, mulţi cuminţi, cu creier de pretins fosfor, l-au plâns funerar, anunţând în necrologuri capătul omenirii. Dar, spre ironie, mâne-zi, un meşter fotograf al spiritualităţii, răsarit din pământ, îşi lua cârpa neagră în cap şi, în stupefacţia celor înmuiaţi de melodiile funebre auzite, reuşia să cucerească minţile, cu perspective nebănuite.

Astfel, rând pe rând, cultura şi-a pulsat, în generalitatea ramurilor ei, către ultimele staţiuni inovaţiile hulite adeseori.

Nu fără evidentă sforţare de reţinere a râsului, îmi aduc aminte că apariţia vaporului, pe scena oceanelor, a fost considerată semn de decadenţă. Puţin mai târziu se spunea că aspiratorul electric de praf e cavoul gândului. (Eu l-aş fi văzut stimulent pentru puritatea şi factor igienic eminent). Pe deasupra cel ce-l utilizau s'au învinuit de incultură, păstrându-li-se peiorativul adjectivului: civilizată! După ce norme au decis arbitri cugetului, din acea perioadă, că

acela care se folosește de mașina de ras e mai inferior decât cel ce a inventat-o? Sau că a rezolva întrebarea: dacă șahul e un câmp alb cu patrate negre ori câmp negru cu patrate albe, e cu mult mai calitativ decât a fabrica perli de dinți, cule, articole de cauciuc? Dece, pe atunci, și se conferia distincția de profesor universitar când știai să alegi, ca pe niște boabe de fasole, dintr'o grămadă, cuvintele unei limbi, după origine și erai aproape disprețuit fiindcă te pricepeai să conduci o locomotivă? Pentru că știința declinării devenise cultură, iar căratul pe motocicletă civilizație, ironic?! Interiorul stilizat al unui vagon mie mi se pare că intelectualizează tot atât de mult cași conjugarea verbelor.

Fenomenele, la care participăm noi, sunt egale în importanță și meritul opticii noastre cerebrale se rezumă în priceperea acestui adevăr. De aceea, veacul meu nu mai are aversiuni. Insul său e spectator cucerit deopotrivă pentru tot ce vede și contemporanii mei sunt convinși că oficiul de grădinar n'a reclamat, niciodată, mai puțină cantitate de produs mintal decât gloria unui profesor de economie politică. Faptul că nu le-a ținut cursuri florilor, de 16 ori pe săptămână, nu argumentează nimic. A cugeta nu înseamnă a te împleti neapărat în sintaxă.

UN PLIC MOV

Propoziția precedentă, în situații speciale,

are aerul deleter al subversivității. Mi-o spuse caetul meu, pe care, probabil din cauza ei, l-am uitat.

Nici în seara asta nu l-aș fi deschis, dacă nu intervenea evenimentul extravagant al unei scrisori fără semnătură. Conținutul i-l transcriu ca'ntr'un album:

(N'are titlu)

A venit și mi-a bătut,
Cu unghia primelor raze, în geam,
Un ins bizar, necunoscut,
Insă de neam.
Nici azi nu știu cum s'a'ntâmpat
Că'ntr'o clipă,
De uluitoare pripă,
Lângă mine s'a aflat.

În ochi îi ard,
(Nu îți scriu cu fard!)
Două cercuri roșii-ruginite, de alună.
Cuvincios întreb eu: cine-î?!
El nu vrea să-mi spună...

Masa doarme.
Scaunul doarme.
Cine să-l sfarme?!
Și cine afară să-l arunce poate?!
Văzându-mă pornit spre pumni

Și-a ridicat brusc mâna,
Cu cinci degete: columnii
— Hei, nepoate
(Mi-a zis el)
Nu'ncepe balul.
Ți-e truda 'nzadar.
Eu sunt tâlhar,
Și, ca să-mi stâmpăr ura,
Te-am furat și te-am făcut pocalul
În care,
Din sfidare,
Îmi torn cotidian băutura
Și cu slla, cât cred eu, tot Ți-e Ți-o dau!
Mi-ești slugă!
Deci fac din tine ce vreau!!
Zâmbet nebun,
Ține minte,
Ți revărs peste zâmbet
Sau cu tristeți te răpun!...

Mânile, negre naînte,
I s'au făcut de fum.

— Uneori Ți-s caldarâm de drum,
Din drumul mâncat de cuile tale
Cari mi s'au înfipt nemilos în șale;
Da! Dar nu ai tău
Ci sângele meu
Se preface în nori... (de praf!)
Pe slava cărora,

**Eu,
Te-am pus: Filosof și Geograf!
Trogloditii îți zic: Împăratii
Și tu, tuu, încă odată: mi-ești argat!**

**La asta, fără să-mi dau seama,
Mă apucă teama
Și îi zic, cu bine:
— Mă iartă strălne...
Mi-e cugetul greu...
Nu ți-am făcut nici un rău...
Eu nu te-am vătămat cu nimic!**

**— Ha! Vine regele Pitic
Călare pe o frunză
Și, ca'n grații să-mi pătrună,
În mână, isteț,
De'mpăcare,
Are,
Steguleț!
Hahaha! Hahaha! Hahaha!
Hahaha! Hahaha! Hahaha!**

**De râsul lui a râs și casa.
Din loc s'a mutat masa.
Cine e și ce mai vrea?!
În ochi îi ard doi bani de vloreă...
Acum e bun și e blând, parcă.
Mirat, să surădă încearcă.**

Mâna l s'a făcut de lumină.
Pe buze visător alină
Un noian de dureri.
— Ești fratele meu de azi și de ieri..
Mi-a spus încet. Apoi a plâns.
În mine un gând prăvălit
Mi s'a stâns...
— Setoși după vis
(Într'un târziu mi-a mai zis)
Și neogoi,
M'ași chemat,
M'ași strigat
În toate dorurile
Și pretutîndeni storiurile
Tot voi,
Spre a fi dat afară
Mi le-ași deschis...

A! Vitolul doarme încă.
Îar clipele curg!
Plec. Mă prezint: sunt amurg
Într'o gură adâncă...

Scrisul are aspect cunelform și mi-e necunoscut. La colțul stâng, sub ultima strofă, autorul a indicat, cu litere mici: Elburog, la răsăritul soarelui. (Dece Elburog, capitala de odinioară a celui mai însemnat imperiu din extremul orient? Simbolic?!...)

Ecranul, sfâșlat de furla lui Sugor, s'a reparat a doua zi. Reprezentațiile n'au fost deci întrerupte. De atunci am fost la atâtea filme că nu le mai știu subiectul. Mai ales decând nu iau în mână creonul și rău fac. Da. Câte castele de chibrituri n'aș fi putut să-mi edific.

Orice reproș, însă, e tardiv. Manivela zilelor pierdute nu se mai întoarce pentru a relua cusătura întreruptă demult. (Deschis meditând, sunt sigură de inutilitatea acestui proces imposibil. Maniera stărilor mintale se confundă cu râurile care dispar falacios în nisip)

Observ că am un mers dialectic centrifug. Alineatul anterior mă împlinse în gura unei paranteze cu margini insesizabile. Eu plecasem la cinematograful, ca invitată a lui Zolt Ramun și a Alei. Blon a fost abil înlăturat din program.

Să conserv în cuvinte ce am văzut?! Ezită în compotul acestui caet n'ar avea rost moravurile care au înlocuit parfumul plăcerii de a fi cu realității mefitice!

Îmi cunoscui strămoșii, într'un film de război stupid. Asistai la activitatea mitralierelor, a tunurilor, a gazelor. Lual la cunoștință cum zboară în aer mâni, picioare, capete de om. Văzul norilor de avioane combatante, ploșii carbonizați, sfârșiri în sârmele ghimpate, scufundări de crucișătoare, omoruri demente. Pe toate le văzul. Văzul contraste. Văzul cauze. Văzul triumfătorilor.

Văzul învinșl. Văzui valori. Văzui elite.

Nu mai pot să-l suport!!!

TRISTEȚI

Nu-mi vine somnul. Mii de baionete aleargă prin ochii mei ca să-mi străpungă pleoapele închise. Tresar intermitent de iminența aceluiaș pericol repetat. De câteva ori am aprins și stins lumina. Fără profit.

În cele din urmă m'am refugiat în bibliotecă.

Acțiunea masacrului care îmi provoacă insomnia s'a petrecut la anul 312, dela invenția automobilului, și voiam să văd cum a judecat acea epocă. Catalogul cărților e lung. Îl răsfoiesc în căutarea unui titlu calm. Istorie, istorie, roman, critică, geografie, estetică, roman. Lirica lui m'ar interesa Caut. Avy Moria, poezii. No. 257. Scot volumul...

Deschises la mijloc. Citii, în cap, un șir de majuscule placide și începutul să scandez mult:

Melancolie.

De câteori

Din albastrele ciorii

Făcându-mi cărămizi-petale

M'am trudit de mi-am zidit

Pereții cu arcuri ogivale

Peste carii,

Olane rari,

Am pus corolele de maci,
Iar sus un turn să nu-l mai faci.
Trecea pe stradă lume densă,
Între glumă și ofensă,
Când imagini de sineală
Mi-au gătat această catedrală.
Lin,
Apoi un clopot-crin
Pe credincioși mi l-a chemat,
Mi l-a chemat,
La slujba ei neîncetat,
Pe credincioșii cari îmi vin și-s morți,
Pe cei ce râd și cred că-s vii,
Pe credincioși
Fără porți
La casele pustii,
Pe credincioșii fără sare,
Fără pâine,
Fără azi și fără mâine,
Fără zei cu inimi de compot,
Pe credincioșii fără dascăl, fără preot,
Pe credincioșii triști că din făcut de sară
Vor dormi afară,
Cine știe, sub un hotel-pod,
Gătit pentru cel bunl,
Gătit pentru nebunl,
Gătit pentru norod...

Tu floare sacră de cicoare,
Rupt de trudă și sudoare,

M'am slilit,
Dece aprins, dece smintit,
Ca să zidesc, din cărămizile-ți-petale,
Un deget acuzând spre ceruri
În făptura revoltatei mele catedrale?!
El, sau poate,
(Naiba mai socoate!)
Dintr'un turn-siringă, seruri
Eu am vrut să dau simbolurilor slabe
Și deasupra babe? ...

E un an de-atunci,
De când m'am chinult
Necontentit.
La mine, stanțele
Își trimiteau la suprafață cutezanțele,
Abundent cum crește iarba'n lunci,
În anii fericiți cu ploale ...
Mult ... E mult ... Atunci,
Nici coasa scrisului,
Cu inimă de stâncă,
Nu intrase încă,
Fâșâind șiroale
Paralele,
Printre ele.

Da. I-un an de-atunci.
Dar i-un an-floare,
An purtat în zi de lucru,
An purtat în sărbătoare,

Ca la urmă să-l arunci
Din cheoțoare ...

Pe ochetii dela ferestrele bibliotecii apă-
ruseră lumini de dimineață și Invers amurgul co-
borî într-o „gură adâncă”.

Caetul Linùei se terminase aici.

Placa scolastică de ardezie reclamă virtuți de atlet. Mâna oricărui elev începător își dă seama că pentru cea mai ușoară literă, la întâia încercare, ai nevoie de puterea lui Strâmbă-lemne.

Inițierea în scris e o sudorifică luptă cu metalul refractar. Și dacă vreunul din semnele alfabetului mai are maleabilitatea plumbului, cele multe sunt de oțel.

După un an, când duritățile degenerază la rezistența pastei de făină, degetele antrenate, însă, n'au decât să spună că nu liniile de fier și-au pierdut severitatea. Unde mai există un asemenea miracol?! ar fi cazul să se protesteze chiar! Ci altceva! Că forța musculară a elevilor a ajuns atât de tare, încât recalcitranta oțelului îl-e jucărie.

Susținerea ar fi veridică. Între încordare și încordare deosebiri rămân exterioare. Cotiturile aței cenușii a vârfului de creon, pentru ignoranți, în cazul cel mai atenuat, e acțiune de nicovală. A-l contesta realitatea, prin înscriere în fals, simbolizează un hal de miopie pedagogică, pe care nici supremul număr de dioptri

nu-l înlătură. Crește energia, nu greutatea, și, mensural, școlarii își adaugă straturile de giganți.

Mitul lui Strâmbă-linii angajează tonalități de poveste. În timpul acesta, caligrafia aproximativă a unei singure litere poate fi un triumf legendar. E mic lucru să-l faci pe a? Pe b?! Pe i?! Pe z?! Ce înțelegi tu dacă răspunzi: da! Înțoarce-te la târile tale de odinioară și încearcă... Ai văzut?! Inelele din carte la tine nu se încheie. Tot ce-i drept nu-și caută de drum, ci apucă pedelaturile! Unde lași că mai scoți și molusca ta de limbă în ajutor! Exagerez?! Ji se pare! E mai ușor să tai o pădure decât să-l torni pe h vorlubil...

Linu e de acord. Față de acest mod de a învinge ostilitățile formidabile, caetul ei nu conștientiza nici parodia unui simulacru. Literele fuzionaseră pe nesimțite în cuvinte și astfel se terminase aventura mirifică a fetiței uriașe în facilitățile fastidioase: substantiv, adverb, adjectiv, verb, conjuncții. Avusese o decepție. Exordiul grandios se continuă insipid, ani în șir.

Tot timpul durase ca o criză. În febra ei, o singură întrebare fixă îi rezuma și maladia și diagnosticul: unde-l Strâmbă-linii?

Unde-l?

Pierise cu el și romantismul spiritului propulsiv! O mentalitate. O dinamică irezistibilă, căreia îi succedă drept revers: contemplația și picioarele ei se opriră în loc din fugă. Sensul ori-

zontal(suprafața) fu înlocuit cu linia perpendiculară, în adânc, printre texte calme. Cu încetul prinseră a i se părea interesante și ele.

Cu toate acestea un imbold răutăcios modela, din ipoteticul lor profit, forma semnului de întrebare. Deocamdată Linu căuta propoziția după care să-l așeze.

Caetul îi deschisese problema.

Cultura are, incontestabil, o tendință. Să fabrice sticle de „compot”, stabilise ea într-o „caisă”. Dar din om ce să formeze?

Ideile au efect frigorifer asupra caloriilor afective. Ele se exclud. În daună sau nu, ea nu hotărîse încă. Din antagonismul lor i se lîcărise doar o cale către un fel de a fi boreal. Raționamentul preferinței zăcea în intimitatea domeniilor. Sentimentul e forță variabilă, oarbă și devastatoare uneori. Cugetul organizează, glacial și persistent.

Caetul ei pe cine promova? Cui i se adresa el? Pentru ce întortochiase atâtea făpturi grafice?

Sub domnia lui Strâmbă-linii recoltase victorii. Crestăturile ultime însă n'aveau trofee.

Înainte fusese legată de expediții supranaturale carel subjugau minunul. Fusese legată! Iar de când a priceput că impresiile avute sunt similare mediului de carton și-a înregistrat tot ce-l trecea prin simțuri, din ce în ce mai rece.

Spre lumina acestui focar, în care se con-

trasese ținuta Linùei față de universalitatea fenomenelor, convergeau dealtmintrelea și șoaptele despre independență ale Alei, spuse ca un cântec de leagăn, până când o fura somnul, seară de seară.

Ești neătârnată dacă te înveți să nu ții la nimic, nici chiar la eul tău, dacă desconsideri plăcerea care te leagă de subiectul intrat în câmpul conștiinței, dacă tinzi să reții, din orice întâmplare, faptul pur...

Aflase, târziu de tot, antipodul mitului de ardezele.

Hotărî că nu se va mai incomoda cu dorinți, cu regrete, fiindcă sufletul nu-i permis să conțină balast.

În acest fel visa Linù să-și transforme corpul în simplu aparat de percepție și să accentueze cu alegoria purpurei festive a gândului Eliberarea ei.

Plecasse înspre nord...

Gimnastica scripturală din caetul ei o sfătuise

Concluziile la cari sosea Linù se păstrau ca dogmele, printr'un ceremonial sincer și inalterabil. Poseda mai mult decât suficientă răbdare de a duce până la capăt o experiență, oricât de lungă ar fi. Cuvântul ei nu se strica. Niciodată. El fiind numai anulabil de altul care aducea virtuți superioare.

Răsăritul noțiunii de Eliberare fu imediat asemenea venirii unui monarh cu metode inviolabile de guvernământ.

Victimele căzuseră succesiv, plecând de la noțiunea labilă a „eu”-ului ei, care trebuia răpus primordial. Ca să evite inutilitatea erorilor stupide, purcese la descojarea aparențelor lui, cu intenția de a-l face, mai ales, analiza în miez. Deși învelișul ei s'ar putea confunda cu durerile și extazurile asociate existenței epidermice, Linù, pentru a-și tăia sleș posibilitatea controversei, admise că sistemul nervos îndeplinește rolul sârmelor de telefon. De aceea el nu se cuvine să albească impresii. N'ar fi caraghios să auzi microfonul protestând în contra convorbirilor suferite sau cum își glorifică fericirea de a fi fost cândva transmitentul vocii cutărei celebre so-

pranel Cât de scandalos s'ar urca produsul perturbărilor în buna înțelegere dintre oameni, în eventualitatea dată ca exemplu. Figura fizică a Liniei nu era decât o instalație fără personalitate, care îi comunica diverse mesaje postale, dela contururi plastice, imagini, sunete, stomac, sfincter, cord.

Marginile eului pornesc de unde se termină activitatea Intermediarului cu rolul mecanic stabilit.

Reveni la ea. Adică la eul ei, întrebându-se ce-l ei fără planul subiectiv, fără cutia de rezonanță a corpului care ar refuza să-l mai împrumute timbrul. În orice caz, ea nu încetează de a fi. Dovadă e că, deși îi înlătură, cugetă. Cum? Nu sferic. Nu limitat. Astfel ea și universul nu sunt două entități. Ci una. Între ele nu intervin desbinări, forțe adverse și tendințe dinamice.

Eul cunoaște efemerul, trecerea, moartea, fiindcă el e un conglomerat de iluzii instabile.

Non-eul e negația atributelor clipei. Pentru el viața nu e dans subcutaneu, ci realitate lipsită de preferinți, de ură, de mărginire.

Eul separă. Non-eul confundă. Unul e sensibil. Celălalt indiferent. În eu palpită egoismul. În non-eu plutește, pacific, eterul gândului suav, pretutindeni, iar oamenii nu mai au pronume personale, toți perzându-se în aceeași melodie cosmică, intonată de veșnicii, pentru a fi bun comun, de altfel.

Se va atinge oare și această utopie de către
Indivizi?!

În explorarea ființei sale Linu atinse un adevăr: că ea fusese periculoasă arhitectură de iluzii. Erori cu rădăcinile în sânge o sfătuiseră să se simtă determinată în toate dimensiunile. Cineva îl înălțase un castel fără uși, în care trăise de când s'a născut. Singurul privilegiu al evadărilor din solitudine îl erau numai două ferestre, așezate la mansardă, prin care putea ajunge acolo unde locuința ei nu-l permitea. În raport cu Vitolul, cu Selda, cu Ala, cu Blon, persoana ei avea pereți opaci și surzi. Iar soarele nu răsărea decât pentru ea! Globul pământesc nu se crease decât pentru ea! Frumosul nu exista decât pentru ea! Dincolo de acoperișul aceleiaș monotonii, nu încercase niciodată să treacă. Își închipuise că în afară de el nu-i nimic? Ar fi nedrept s'o spună. Activitatea casei îl legase mintea și o falsificase. Adică eu, acest regulament interior al marginirii individuale, pe care oamenii îl iau drept lege sacră a existenței.

Respiră ca în pliscul unui munte atins după urcuș greu, și, contrar firescului, închise ochii. O năpădi un negru adânc și imaterial care părea boltă de cer peste un glob interior. Apă-

pură cinci și ni de raze roșii, Imaginar. Porniră
grav, în gând, sunete. Simultan, în colțul portatli-
vului, văzu profiluri de melc cu făptura în per-
pendicular, excortată, din loc în loc, de bemoli,
becari, dieji.

Balet gasteropod!

Viori...

Harfe...

Cor...

Alunecări... Alunecări... Linii... Roși: cari
vin... Se opresc.

Cineva, nevăzut, deschide o ușă de vagon.

Nu coboară nimeni.

Privește în jur... Recunoaște locul: e în
„gara de tînichea”. Ce caută aici? După atâția
ani, în Dancavur?...

Trenul se mișcă. Pe sticla primei ferestre
trece un melc... Răse. Un melc. Ar fi vrut să-l
sperie cu stropi de ploaie! Desigur că prostul
fugia în el! Dar unde călătorla?!

În aceeași zi seara, mergea printre lume.
Singură. Spre ce ținte? Fără scop. Asociațiile de
idei i se legau dantelin. Nici o lipsă de fir nu-i
oprea preocupările cursive. Toate nimicurile din
ochii ei luau forma unui motiv: pași, vorbele
auzite, forfotul, și aveau continuitate de roman.
Citea deci. Artă? Întrebarea e dificilă. Dacă
răspunde afirmativ, va trebui să tragă o conse-

cință care te ridică, însă, în același timp, te și angajează. Anume, că ea nu mai face lecturi din litere, ci lecturi din oameni-litere, gesturi-litere, peisaje-litere. Dacă răspunde negativ se umilește. Dealtfel deține, ca pe o certitudine, faptul că îl trec prin văz pagini vii, pe cari le urmărește după un alfabet bine cunoscut. Totuși timbrul esenței lor îl părea confuz, fiindcă nu putea încă să confere vieții în sine sau pasiunii acestora plus-valuta artelor. E realitatea o capodoperă, ori o creem noi astfel, cu mâna? Și pe deasupra lor, ce-i arta? Bucuri pură? Tristețe pură? Seninătate pură?

E o complexitate nedefinită arta. O complexitate care ulmește intelectul și îl cuprinde în muzica unei vibrații. În sens pasiv.

În sens activ, arta-i electricitatea morală a operelor. În ordinea firească ea nu există. Autorul ei e numai omul. El singur deține și acordă acest fior subtil și magic, care aprinde inefabile înțelesuri în statui, în pânze, în cuvinte.

Așadar, ceea ce citea ea, plimbându-se, s'ar putea transforma în artă prin felul frazelor lecturii.

Problema îl părea însă mai interesantă din altă latură: de ce am ajuns noi la creația estetică? Plastic, natura se prezintă ca o cascadă a banalizării, căci ochiul depreciază consecvent, susținuse Taav. Dar faptul îl corespunde un proces invers. Când efligia realității, în general,

Își tocește reliefulle, atunci se naște în noi dorința de a substitui icoanei devalorizate un chip în care să imprimăm, cu elemente firești sau arbitrar, sugestia unei lumi neîntâlnite. Adeseori, prezentarea nouă a fost considerată, în legătură cu modelul-mamă, erezile. Cu timpul, au constatat toți, însă, că ea e un depozit de impresii, din care pornesc supra-lumi pitorești, iar cugetul plictisit află dintr'odată teren de acțiune și plăcere. Peste mesagiile simțurilor, noi am țesut al doilea univers, coborât după gusturi care sunt verbele unei conjugări artificiale și, în serviciul acestor opere, am reușit să ne schimbăm structura, total. Iată pentru ce arta obține în mintea Liniei prestigiul celui mai mare pedagog al omenirii.

Ne-a facilitat mersul încă o linie paralelă: setea noastră implacabilă de forme. Dorim, spre deosebire de restul regnului animal, din instinct, noi tipuri de avioane, de haine, de stiluri arhitectonice și, pe această cale ne-am duce atât de departe, încât dacă s'ar putea am modifica și forma și culoarea cerului. Intr'adevăr?!...

Își surâse. Ca după o trezire dintr'un vis anecdotic în care bolta, lăptoasă acum, de peste acoperișurile turnurilor din Vitol, putuse fi scuturată de om!

La dreptul vorbind, orele i se dimicau mozaical, în considerațiunile de orice specie, și rareori se surprindea urmărind aranjamentul interloarelor sau linia caselor, ca pe o preocupare ex-

clusivă. Rochiile ei erau rochii. Pantofii, pantofi. Moda, modă. Lucruri secundare și automate, adică. Precum sunt pașii pentru mers. Cu ei sosit pe podul care traversează Nivrada, fără ca vreunul să fie înălțat la rangul de scop.

Se opri rezemându-se de balustradă.

Licăreau, în brăcira apei din fața ei, mii de becuri.

Pe țărmuri, vegheau două cordoane obeze de verdeață, până la cotitura râului.

Imediat observă că, în fața vederii dela picioarele ei, reveriile intelectuale de adineauri îi fugiseră. Tace și gândul deci. Pentru ce nu și înainte? Nu se miră mult timp. Lecția care o lămură își ducea încet, la vale, oglinda. Metafora îi chemă pe cea mai cochetă slăbiciune feminină: voi să se privească în apă.

Se aplecă.

Concomitent, făcu același lucru și umbra ei.

Dar, ciudat, alături de chipul său mai rășărit unul. Apariția îi aminti iluziile optice.

Peste puțin, trebuia să constate că se înșelase. Lângă ea, se reflectă încă o figură. Cine poate fi? Pe nici unul din pletonii cari treceau pe pod, nu-l simțise apropiindu-se de balustradă. Tresări și, în locul imaginilor de jos, văzu înaintea ei un geam negru-violet în dosul cărui clinea bătea în sticlă „cu degetul primelor raze”...

Zâmbi.

Umbră strălucitoare decora umerii momentului cu mărgelele unui răș masculin sănătos și întrucâtva familiar, în dreapta.

Genele Linuiei se ridicară cu interes spre locul emisiunii.

— Acelaș dor acvatic m'a chemat aici.

— Ca al cui?

— Inelele părului, cari au turnat de nenumărate ori aur în unda Nivradel, o știu.

— Complimentul a fost marfă prețuită în vechime și chiar elixir pentru copilele bolnave de cord! Azi, în tactica sentimentală e procedeul care și-a pierdut parfumul...

— Îmi atribuie intenții improprii. Pentru a pricepe nedreptatea învinuirii, te invit să verifici mâine afirmația mea. La lumina zilei nu vei nega evidențele, cred eu, în numele nici unui cod de comerț desuet.

— Nu îmi închipulam atâta comoară pe capul meu.

— Și acum dacă știți că o al ce veți face cu ea?

— Voi păstra-o.

— Eu aș dăru-i-o.

— Cui? Oglinzilor? Apelor?

— Ochilor!

— Repeți atacul?

— Repet: ochilor!

— Acest răspuns vrea să fie act de război?

— Nu! Procedeu care încearcă să recâștige...

ce a pierdut. Sau nu se mai poate? Supărările nu sunt evaporabile?

Se priveră spontan. Apoi își surâseră.

— Din contră. Au volatilitatea eterului, zise ea degajat.

— Dece nu mi-ai spus-o? Dacă știam îți vedeam, Linù, părul mai des...

— Și pe mine?!

— Te ofensez cu o comparație: cine vede lujerul florilor și nu petalele?

— Într'adevăr, într-o stare de ofensă! În primul rând, pentru că nu-mi place ineditul acestui stil petalist și nu-l înțeleg rostul! În al doilea rând, întrucât condamn schisma care are ca obiect preferința ta!

— Nu uita că în astfel de caz condamnarea se transformă pentru mine într-o ușă închisă și rezultatul va fi imposibilitatea de a te mai întâlni. Alci stă cauza pentru care mi-am luat ca amulet: părul tău. Din el îmi voi fabrica multe chel de aur și cu ele voi deschide lacătele ruginite ale discuțiilor părăsite. Mi-l dai, Linù?

— Vrei?! Intens?

— Da.

— Refuz... Trebuie să refuz. Părul e al meu, afirmă ea șiret. Chiar să ți-l ofer, simbolic (după-cum știu că îl ceri) faptul ar fi inutil fiindcă el tot proprietatea mea rămâne. Nu ți-l dau!

— Nici cum îl dai oglinzii? Nici cum îl dai dușii Nivradei?

- În chirie optică?
- Să admitem!
- Nui Nu îl dau!

Pentru prima oară de când începuse acest dialog, Linu se mișcă, dansând. Până acum stătuse fix și cumpanise replica la cuvinte care erau lațuri, bineînțeles numai ca joc verbal. Și înlăturase toate cursele, mirându-se de tonul ei defensiv scos în luptă, întâia dată, dintr'un ungher complet ignorat. Se apăra decis. De ce pericol? De nici unul mai la urmă. Atunci care-i rațiunea tuturor declinărilor făcute, cu simulări de capitulare, în câteva locuri, pentruca în schimb să poată mai sigur respinge avansul părții adverse și cu o pronunțată tendință intimă totodată de a provoca o interminabilă fugă de cuvinte între ea și inamic, când de fapt în negațiunile ei simțea cum crește seva subversivă a realității afirmative, corespondent?! Logic, stratagema l se înfățișa și fără sens și ipocrită! Cu toate acestea, stăndu-și baletul improvizat, continuă instinctual:

— Aurul meu capilar, balustrada de lângă noi și oricare papură de pe pământ, în fața naturii cântăresc la fel. Fă-ți chel din acestea două din urmă. Veți descuria tot atâtea tăceri ca și cu banala, sper că o recunoști, chele de metal nobili! În plus îți promit participarea mea la fiecare violare de domiciliu și astfel vom discuta, în locul nostru, despre alții. Nu e mai bine? De unde

prevezi că rămânând la teza ta nu am ajunge să ne certăm? E preferabil să fim camarazi...

Cu ultima propoziție, Linù auzi clinchet de zaruri căzute din cavitatea mânilor și le zări sorbite de ochi fosforescenți de pândă. Regretă gestul.

Se uită la „inamic”.

Mușise. Parcă un scurt circuit îi scoase din uz lungi rețele de fraze.

— Nu ești de aceeaș părere? adaugă ea inutil.

— Cum să nu, zise el comprimat.

Secundele își perdură tic-tac-ul și se sudară într'un bloc de tăcere granitic. Nivrada stătu pe loc. Trecătorii intrară în pământ sau săliră în apă, cât ai bate din palme. Vitoulul se dizolvă instantaneu. Iar Linù și Taav deveniră două statui, incapabile de a se apropia sau despărți în singurătatea depe podul care încetase de a fi simbol și devenise soclu, din capriciul neprevăzutului...

Venise în acțiune un decor de fabulă falsificând tot ce trebuia să fie veritabil.

Linù remarcă întorsătura și încercă să atenueze:

— Doi copii de amidon!

Râse.

— Mai grav, i se spuse. Eu sunt de bronz. Cel puțin așa mă percep.

— Folosesc întâia ocazie pentru a-ți de-

monstra că te însoțesc oriunde pleci. Fiindcă ai pășit în sculptură, eu mă decret de marmoră.

— E unicul nostru refugiu și îndeosebi acela pe care îl preferi.

— Se vede că avem tendință spre monumental. E rău? Acolo caută să ajungă toți. În fixitatea pietrei, bronzule.

Râse iar.

— Dece ești încruntat? Iți iai rolul în serios nu cumva?!

— ...

— Bronzul tace?!

— ...

— Nu-mi spui?

— ...

— Bron-zu-le!?

L-a prins de mâna dreaptă și l-a privit în ochi.

— Lasă-ți soclul! Vreau să plecăm.

Taav a consimțit.

Au pornit.

Ea l-a luat de braț.

Tăceau.

Pe bulevard curgeau sculpturi de mașini; era lumina mărunță. În fața lor se ridicau ferestre aprinse pe lungul perspectivei; era lumina mijlocie. Sus ardeau linii silueta de femei în mișcare, pasări stilizate cu aripi întinse, ziua calendaristică, orologul; era lumina mare.

Dupăce Linù le trecu în revistă încercă din

nou să împace pe taciturn.

— Taav, ultima oară, îți aduci aminte ne-am despărțit supărați?

Schimbarea de plan vindecă bronzul de boala invariabilității, pentru că răspunse cu ilimpizmea obișnuită a vocii lui:

— Nu ne-am despărțit supărați. Tu m'ai lăsat în drum supărată.

— În acest caz se cuvenea să mă împaci! Îl apostrofă ea eliberându-l brațul.

— Peste trei ore am plecat în excursie și n'am venit decât ieri. Iată cauza pentru care ceeace n'am putut face demult am căutat să îndeplinesc mai înainte. Cu succes? (Se uită la ea cu seninătatea lui îndubitabilă și imposibil de răstălmăcit.) Nu știu!... Dar drept să-ți spun nu înțeleg prin ce hazard vizita de rămas bun în care plecasem n'a reușit...

— ...

— Nu-l așa că îți pare și ție ciudat?

Greșise Linù. Recunosc.

— Spune-mi, o invită Taav.

— ...

— Ori vrei să mă coplezești numai?

O prinse și el de mâna stângă, din similitudine calculată, mergând. Linù simți că roșește și voi să-și retragă mâna numai decît, dintr-o pornire reflexă. Nu putu. Fu cuprinsă de paralizie (eufemistă, constată malițios ea.)

— Dacă mă scoți din închisoare, zise ară-

tând cu privirile mâna lui Incursivă, îți spun.

Taav îl satisfăcu dorința.

— Imi pare cludat că la camarada ta nu te-ai gândit deloc! atacă ea diversionist.

— Deloc, afară de o dată.

— O dată?! Puțin! Și nici nu am luat la cunoștință. Cum te-ai gândit?

— Rimat!

— ?? . . .

— Nu ai primit nimic?!

— În plicul mov?! Le-am și scris în albumul meu! Dacă îmi dădeam seama însă că sunt delatine, le aruncam în foc.

— ??! . . .

— Ca să-mi treacă mâna.

— Prin autodafeu?! Din pornire rea.

— În aparență. Căci în schimb toată după amiaza m'a preocupat problema scăpării de prejudecățile pe care de obicei ți le alimentează ființa ta proprie, începu să vorbească Linu serios. Nu crede că predic o lepădare de corpul meu. (Această predică e arhaică și idioată.) Am tins spre un singur lucru: să mă pun la punct. Să-ți mărturisesc în ce fel? Reducându-mi întregul sistem nervos la importanța sârmelor de telefon bunăoară sau micșorându-mă până la nivelul aparatului de radio. Eu sunt înfățișarea unui mecanism pe care îl află identic în fiecare ins.

— Descoperirea ta e naivă și târzie.

— Au ajuns la ea alții mai înainte? ...

— Cu mii de ani, întrerupse Taav deplasat.

— E fără însemnătate subiectivă. La astfel de adevăruri, dacă nu ajungi singură, n'au valoare. Și să nu crezi că nu cunoșteam istoricul teoriilor despre egalitatea oamenilor. Il cunoșteam. Dar era sec. S'a schimbat situația când mi s'a demonstrat dela sine, de creierul meu. Adevărul s'a făcut religie ...

— Perfect. Iar arsul scrisorilor? glumi Taav.

— Nu e compatibil cu faptul credinței fostule bronz! ...

Se întoarseră.

Trecură peste podul întâlnirii și ex-statulele se plimbară discutând, până la vila Zalt Ramun, după rejeta Linùei, camaraderește.

După cină se dusesese cu Ala și Blon în sala de cinematograf.

Studioul din Vitol transmitea simfonia în re minor de Aet Ramun, un răstrămoș al lui Zalt Ramun, mort la anul 4000.

Gongul milenar își expuse trena sonoră discret și în scurt timp apăru la pupltru dirijorul Su Tra închinându-se în fața tuturor auditorilor lumii adunați în săli familiare de cinematograf.

Bagheta magică porni. O frunză parcă decedă pălpăind, în sunete. Minteă fu răpită de frunzișuri de aramă. Plouară tristețile ftiziei pe cari le alină gâlgăit svăpălat de pârău. Cântecul apei aduse cascade, stânci, spumă. De departe răsări în contrapunctul undelor Impetuoase, tălângănit de clopote. Crescu. Până când cîmpolul îi înghiți într'un dans accelerat.

Neapărat că mușchii fagilor sunt părul Mumi-Pădurilor. Încâlcirea lor prinsă în lanțul asociațiilor de idei desfigurează geometricul și impune linii cari se încolăcesc desordonat. Se iviră și ei în capul hârcii floaroase, reușind prin contrastul lor să facă și mai apreciate melodile echilibrate de până acum.

Motivul frunzei se repetă. Fu luat pe rând de toate instrumentele. Atmosfera morții vegetale pătrunse din vibrații în melodii, din melodii în suflete.

De undeva se furișă aluzia crizantemelor funerare, impropriu. Foile arborilor expiră lin. Se desprind fără strigăte. Pornesc ca un sbor de flutur cu amândouă aripele de jumătate rupte. Cad șovăind. Se opresc. Nimeni nu le îngroapă. De lacrimi sunt scutite. N'au biografie. N'au nume. N'au clădit și n'au stricat nimic. Au trăit anonim, modest, simplu.

Muzica frunzelor cari mor. Stingere fără durere. Acorduri glaciale de orgă decentă. Galben calm. Trecere frumoasă dela ființă la neființă. Exemplu de stil. Repaus. Repaus. Repaus...

Contrabașii coborau încetinind Trecerea, diluând-o progresiv și arătându-i palpabilitatea totodată. Pieriră. Pauza se întinse ca segmentele unui acordeon mut...

Nu arătătoarele ornicelor sunt expresia timpului. El nu-l uniform. El nu-i monoton. El nu e mecanic. Curge, însă variat. Are volum, umbre, altitudini. E viu. Suferă sau râde. Grăbește ori abia își târăște mersul. Da. El e ascuns în rotițe dințate, artificial. Timpul adevărat domiciliază în muzică. Ceasul lui e cântecul.

O vioară cîrpi ca vrăbille. Cărliră viole. Flautele intervină melancolic. Picolo aduse, în glumă, șuer ascuțit de vânt. Se înclină o discuție

Între corzi. Oboiul anunță bății în ușă. Se făcu tăcere. Clocăniturile se repetară. Cornul încuvlință intrarea. Se sugeră deschiderea ușii. Violoncelii izbucniră în exclamări. Râseră violonle, afectat. Harfa puse o întrebare. Noul venit, domnul clarinet, fu prompt. Hohoti deavalma orchestra întreagă, mult. Se potoli. Ceștile de ceal abureau volute în flautele pesimiste din fire. Un contrabas află necesar un anunț. Invitații se îndreptară spre fotolii.

Sorbturi...

Urmă o recitare de obol.

La terminarea ei, pistonul se ridică numai-decât și începu să critice. Întâi, nu-l plăcuse accentuarea frazelor. Demonstră că tonul folosit nu face. Nu mai insistă asupra pătrunderii înțelesului care nici de superficială nu trebuie numită. Ca să impresioneze, cită teorii și nume cu răsunet academic. Se retrase.

După el se sculă cel din urmă venit, domnul clarinet și rosti o anecdotă galantă. Întâia propozițiile sili pe violonle prime să privească la violonle secunde. A doua boldi ușor arcușurile. Dela a treia încolo se făcu pe rând ascultat de toate instrumentele și când spuse ultimul cuvânt, orchestra, dela tobe la piccolo-uri, leșină de haz, cu excepția criticului de alamă. Acesta căută să demonstreze că arta veritabilă e strălună de râsul convulsiv. Ea se închide între surâs (piscul umorului estetic) și între plânsul fără sughituri și

bocete. Tot ce trece dincolo de limitele arătate e artă periferică, lipsită de valoare sau nu e nici atât. De aceea, din considerațiuni pur artistice și pentru că el, personal, își respectă fracul îmbrăcat anume pentru prezentul ceal literar, îl roagă pe domnul clarinet ca în viitor să-și disciplineze talentul rebel față de reguli clasice, cari nu vor fi depășite niciodată. În paranteză ceru scuze dela sexul gingaș: domnișoarele viori, viole și flaute, dacă indirect expunerea lui le-a atins și le imploră să-l creadă, cu toată sinceritatea, că el n'a dorit să le ofenseze. Privitor la colegii săi, dat fiind simțul lor masculin impermeabil, declară că a dat cu platra în baltă pentru ca stropii stârniți să-i atingă și pe ei.

Viorile și harfa, vizibile flatate, aplaudară.

Contrabașii, jigniți, mormăiră proteste.

Trombonul se întinse ca o panglică de cauciuc, de câteva ori.

Iar violoncellii se porniră să-și arate sensibilitatea lor contestată, într'o atmosferă care traducea poate amurgul de toamnă văzut dela fereastră de ochi impresionați de muzica frunzelor muribunde...

Dirijorul Su Tra depuse bagheta. Publicul din casa Zalt Ramun rămase nemlșcat. Ultimele sunete plutiră, după terminarea lor, două minute în plus, între pereții sălii de cinematograf

și nu ar fi încetat dacă ecranul nu venea cu punctul consecutiv: jurnalul evenimentelor zilei. Din el luară cunoștință de cuceririle laboratoarelor. Dancavurul își prezintă vernisajul expoziției de sculptură. În Ostrugia, orașul al doilea după Vitol, văzură expoziția canină. Li se comunică performanțele aviatice, automobilistice și rezultatele întrecerilor sportive. Pagina model fu copioasă în realizări. Se afișă botezul celui mai nou tren. Un cuplu de balet reconstituit după stilul barocului depe la anul 300 trezi din somn spiritul documentar. Copiii lor li se expuse tot ceea ce s'a descoperit și s'a creat în această zi, dela începutul lumii până în prezent.

După jurnal se anunță conferința profesorului Gaspo Ulod, ținută la inaugurarea universității naționale din Podolna în anul 15 și intitulată didactic: „Despre limba și moravurile poporului asparghit”.

— Ții să o asculți? o întrebă Ala pe Linù.

— Prefer camera mea.

— Și eu albul pernelor, adaugă Bion.

— Ție nu ți-e permis să ai opinie, îl necăji Linù. Tu trebuie să rămâi și să te cultivi.

— Adormind și visându-mă, cine știe, asparghiti!

— Dacă se va întâmpla minunea asta, numai ajungi tu profesor universitar!

— Ba din contră voi vorbi și voi scrie despre el din experiență.

— Vezi îți achiziționași un argument serios pe deasupra. Așadar rămâi să-l asculți pe marele profesor universitar Gaspo Ulod, vestitul cronicar al poporului asparghit?! Blon, prevăd că va fi foarte interesant. Frazele, concepția socială și politică a autorului, erudiția sa care îl îndemnase să se considere fără jenă, în fața studenților, genul intangibil al istoriei anterioare și... posterioare(!) lui, sunt lucruri instructive pentru tine.

— Vorbești Linù fără efect, fiindcă nu sunt amator de fosile culturale, deocamdată...

Spikearul, care urmă să citească conferința tradusă, năvăli peste cuvintele lui Blon:

— Doamnelor și Domnilor...

— Auzi ce frumos începe? rosti Linù.

— Eu care am studiat...

— Poftim! continuă ea.

— ... cincisprezece limbi...

— Modest!

— ... și am trecutul a nouă popoare în degetul mic...

— Era preferabil în cap!

— ... îndemnat de știința mea, mi-am luat curajul de a Vă trece în revistă un popor mic pe harta globului...

— Așa-l că vorbește interesant?! Cum își cascadează gura Impune!

— Impune plecarea noastră! Eu mă duc, se hotărî Blon.

Plecă.

— Felicitări somnorosule. Ești deștept...

— Și nu sunt pretențios când afirm, spuse profesorul, că fără lumina istorică a condelului meu, acest neam erolc, brav, extraordinar, dormea pe veci în umbra ultării...

— Necroforul! Îl complimentă Blon.

Butonul apăsă de degetul Alei, care urmărit cu pasivitate duelul fiilor ei, opri conferința. În acel moment se ivi ca o surpriză figura lui Zalt Ramun, în ușă.

— S'a și terminat transmisiunea? se miră el.

— Nu. Ține o conferință mîntea lui Gasipo Ulod, iar pe mine nu mă interesează nici limba-jul, nici meritele decedatului, rosti Blon.

— Și tu Linù?

— Eu mă siliș să-l conving pe fratele meu că dispărutul a fost savant, dar exordiul conferinței îmi nîmici opera de propagandă.

— Ala?!

— Ea e garda copiilor ei.

— Nici ție nu-ți place să-l ascuți?

— Ținînd seama că e târziu, în calitate de mamă, sunt solidară cu Blon cel somnoros. În ceea ce privește conferința, o las la aprecierea contemporanilor profesorului, pentru a nu greși.

— Nu e bine să-i negați totuș valoarea.

— Absentă, rosti Linù.

— Superficial poate că absentă. Spre deosebire de voi eu îi susțin utilitatea. Motivul: omul

de demult nu a fost, nu a putut fi, cum e cel de azi. Omul de demult a fost egoist, vanitos și rău. Din primul cuvânt deduci că-l spune pentru scopurile lui. Din cele următoare, din toate, la fel. Egocentrismul acelor oameni avea accente paranoice. În pătura cultă, menționez. Nu ați auzit că fiecare biet chimist ori zoolog se considera somitate? Noi râdem de ei, însă atunci megalomania era generală. Iată pentru ce e necesar să asculți conferinți stupide și într'o sintaxă xantofilică. Ce ziceți, să mai ating butonul miraculos?!

Se pronunțară succesiv:

— Nu!

— Nu!

— Nu!

— În acest caz sunteți toți trei recalcitranți.

— Nu!!

— Nu!!

— Nu!!

— Mai trist: rebeli deabinele!!

— Nu!!!

— Nu!!!

— Nu!!!

— Ori de fapt vi-e somn?!

— Da, zise Blon.

— Nu știu, zise Linù.

— Nu, zise Ala.

— Tu Bion culcă-te, îi invită Zait Ramun. Noi, pentru că nu ne este somn, trecem în salon.

— Eu nu e permis să vin? se trezi Blon.

— Ție ți-e somn amice.

— Mi-a trecut.

— Inadmisibil. Zait te roagă să dormi.

— Bine, mă conformez.

Eștră din sala cinematografică.

Bion se apropie de Linù și îi șopti că va asculta la ușă.

— Nu-i permis că te divulg, îi spuse ea încet.

— Dar îmi spui mâne ce vești discuta?!

Linù făcu afirmativ din cap.

Se despărțiră...

În salon așteptau cele șase fotolii scunde în jurul mesei pitice. Lumina becului aprins de Linù se vărsă peste ele ca o surpriză pentru pitiți. Tablourile tresăriră. Perdelele inundară cu intimitatea lor întreaga încăpere și făcură mai conspirativă atmosfera.

Linù se aruncă într'un vârtej exuberant de piruete și stoarse din avarlția circumstanțială a mamei sale o parodie de aplauze.

Zait Ramun o îndemnă să-l execute dansul pinguinului.

— Mi-l cânți la plan Ala? întrebă Linù.

— Cu plăcere, cu plăcere, cu plăcere, se repetă ea copilărește.

Dealtfel, zburdălniciile coreografice ale Linùei erau mișcări la carl Ala participa intens, în-

totdeauna. Fiindcă vedea în ele, îl spusese odată ea, însaș rașlunea mersului. Vioara are corzile pentru cântec. Noi avem facultatea locomoțiunii pentru joc, pentru a crea un stil al pașilor, pentru a face din gestul mâinii, umerilor, șoldurilor, artă, exclusiv.

Ala deschise pianul și se așeză pe taburet. Zait Ramun ocupă un fotoliu și așteaptă reprezentajia comandată.

O clapă știrbi dințil de fildeș aș claviaturii, la mijloc. Se recomandă un sunet-fulg. Înainte de a se cicatriza bine îl nînseră câteva acorduri. După ele plecară fulguiri digitale ducând mâinile Alei centrifugal, paralel, sau apropiindu-le una de alta.

Linù, pinguinul, îmbrăcat în haină neagră, cu guler alb la gât, plecă balansându-se. Execută o eșire la dreapta. Simetriză aceeaș figură, în stînga. Reveni. Fugl mărunț înalnte. Stătu. Observă dacă e văzut. Nu e nimeni. Se pregăti pușin. Pianul ținu o pauză care însemna un crescendo.

Tăcerea se rupse înșfârșit.

Și restul fu dansul pinguinului. Fidel zis: dansul total. Mimică. Mobilitate. Economie a mânilor. Tehnică a pașilor. Fiecare în aceeaș cantitate. Până când obosi. Nu Linù. Dansatorul...

Sunetele clapelor se topiră vibrând. Ala veni lângă Zait Ramun. Fostul pinguin completă sfatul.

— Baletai, roști Linù respirând adânc. Mu-

zica simfonică mă predispune în acest sens, întotdeauna. Imi vine să cred că ea dinamizează celulele corpului treptat și când a cucerit-o pe ultima s'a provocat extazul care la mine se face dansant. Poate e un caz particular. Il deduc din faptul că mie melodia îmi pare desenul unei mișcări. Pe care bineînțeles mă silesc să o aflu la toate concertele. Eu nu pot despărți notele de o realitate picturală dinamică pe care o visez oridecâteori le ascult. Nu-mi dau seama dacă e bine sau rău. Contrarul nu l-am încercat niciodată. Imi închipul că muzica fără decorul ȝesut de mine perde jumătate din farmec.

— E un punct de vedere felul tău de a privi, incontestabil. Dar punctele de vedere au calitatea că îȝi transmit o realitate dată cu care te identifi ci ușcr și neglijezi posibilitatea altor unghiuri. Eu am altă părere despre nasturii portativelor. Ei sunt destinaȝi să închele un univers specific al lor. Cuvântul nu poate picta pânzele și nici culorile nu pot face versuri și scrie nuvele. Nu e pictor acela care gândește cu propoziȝii și nu cromatic. Cugetul arhitectonic de pildă e variaȝiunea unei singure idei: linia. Din ea își fabrică profesorii ei subiectul, predicatul complimentele, cazurile, modurile, conjuncȝiunile, prepoziȝiile. Muzicianul își compune gramatica din melodii și se încheie în mistica acestela uitând cifrele, vocalele, consonantele. Dacă ar proceda în alt chip ar reuși să pastișeze cântece de pa-

săre, să facă marșuri sau să imite ursul. Ar fi mult? Nimic! Un meșteșug relativ. Care nu te cheamă, din gând în gând proaspăt, hipnotic, spre tărâmurii suave, ascunse, undeva, e greu de precizat, în pământ ori în nol.

— Pingulul avea altă concepție. Lui i s'a părut că Ala a cântat la pian pentruca el să descrie mișcări.

— Baletul e o simbioză în care muzica are rolul ramel, replică Zait Ramun.

Linù se epuizase.

Ala o învăluî cu privirea Involucral. Știa că tăcerea ei înseamnă capitulare incomodă și căută să-l ajute:

— Tu Linù cum ascultai concertele?

— În orice caz, nu cum spune Zait Ramun... Bine, dar atunci va trebui să exiști, să cugești, cu al doilea limbaj: cu unul melodic...

Problema ridicată în discuția aceasta cu tatăl ei i-a rămas ca un punct de frontieră între două imperii Intellectuale și-i fu ultimul moment important întâmplat la etatea de 17 ani și dela ea până azi, când, în camera ei, începuse să-și rezume copilăria...

În seara aceea mai vorbiseră mult. Ala le povesti primele ei impresii despre operă și răsăra, în terșet, de toate mirările ei naive. Însă restul nu eșise pentru Linù din dimensiunile clipei și se îngropase în pulberea faptelor anonime. Tot din motive de mărunțiș sufletesc, nu voi să-

și rememoreze prietenii pe cari le legase, în afară de Seida, cu alte fete. O interesau numai trăsăturile portretului ei, nu și celulele în parte cari îl compuneau. Omise și cronica amănunțită a prieteniei cu Taav. În interstițiul de cinci ani se întâlniseră aproape zilnic. Comentaseră cărțile citite. Analizaseră fiecare eveniment. În vara trecută asistase cu Seida când el și-a luat licența în sociologie. Se bucurară la primirea veștii că e solicitat conferențiar la universitatea din Vitol. Pilotară, câte trei avioane, de multe ori în jurul globului. Făcură concerte, vizite. Cunoscușe pe părinții lui Taav, în salonul Seidei. Ținură după-amiezi în cari toți trei, și câte o dată și invitații ocazionali, făceau lectură din opere proprii. Pe marginea lor criticară, construiri sisteme estetice și adeseori scoaseră din bibliotecă și pe marii scriitori ca să-și demonstreze, cu pasagi alese, argumentarea.

Linu nu putea să afirme că relațiile în cari, pe lângă Taav, figura, dar nu ca elefantul, și Seida, nu erau regisate decât de camaraderie. Modul lor de a fi fusese: escapada cerebrală și era sigură că în fața tumultului de chestiuni cari li se iveau cotidian, ca un reflex al mediului, din sute de unghiuri, pentru a fi asimilate, nici unul nu mai avea sex...

Privi sertarul în care se închisese de mică. Peste scrisorile împrăștiate domina „Caetul

meu." Își întinse iar mâna înspre el și-i frun-
zării absent paginile pline de „caise". Unde
era Linù a lor? se întrebă inutil. O criză inexpli-
cabilă, îndeosebi nedorită, produse, într-o pră-
vălire de suporturi, o zdramicare zurăită a ei.
Parcă ar fi fost compusă din mii de părticele, pe
cari materia cleioasă le părăsise dintr'odată. Și
nu i se lămurea de ce. În negura imposibilității
de a vedea, cel puțin un indiciu elocvent, avu
cu tot gustul ei de cenușă, senzația absurdului.
După ce își reconstitui, în întunericul trecutului,
cu ajutorul firului roșu al memoriei, silueta, îl
păru și mai enigmatică atenția acordată cazului
cu Seida și în același timp dorința de a-l pă-
trunde, în loc să scadă, crescuse vehement.

Incontestabil că flirtul poate deveni medi-
cină pentru dezagregările suferite de mulți. În
creerul Linùei însă el exista numai ca noțiune și
nu o interesau calitățile acestui aperiitiv sexual
sau de „vlașcă", și mai ales nu era capabilă să-l
amestece nici umbra în raporturile ei cu Taav,
fiindcă s'ar fi acuzat pe sine de nesinceritate.
Lor li s'a zis greșit și triumful isoscel, deoarece
ei erau trei cavaleri nesentimentali ai metaforei,
ai frazel muzicale și ai discuției, pe cari nu-l
lega o aderență geometrică ci o tovărășie în
aceeași linie de cale. De aceea misterul deveni
și mai opac. Rațional nu afla nici o justificare
pentru ipostaza ei recentă...

O fulgeră însă un gând dintr'un domeniu

Opus: nu e o intervenție a inconștientului?! O turburare a imperiului de dincolo de cuget? Un semnal? O comandă? Zorile unei zile noi?!... Admise înfiorându-se... Un necunoscut se proiectase în filința ei și se amesteca în toate, era clar. Ce voia? De schimba culoarea lucrurilor, reclama autoanalize și căuta, cu lumânarea, pretexte pentru vinovății cari nu erau.

Iși aminti de povestea Eliberării proiectate după ce umpluse „Caetul meu” ca de existența unui bec pe care l-ai uitat aprins într’un labirint subteran. Se hotărî să-l revadă... Oricât de naiv ar părea.

Păși...

În acest moment, picurară stropi cunoscuți de orchestră, de după ușa studioului ei. Era începutul Elegiei din opera: „Titro și papagalul său.” Câteva propoziții. Pauză... Din înima cărela apărură vocea melancolică a lui Conimo Ingu.

Inchise sertarul. Ascultă puțin. Cântecul plângea.

Dar cine-l adusese patefonul după cortina-ușă? Se duse să vadă. Apăsă mânerul. Deschise și fu dumirită. O ureche în sus, una în jos. Limba scoasă. Poziția: în două labe.

— Sugor! exclamă Linu.

Sugor îi arată ceasul legat pe laba stângă. Era ora două.

— E târziu? întrebă Linu.

Sugor schimbă urechile, își retrase limba în

gură, înghiți și iar și-o scoase.

— Ești singur Sugor?!

Râsul îl trădă pe Blon în ascunzătoarea de după ușa camerei vecine.

— A, domnul regisor! Bravo Sugor! Ai și asistent!!

Apăru și Ala.

— Culmea! Exclamă Linù. Un întreg stat major!

— Cu un complicat plan de atac compus pentru lucru greu: scoaterea ta din turnul de fildeș, poate a visurilor, glumi Ala.

— Sper că nu mă bănuiești! Copilă-pălanjen care își toarce tortul înșelător al poeziei, ori ceva similar!

— Scuza e arma întoarsă împotriva ei, așa-l Ala? reflectă Blon. Stă de peste patru ore la tăcere. Da Sugor?!

— Ham!

— Zi că nu-l adevărat Sugor! îl rugă Linù

— . . .

— E adevărat?! o întoarce ea.

— Ham!

— Nu ții cu mine?

— . . .

— Tu ții cu Blon?

— Ham!

— Stai tu că nu ne mai împăcăm noi. Vrei?!

Sugor privi pe Linù în ochii, schimbă a doua oară urechile și-l întinse laba dreaptă simbolic.

ca unui dușman lertat.

— Am pus pace?

— Ham! Ham! confirmă dubiu beligerantul.

— Poftim, se pricepe la discuție! Eu îl credeam prost, rosti Bion.

— Auzi Sugor, tu ești prost?! i se adresa Linù.

— . . .

— Nu?

— . . .

— Ești cuminte?

— Ham!

— Dar nu te mai iau adjutantul meu.

Sugor își lăasă în jos și urechea ridicată.

— Ești cleptoman iremediabil! îl aminti Linù.

Își retrase limba și-și aplecă botul.

— Cu atât mai mult trebuie să-l reabilitezi, pentru că știe vorbi. Îți va fura din convorbirile altora despre tine, părțile care te privesc, îi apără Ala.

— E adevărat. Mi-e util. Îl reprimesc . . .

Urechile clepăuzite ale lui Sugor se înviorară.

— Să te angajez ca secretar al meu? Îl propuse Linù.

— Ham!

— Dreptii ordonă Linù.

Sugor se ridică în patru labe și bătu din coadă.

— Așa stai în dreptii?!

Incrementul.

— Așteaptă-mă în camera mea.

Salută cu laba dreaptă și intră pe ușa deschisă.

Se opri și patefonul. Blon îl așează capacul. Când termină, Sugor eși din cameră mergând spre el. La un pas stătu și ridică laba stângă pe care îl era legat ceasul.

— Mulțumesc javră, îi spuse Blon luându-l.

Iși coborî laba și se duse pe unde a venit. Linù rămase năucă în urma lui.

— Am impresia că acest dobltoc se pricepe și la versuri, grăi Ala.

— Parcă n'ar fi câne... comentă Linù. Înțelege tot ce zici... Știi Ala că de multe ori mi-e frică să cuget în fața lui. Te citește din priviri. Sau te simte. Odată ședeam în parcul bureșilor. El alături. Din gând în gând, mă hotărîi să răsfoiesc notițele luate în acea zi la cursuri. Le lăsasem pe biroul meu. Imi dispusei să le aduc. Sugor, fără ca eu să fi făcut vreo mișcare, se uită la mine și plecă. Nu peste mult sosi cu caetul meu în gură... N'am mai spus-o de teama că nu voi fi crezută. E bizar. Se poartă ca un om de cel mai rafinat stil... Nicl când, nu-mi aduc aminte să fi comis o gafă. Descifrează mai mult decât noi și e clar văzător. Ce părere ai tu Ala? i se adresă Linù.

Blon prinse patefonul de mâner și se depărtă.

— Nu am nici una Linù, mărturisî ea. Fiindcă în astfel de situații recunoașterea e singurul mod al eșirilor... Ceeace noi primim dela tehnică ei obținem dela natură. Cum? E într'adevăr o problemă cu necunoscute insolubile. Au sistem nervos inferior nouă și în general anatomia lor nu ni se poate compara. Cu toate acestea presimt lucruri pe care noi nici după ce le-am constatat nu voim să le admitem... Îți pare că sunt în contact cu o realitate superioară, nouă inaccesibilă...

Elon se întoarse.

— Zalt Ramun vă așteaptă la masă, le încuștință el înainte de a fi lângă ele.

— Venim, rostî viol Linù. Sugar a mâncat?!

— Ham! afirmă canin subiectul întrebării.

Alunele și mierea, servite la prânz, fură tonice pentru scafandriera Linù. Cu fiecare înghițitură se înviorase și când reuși să ajungă la suprafața preocupărilor ei de odinioară și cu buna dispoziție, mintea îl fugi, dintr'un romanticism pe care îl artificializă conștient, la imaginea unei gondole pe valurile acestui trecut decretat mare personală. Își închipui cântări marine în aer, pasări de apă, ca decor, zburând și un țărnuș pe care scâlpeau, departe, case colorate aduse din Dancavur în copile și puse sub cer albastru pronunțat precum se vede în reclamele cromolitografice ale porturilor celebre. Imediat își închise gândul ca într'o ilustrată și sorti să l-o trimită Seldel, în amintirea călătoriei cu yahtul împrejurul continentului Manapal, pe care au inaugurat-o amândouă acvatic, în batistă...

Sugor, secretarul ei, dormea pe covor mărarind.

Luă tocul în mână și cufundată în fotoliul din studioul ei însemnă cu cerneală verde:

Selda,

mii de motive dansează în baletul scrisorii de față. Nu ți le înșir fiind prea multe pedeo-

de față. Nu ți le înșir fiind prea multe pedepse și pedealta ție fiindu-ți suficient dacă îți comunic că maestra lor sunt eu. Știrea nu e nici semn de pocălnță, nici atentat la curiozitatea ta. E necesară ca aflșul.

Nu sunt douăzeci și patru de ore dela recepția lui Zalt Ramun și mie îmi pare că s'au strecurat zece ani între mine și ea. E greu să-ți explic în ce fel. Faptul însă e posibil ca desfacerea lamelor unei armonici contractate. Să nu-ți imaginezi că pentru a cânta prezentelor litere, afectate numeroaselor balerine pe cari nu le scot din anonim. Ți-am spus.

Până aici aventura mea e la gradul pozitiv. Comparativul ei e un paradox. Deceniul interpus n'a durat decât câteva ore și cu toate acestea l-a succes să arunce pe orizont, iar pe mine să mă lase desorientată. Simplu. M'am văzut în film. Seida... Nu cumva exclamă: aaa!? Ei și!? Tu nu te-ai adunat ca mine pe scena unei înainte de amiezi, e sigur. Prin urmare pune-ți interjecțiunile în cul, mai cu seamă pentru că mă însoțești în toate peripeziile. Propoziția aceasta îți dă voce să emiți un tren de a-uri...

Între cloacan și nicovală suferă ferul. Între mine și trecut ești tu. Răbdăla incandescentă pe care nu sunt convinsă că ți-o.

provoc... Cloacanul cuvintelor din mâna ta acum. Modelările.

Te valți? Simți dureri? Unde?! Nici nu te-am lovit! E numai dansul astfel. Balerinile obscure au costum de faur.

Când eram mici și ne săniam cădeam eu și mă ridicai tu, cădeai tu și te ridicam eu. Azi, Seida ninge și nu fugim la săniuș. Cad și nu mă vezi și nu mă ridici. Alunec și nu-mi vii în ajutor.

Balerinelor loviți în nicovală!...

Te doare?! Nu te-am bătut pe tine!...

Pentruce a crescut grăaj de fier între noi?! Pe retină ni s'a fixat optica zăbrelelor. Eu n'am dorit-o. Nici tu. Să ne scăpăm de ea? Jin.

Demult, nu ne venea să ne despărțim. Ți-amintești discuțiile noastre care aveau coadă de caucuc? În prezent fraza e rareflată...

Luțiți bătaia voi sclave ale mișcării savante! Se va accelera și pulsul inimii noastre și, imediat, Linu va alerga spre Seida și Seida va alerga spre Linu.

S'ar putea să flu și altfel! Să mă fac că nu observ. Să trec mai departe. Să las anchiloza. Tu ai fi în stare? Eu nu...

Stați balerinilor și duceți-vă după cutise! Ați simbolizat destul! Ați tropăit destul! Ați vibrat destul!

Cartea veritabilă începe la sfârșit și nu se termină niciodată. Sportiv ea e o trambulină depe care sări în eternitate.

Să nu aplauzi! Detest obiceiul. Lăsărilor de cortină, adică momentelor când înfloreste opera în tine, nu trebuie să le răspunzi cu palme de ... anomic. E brutal.

Linu.

Lăsă tocul din mână și se recită automat.

Îl păru că nici nu-și scrie Seldel. Tonul actual nu se acorda cu firea lor deschisă. Cui i se adresa atunci? Poate unei Selde strălune, care se va mira de aceste efuziuni lirice și nu le va prinde rostul. Diviză hârtia prin scisiparitate până când ajunse la un pumn de confetti, îl sculă pe Sugor din somn, eșlră afară și porniră spre Nivrada.

Nu peste mult, zeci de plute centimetrice plecară pe apă, ducând, ca pasageri, câte un cuvânt schilod, flecare, fără adresă.

Sugor urmărea bătând din coadă flotila pitlică.

Se auziră trei lovituri în ușa lui Taav.

— E voe!...

Nici o mișcare.

— E voel repetă el.

— Așadar e permis? se mai întrebă de dincolo.

— Neapărat Vony Meninori Ești bine primit!

— Bine! În acest caz nu deschid. Prefer să stau afară.

— Dacă îți produce plăcere, fie.

— Discutăm prin ușă... Original. Tu știi că pe mine mă plătesc formele uzuale Taav. E banal să șezi în fotoliu, nas în nas, și să te faci moară verbală.

— Am părere gemenă Vony! Tu rămâi afară...

— Bine!... Adică nu! În acest caz pleci

— Dece Vony?

— Luminos ca ziua! Mă indispen oamenii cari au părerile mele.

— Ești dificil azi Vony. Ai dormit rău?

— Ce întrebare! Așa e firea mea: subtilă. Caut finețe, rafinerii, nuanțe submicroscopice...

— Și le aflești dincolo de ușă?!

— Fără îndoială! La tine în cameră aş privi la tablouri, oglindă, statuete, covoare... Lucruri vechi, cu două cuvinte. Văzute şi răsvăzute. Nimic nou. Postura prezentă e înedită.

Să-ţi fie de bine, cu atât mai mult.

— Bine... În acest caz, pentru că te bucură, rămân pe loc.

— Nu doreşti să-ţi ofer şi un scaun?

— Dacă mi-l dai fără ca să deschizi uşa, dai

— Imediat... L-ai primit?

— Sigur! E admirabil. Vino să mă contempil.

— Nu mă interesează mutra ta Vony, drept să-ţi spun.

— Taav!

— Zi!

— M'am întâlnit cu cineva pe bulevard,

— Şi?

— Te priveşte...

— Cum?

— Mi-a dat o scrisoare pentru tine.

— Dece nu mi-o predai?

— Poftim!... Ai primit-o?

— Iji mulţumesc Vony! Da!... Aşteaptă-mă până o tai. Ți-o citesc şi Ție... Ascultă!

— Ascult!

— Vitol, la anul 10.000. Taav, nu te supăra că te deranjez. Neavând încotro a trebuit să recurg la tine. Factorul poştal care Ți aduce plicul meu mă intoxică cu interminabile baliverne şi ca să scap de el Ți-l expediez ca dar. Tu fii prudent

și ține-l la ușa. Urfa. Auzi Vony?

— . . .

— Te-ai păcălit!

— . . .

— Vony!

— . . .

— Nu mai auzi?! . . . Ai plecat?

Taav se duse și deschise ușa.

De afară năvăli o cascadă de râs sincer, iar nasul acvilin al lui Vony Menlnor (pictor și prieten), escortat de două tăeturî migdalate, în carl scânteiau câte un Iris de culoare oțelului sub o frunte oblică decorată cu păr negru, Intră la Taav în casă ca un portret sortit să schimbe subtil în bine atmosfera camerei.

— Secrete! . . . Îți aduc secrete, rosti el conspirativ închizând ușa. Dar în prealabil te rog să-mi divulgi cum te-ai simțit la recepția lui Zalt Ramun.

— De unde știi că am fost acolo?

— Secret!

— Pentru mine iar e secret!

Vony Menlnor începu să se plimbe.

— Că ai fost?

— Nu, că am fost ori nul

— . . .

— Ocupă loc Vony.

— Dece?

— Pentruca să compensezi felul petrecut în anticameră.

— Detest șederea.

— În consecință nu ești bun de pilot.

— Face robotul pentru mine.

— Nu e suficient... Beția aerului stă în degetele tale.

— Beția aerului? Lupta cu vidurile și cu frigul

— În ea e secretul navigațiunii, sus.

— Invoci și tu secretele... Pentru simetrie?

— În scop mai înalt! Vreau să te convertesc...

— La religia azurului?

... la cultul fotoliului întâi și după aceea restul vine... în zbor.

Vony Meninor se opri privind spre ferestre.

— Un accident? I se informă Taav.

— Mai grav!... Tortura unui secret cosmic, pe care nu sunt capabili să-l descheie, mărturisii Vony Meninor serios.

— Arată-l.

— Taav... Cunoști dela recepția lui Zalt Pamun problematica civilizației de mâne. Admițând că există globuri pământestre în univers pe care cresc plante și animale, tu ce crezi despre viața de acolo? E identică în raport cu a noastră? Broasca e broască? Măgarul oriunde are urechile lungi?

Taav fu surprins.

— Din analiza aerolițiilor și spectrului solar s'a constatat că toate corpurile cerești au com-

poziția la fel Vony. Din această premisă nu-i greu să tragi concluzia. Unde sunt oceane afli și rechini. Fiindcă acelaș mediu va produce fatal aceleași creaturi.

— Simpatice! Dar ce ar fi să nimerești în plin miocen un glob pământesc? Sau când descinzi din avionul-rachetă să te întâlnești cum s'ar zice într'un limbaj patruipedic: bot în bot, cu un megalosaur!

— N'ai avea decât să-l întinzi biletul de vizită.

— Iar el, din spirit de ospitalitate, cu siguranță că te va invita instantaneu să-i dai un interviu gastric și precum e uzul, în asemenea situații, tu vei urma itinerarul triumfal de care se bucură unanimitatea gazetarilor de curaj: îl vei eși pe sub coadă, peste o zi, două ..

— Ești fantastic Vony! Și ca preț a calității rătăcești o convorbire în digresivă. Pe mine mă frământă altceva, strâns legat de nedumeririle tale cu „urechile lungi” ...

— Pardon! ...

— În domeniul chimiei anorganice și organice eu îmi închipui că nu te-ai putea împiedeca pe nici o palmă de pământ, de mistere. Nu tot astfel cuget despre viața spirituală depe alte globuri. Presupunând că și ele ar fi de etatea solului nostru și de suprafața lui, se naște întrebarea dacă mersul culturilor ne este paralel. Gustul oamenilor ipotetici de acolo oare, în ca-

zul când de fapt ar exista, s'a cristalizat, după mil de ani, ca alci, în romane, în simfônii, în școli, în tehnică?!... E singurul lucru care mă interesează până la incandescența pasiunii, de mult...

Vony Menlnor prinse momentul.

— Taav, chestiunea asta e palpitantă pentru fiecare cetățean al lumii. Chiar de aceea am venit la tine!

— A, numai de aceea?!

— În împrejurări similare și tu ai fi activat în acelaș mod... Uită-te! exclamă Vony Menlnor, întinzându-i un ziar. Sunt câteva minute de când apăru.

Taav luă calm ziarul.

— Ce-i în el?

— ...

Il desfăcu. Aruncă ochii peste titlu: „Vitolul seral.” Din jos: „Noua tentativă de sbor Interplanetar, pregătită de profesorul Zait Ramun.” Uită subit că Vony Menlnor e de față și se apucă să citească febril: „După atâtea încercări eşuate, în ultimele milenii, privind la stabilirea unei linii de comunicație cu o altă planetă cerească, mintea omului n'a cedat și noi avem favoarea sorții de a vă anunța că marele eveniment despre care a vorbit nu demult, în fața microfonului, Grenuv Tamln, se va produce în curând. Cunoscutul profesor de fizică dela universitatea din Vitol, Zait Ramun, a terminat, în colaborare

cu cel mai de seamă ingineri, avionul-rachetă destinat să încerce în istoria omenirii încă o avântare temerară înspre cer și a stabilit cu ajutorul astronomului Liven Graenot ruta pe care va descrie-o aparatul printre astre. Obiectivul sborului e planeta Adariaga, situată în constelația Sunidlei, la o depărtare de 3 ani lumină de noi. Harta de mai jos indică poziția planetelor.

Ținând seamă de lușeala avionului-rachetă care e de 1,200.000 km. pe secundă, deci de trei ori mai mare decât viteza luminii, distanța arătată se va face într'un an terestru. Avionul va fi condus de un pilot-observator, care va fi ajutat de roboți și va putea zbura douăzeci de ani lumină.

Viteza aparatului, în contact cu atmosfera, se va putea micșora brusc până la două sute de kilometri pe oră.

Bine înțeles că hrana pilotului e condensată în pilule.

Data lansării avionului-rachetă se va fixa zilele acestea fiindcă pilotul, care va accepta riscul și mărișia unui astfel de zăd, are nevoie de instrucțiuni speciale privitor la harta cerească.

Sborul se va face cu ajutorul energiei unui kilogram de fier supus acțiunii de dematerializare. La întoarcere pilotul va folosi acelaș procedeu.

Comitetul organizator roagă deocamdată pe

amatorii piloți să se prezinte în strada Uoro nr. 9, pentru a fi examinați de o comisiune, în acest scop. Detalii:”

Taav se opri aici. Între sprâncene i se formă o tăetură.

— Vony! exclamă el.

— N’am plecat!

— Eu mă anunț ca pilot pentru avionul-rachetă care va pleca spre Adarlaga! Mergi cu mine?!

— Ești nebun?! Mi se pare că în loc să citești ți-ai închipuit că literele sunt cluperci, le-ai mâncat și ai deralat! Adună-ți mințile Taav, că dacă nu brontosaurii nu te vor pune în farfurie!

— Atunci așteaptă-mă. Mă întorc cât se poate de repede.

Plecă strângând în mână ziarul.

— Taav! îi zise Vony Menlnor.

Închise ușa.

— Taav!... Taav!

Nu-i răspunse.

Strada Uoro nr. 9! Coborî în fugă pe trepte. Simți că-i vine cald. Când ajunse printre lume, crezu că nu mai răzbate. Se impacientă. Vână locurile unde aglomerația e mai mică. Ocoli oamenii. Coti la colțuri. Sosi. Strada Uoro nr. 1, nr. 3, nr. 5, nr. 7, nr. 9! Se informă. Observă: „Comitetul organizator al zborului Interplanetar de sub direcția profesorului Zalt Ramun vă stă la

dispoziție dela orele 16—19, etajul I, camera nr. 3." Iși scoase ceasul. 19 fără 10 minute. Urcă peste câte trei trepte. Intră. In față îl răsări o domnișoară.

— S'a mai prezentat cineva? întrebă el grăbit.

— Pentru sbor?

— Da!

— Nimeni, I se rosti liniștit.

— Foarte bine! Te rog să mă scri pe mine: Taav Liedo, nr. aparatului de televiziune 3459.

Domnișoara luă notă.

— Mulțumesc, îl spuse Taav. Și ești.

Când se întoarse acas, Vony Meninor era plecat. Regretă că nu mai poate repeta cu el erele geologice. Din mijlocul biroului său îl acostă o hârtie piramidală, cu prestanță de monument. Intinse mâna spre ea. „Nu. te supăra. citi el dupăce o desfăcuse, că nu te-am așteptat. Mi-a fost imposibil să mai rămân. Fapta ta mi-a scos, din pământ, dela amibă până la noi, în șir, toate lighioanele zoologiei și în singurătate e neplăcut să vezi un astfel de exod, în care ți se arată colți de mărimea omului, reptile cu ochii roșii și pasări rivale avionului. Iți închipue la ce literatură ai ajunge cu asemenea monștri. Mie mi se arată puțin. Tu nu te înflori? Vony.”

Inutilă întrebare...

În afară de glob necunoscutul întrece orice încercare de a-l cuprinde. Însă, în același timp, te aștepti sau la un clocot floros (de ce, e imprecisabil!) sau la un calm pe care noi aici îl ignorăm. Între poli acestei posibilități se mișcă aventura lui. Era stupid prin urmare să se sperie ori să se încante...

Îmită inconștient pe Vony Meninor, în plimbare. Și deși decretase că preferințele afective sunt nelogice, simți totuși, o dîmîneață intimă în gândurile lui.

Silueta gestului făcut acum un pătrar de oră îl păru deodată simbol. Va atinge cu degetul lui cerul, își șopti el înveselindu-se. Iar dacă va fi zdrobit? Nu-l nîmic. Cutezanța merită orice pedeapsă.

— Taav, auzi el depe ecran, pe neașteptate. Recunosc vocea Gundrei Lledo. O privi.

— Te așteptăm la cină, zise ea placid și dispăru.

Taav se înfățișă, nu peste mult, mamei sale și remarcând o ilpsă întrebă:

— Unde-i Vitșo?

— Pe terasă, se anunță, de alături, cu glas barltonal, vizatul.

— Vă comunic o veste, care vă va lua pofta de mâncare!

— Noi nu suntem impresionabili, afirmă Vitșo.

— Oricât de teribilă ar fi știrea?!

— Chiar să fie mai mult decât teribilă, supra-licită Vitșo, apărând în ușă.

— Ați luat la cunoștință sborul interplanetar organizat de Zalt Ramun?

— Da! Și? îl întrebă Gundra.

— Se caută un pilot pentru avionul-rachetă. Vitșo înaintă spre masă.

— Nu doriți cumva să vă permiteți o călătorie de agrement în eter?! continuă Taav.

— Ideea nu e de aruncat la coș! aviză Vitșo.

— Unde mai adaugi fericita ocazie de a scăpa de sub tirania anilor și a puterilor telurice, cari, moment cu moment, descamează pe om de forțe, rosti Gundra invitându-i cu mâna să se așeze.

Ocupară loc toți trei.

— Așadar voi sunteți gata să vă angajați? voi să afle Taav.

— Fără discuție!... Aceasta ți-i vestea, care nu ne-a luat pofta de mâncare?! se miră Vitșo.

— Nu.

— Atunci?

— Pilotul care s'a angajat pentru experiența proiectată sunt eu.

— Ne poți la încercare Taav? îl sondă Gundra.

— Deloc! Înainte cu douăzeci de minute, m'am anunțat comitetului organizator din strada Uoro. Am fost primul.

— Felicitările mele Taav! Curajul tău îmi dă

accente de mândrie, rosti patern Vltșo. Riscurile îți pot fi fatale. Însă și succesul, în care cred, va deschide omenirii poarta la care se bate de mii de ani. Ce zici Gundra? Ai fi crezut?!

Se întoarseră amândoi spre ea. O aflară ușor aplecată și cu o imobilitate de statuie în expresie.

— Gundra?! Ție nu-ți pare bine?... Mai înainte ai încuviințat?! Îi zise Vltșo.

— E adevărat, recunosc eu. Dar de mine se leagă o bucurie și o durere.

Tăcură. Un început de tristețe le căzu flecăruia în farfurie, în loc de aperitiv.

— Nu pentru că Taav va călători pe un an, doi, ori mai mulți, ci fiindcă... El nu, abrupse Gundra, dacă te-ai supus acestei misiuni Taav, ratific urările tatălui tău!

— Bravo! sări cu o treaptă mai sus Vltșo. Sacrificiul dă sens existenței. Te vom aștepta încrezători!

— Veți avea știri despre mine când voiți, și nu să amintească Taav. Rămân în contact permanent, și vizual și sonor, cu Vltolul. Zi de zi vă voi transmite Jurnalul meu de bord. Va fi interesant, nu? La miliarde și miliarde de kilometri de aici nu mă voi simți nici singur, nici departe... Iar dacă se va realiza visul lui Zalt Ramun, veșnicia se va apropia la un pas de noi. Bizar aparat e viteza, Gundra și Vltșo. Să nu vă supere

că-l zic astfel. Mie îmi pare aparat însă. Unul care devoră timpul și ucide moartea. E paradoxal? Înainte de invenția automobilului, media vieții omului era 80 de ani. Dela el s'a înzecit, fiindcă în loc de șase kilometri pe oră a făcut șalezeci și mai mulți. N'a câștigat omul nimic? Nu l-a fost lui necesar de zece ori mai puțină durată, decât anterior, pentru a-și ajunge scopurile? Cine susține, fără a se trezi ridicul, că un om, în automobil, nu realizează în 60 de ani ceea ce pietonul ar reuși să facă în 600? Dar de atunci! Avionul... Cu două sute de kilometri pe oră... (Calculați longevitatea vieții. Se urcă dela opt sute la câteva mil de ani!) Cu cinci sute, cu o mie, cu zece mii și, progresiv, până la avionul meu rachetă, cu 1,200.000 de kilometri pe secundă. Înmulțiți acum anii pe cari îi putem trăii și știți citi?! Hahaha! Nu ne apropiem noi de eternitate?!...

— Ce-i ea? Eternitatea? Întrebă Vițso meditativ.

— Putința de a vedea într'o clipă totul! Eu mă duc spre ea...

— Ești cam patetic, aprecie Gundra vesel.

— Hahahaha! Pentru tine!... Nu vreau să regret niciodată pasul meu? Îmi promiți?

— În calitate de cetățeană a lumii, da!

— Și ca mamă?

— La fel.

Taav fu satisfăcut.

— Mai mult, te îndemnăm, se entusiasmă Vitșo. De sute de ani eroismul zăcuse la naftalină. Reapariția lui ar fi provocat admirația noastră, ori de la cine ar fi venit. Fii împăcat...

Clinară discutând despre eventualele rezultate ale experienței la care se angajase Taav, pasionat. Pelsajul ceresc era tabloul de atracție. Culorile, muzica, senzația de sus îi interesa pe el, în primul rând. Asupra lor emiseră ipoteze peste ipoteze între cari intercalau cutare titlu de carte, teoria vreunui profesor și impresia lor. Intrară în probleme de fizică. Umplură de calcule o coală de hârtie. Trecură în bibliotecă și scoaseră din rafturi tratatele de astronomie pe rând, unul aducându-și aminte de un autor, altul de al doilea. Desfăcură hărțile astronomice. Purtară vârful de creion pe căi virgine. Scormoniră tot ce se scrisese despre Adariaga. Făcură planuri de civilizare a ei, în cazul când ar fi bună de locuit. O decretară loc de vileglatură. Stabiliră diferite nomenclaturi în legătură cu ea...

Taav se retrase târziu. În camera sa, îl întâmplină amintirea vizitei făcute de Vony Meninor, ca un ban de bună dispoziție. Constată că-l ilipsește mura lui. Prinse manivela aparatului și învârti sacadat.

— Vony! agrați Taav.

li apăru figura pe ecran.

— E incalificabil procedeul tău Vony!

— ?...

— Te-am rugat să mă aștepți.

— N'am avut răbdare, pentrucă...

— Ți-au inundat lîghioanele capul!

— Exact! Așteaptă că ți-le arăt...

Veni cu o pânză pe care se svârcoleau, sfredeleau și rânjeau, într'un tumult ulultor, joavenile cuprinse în „hîrtia piramidală.”

— O expui?

— Nu ți-o dau ție suvenir pentru avlonul-rachetă. Te duci?

— Probabil. Tu?

— Eu de preferință m'aș duce la culcare. Mîne... (Cineva strigă: Vony!... Vony!...) Mîne vin la tine! (I se repetă numele.)

— Ești chemat. Te dispensez, în seara asta. Dar să mă cauți întîl la aparat, dacă mă cercezezi, îl preveni Taav.

Ecranul rămase gol.

Pânza. O ai în fața ta. E albă. Nu-ți nici o cută pe ea. Nici o umbră. Nici o linie. Te impresionează lăptos cumva. Nu strident. Moale. Ca o mângăiere de puf. Privind-o fix, te apucă de pe la claviculă moliciuni care se propagă la coate, la podul palmei, la genunchi, anestezic și ești capabil să spui că ți-e somn. Te desculți și te miri că varul e culoarea nopții. O demonstrează pernele. În spuma lor, te crezi albină într-o coajă de nucă lăsată pe apă caldă. Pentruce tocmai albină? Să nu-ți pui o astfel de întrebare grea și filosofică după ce ți s'au lipit genele, fiindcă adormi cu siguranță. E adevărat? „Banana cerului a căzut în unde”, îi spuseră buzele automat... Imposibil, își zise Taav. Când ajlipise?!

— Banana cerului a fugit din unde, auzi el într'adevăr.

Era Linu.

Golul de lapte, care îl jucase la culcare rol de serenadă fără muzică, se umpluse de umbre, de linii, de nuanțe, de tonuri, de lumini. Își duse reflex mâna dreaptă peste ochi, sări depe dormeză, îmbracă halatul și se prezintă la chemare.

— Sunt matinală? se grăbi să descopere
Linù îndată ce fu stabilită legătura între ei.

— Din contră! E mai nimerit să se afirme că
eu sunt postum, se acuză Taav.

— Orice ar fi, în timp sau nu, îmi permit o
întrebare...

— Da.

— Știi despre sborul avionului-rachetă
„Zalt Ramun?”

— Din „Vitoul seral”

— Ce părere ai despre el?

— Una minunată.

— În plus?

— Trec și peste superlativul absolut!

— Și deasupra lui?

— Nu mai poate fi nimic!

— Eu am ceva!

— Al cincilea grad de comparație?

— O știre!

— Care?

— Al auzit cine va fi pilotul avionului?

— Nu, simulă Taav.

— Vony Meninor!

— Hahaha! Hahaha! Hahaha!

— Dece râzi?

— Hahaha! Hahaha!

— S’a transmis la radio ieri seară!

Taav deveni gânditor.

— Imposibil! rosti el serios. Imposibil...

Linù surâse.

— Vezi dacă te ascunzi!... Al crezut că nu sunt informată!

— Eu n'am ascultat știrile... Dar Zait Ramun ce opinie are despre oferta mea?

— I-a fost surpriză.

— Și ție?

— E dificil să răspunzi... Eu m'am așteptat din partea ta și îmi pare bine că nu m'am înșelat.

Linù se întoarce în profil, atrasă de o apariție. Păru o camee pe care gândurile ar purta-o în reverul halnei unui cult. Fruntea placid arcuită, linia nasului drept, văpaia desenului în care i se conturau buzele, bărbia fragedă și discretă, contrastau, prin claritatea expresiei, cu părul ei înelar, și îmblănarea lor impunea o inefabilă exclamație interioară. Privirile lui Taav o certificară și, ca să nu le surprindă Linù, bruscă momentul în paranteza indifferenței valvular, din mândrie și cu regretul de a i se fi prezentat prea târziu.

— Bion! vestii ea. Delegatul preocupărilor metafizice! Nu? Sau numai de fizică? Încă nu mi-ai lămurit! Îl încunoștință ea pe Bion.

Anunțatul veni lângă Linù.

— Resping Taav titlul acordat de sora mea. Eu nu sunt nimic...

— E într-o criză de pesimism! falsifică actualul ea. Când nu pricepe pentru ce avem cinci degete la o mână și nu cincizeci, cum ar pre-

tinde claviatura pianului și condițiile necesare unui progres rapid în virtuozitatea legată de acest instrument cu gură și dinți, atunci declară că totul e fără sens.

Descoperit în parte, Blon se apără:

— Să nu admiți că spune adevărul. Sunt sclavul nenumăratelor semne de întrebare, recunosc, însă nu am trecut niciodată în lanțurile lor.

— Însfârșit, iată o afirmație de masculină independență, pe care o așteptam de ani de zile, roști repede Linù. Nu cumva am iluzii auditive?!

— Dece îl superi Linù?! reproșă Taav.

— Exact, întări Blon.

— Ca să aibă o temă de analizat: cauza că eu îl mâni!

— Pe ea, dacă nu te ofensezi, ți-o spun numai decât.

— Te invit.

-- Vrei?

— Pentruca să plec de aici...

— Hahaha! Ai lovit în plin!

— Nu? spuse jenat Blon.

— Și în același timp ești un adversar periculos.

— ???!...

— Flindcă inventezi bombe din nimic!...

— Îmi descoperi o latură nouă!

— Dacă e astfel, pentru a nu te obosi cu

descoperirile, vă părăsesc, spuse hotărât Bion și voi să plece, cum mai încercase la recepție.

— Sta! că ai greșit. Tu ziseși: pentru a nu te obosi... vă părăsesc. Taav nu s'a plâns de tine. Dece fugi de el?

— Lui îi cer permisiunea de a pleca.

— Dar el nu ți-o dă, îi spuse Taav. Îmi place să discut cu tine.

— Ca s'o dovedești vino în vizită la noi.

— Voi fi oaspele tău?

— Numai.

— Accept.

— Linù însă va fi exclusă din convorbirile noastre, ca represalii.

— În calitate de invitat primesc toate dispozițiile tale domestice.

— Chiar cu riscul de a te plictisi?

— Cu un amfitrion ca tine?!

— Nu? Bănuiam... Auziși Linù? Aviatorul cosmic vine la mine și vom diseca singuri ce-l dincolo de spațiu și timp.

— Iar cazii în abstracțiuni?! îl apostrofă Linù medicinal.

— E adevărat... Cum? Tu îmi consideri boală predilecția pentru ele?

— Termenul folosit de tine e prea grav.

— Dar eu vreau să știu tot!!!

— Cine ți-o contestă? E permis. Ți se pune numai în vedere că există teme în cer și pe pământ. Pe cele din urmă tu nu le cam observi...

— Cari sunt?

— Veseliile ... Jocul ... Mișcarea ...

— Da. Ai dreptate Linù. M'am depărtat de drum ... E vina mea Taav? ... Că m'am pierdut?...

— Creația întotdeauna merge prin ceață și n'are cale bătătorită ... De aceea par rătăciți aleși ei.

— Nu? Dă replica! Invită Bion pe Linù.

— Poate că ție nu ți se potrivește această manieră aforistică.

În pupilele lui Bion năvăliră avalanșe de gânduri. Se duse în vag.

— Te-ai supărat pe mine? Îl întreabă încet Linù.

— Pentru mine nu se nimereste nici o formulă ... Cuvintele tale au temei. M'am convins și singur înainte de a mi-o arăta tu, spuse el în șoaptă.

Scena trecu într-o tăcere muzicală. Se răspândi încet parfumul corzilor de violoncel în aer și sufletul murlă în vibrații din ce în ce mai rare, mai scăzute. La capătul lor plecarea lui Bion fu, ca o pauză fatală, irezistibilă.

Dupăce eși, Linù se adresa către Taav:

— Mă duc să-l împac ...

Ecranul se stinse.

Taav se îndreaptă spre fereastră.

— Amice aventurier, l se strigă, din spate. Se învârti ca la comandă.

— Vony! ... (Restabilii contactul.) Bine că

apăruși Vony! Am o` pisică în sac pentru tine.
Ghicește!

— Ai renunțat la sbori!

— Fug!

— Ai comis vreo butadă în legătură cu mine!!

— Sări în apă!!

— Iai ore de scrimă pentru eventuale dueli cu dinosaurii!!!

— Ineacă-te, pentru că tot la prostii îți umbli mîntea!!

— Desleagă atunci tu gura cu surprize!

— Vony te duc în Adarlagal!

— Pe mine???!!!

— Am vorbit cu Zait Ramun și el a elogiat ideea participării tale.

— Ieftin elogiu!

— Pentru că îl depreciez tu... A spus că e mai mult decât necesar un pictor pentru a prinde cromatica înălțimilor.

— Și?

— Te-am lăudat unturos.

— Mănâncă-ți laudele!

— Curajul tău a fost capitolul pe care m'am sbătut să-l colorez cât mai viu. Și am reușit. Vony Menlnor are epidermă de erou înaintea lui acum.

— Dar numai epidermă.

— Ești invitat în consecință să ; te prezinti.

— Lasă-mă în pace!

- Vrea să te cunoască neapărat.
- În acest caz îl trimit autoportretul.
- Vony tu îți închipui că glumesc?
- Fără îndolală. Altcum te-ai compromite... Taav râse.

— Vony! Serlos!

— Serlos!

— După masă poți veni cu mine în vizită la Linù Ramun?...

Vony Menlnor își căscă tăetura migdalată a pleoapelor și baiană din cap a ezitare.

— Ești împledecat? se informă Taav.

— De... Să-mi consult oracolul.

— Scapi ocazia. Pe Linù o cunoști?

— Din pictura penelului tău verbal. Și personal am vorbit eri cu ea dupăce am plecat dela tine .

— Pe Selda?

— Din pastelul aprecierilor tale frecvente.

— Pe fratele Linùel?

— Nu-l știu nici din cărbune.

— Pe Ala Ramun?

— Mi-ai schițat-o de câteva ori cu tempera.

— Pe Zalt Ramun?

— Il văd reliefat cu guașa admirației tale și mi-e familiar din toate buzele.

— Așadar vii la o expoziție variată de desene și vei fi în elementul tău.

— Ești încrezut bine!

— ???

- S'ar putea să n'ai talent!
  - Eu... Modelele nu! Te convingi tu.
  - Incerc... Pe la câte ore?
  - Cinci.
  - Să te iau de la domiciliu?
  - Punct.
- Se despărțiră.

În Vitol, orașul cu oameni de sticlă, de fier sau de carton (după impresia flecărilor spectator) Așteptarea se perlmase demult. Și nu numai instinctele s'au emancipat de sub tutela resorturilor oarbe ci și nervii au fost aslduu educați la școala sângelui rece. Pe deasupra strada clipei mișuna în cazul dativ fără a lăsa vldurj legate cu dorința evadării din ele. Omul e animalul plenitudinilor. Îl interesează massa, conținutul, curentul. În contactul cu ele prosperează ca un elefant de cauciuc în care suflă. Cât nu face un covor pe parchet, un tablou în prânzitor, circulația intelectuală și câte goluri nu umple surâsul: acest simbol al plinătății pe care cineva l-a expus pe soclul proverbelor pentruca să arate că e armă superioară tunului. Deșertul, în schimb, pompează mirajul oazei, ori, în cea mai bună situație, psihiza el. E nimerit să se scrie despre ea? Nu.

Dela ora opt și jumătate dimineața până la cinci după amiază, Taav nu avea să se îngrijească de ingrediente, străvezlu dece, și la ivirea lui Vony Meninor în ușă întrebă surprins:

— Ești accelerat?!

— Nu, tren de marfă! Am trecut cu zece minute hotarul fixat de tine. Imi închipui că n'ai anunțat ora vizitei.

— Din pedeapsă ar trebui să-ți răspund afirmativ.

Vony Menlnor își diluă fața, mulțumit.

— Atunci te părăsiam!

— Ar fi fost urât din partea ta. Unde mai lași adausul unei noi probe de lașitate!

— Pentru mine însă chestiunea are însemnătatea unui accident de toaletă. Șifonat e imposibil să te duci la o expoziție.

— Numai atât?! E puțin! Îți aplicam eu călcătorul scuzel.

— Iar pielea mea primea arsura!...

Fața lui Taav fu electrizată de acel fluid mistic și cu simptome roșii, care, tradând fără muștrări superioritatea replicii, îi face gura elipsă și trăsăturile tristeții arc ogival trunchiat, pentru a permite oficierea unei rămășițe de limbaj ancestral, cu aceeaș silabă în cascadă și cu valabilitate Internațională, întotdeauna.

— Ți-e ușor ție, reluă Vony Menlnor prefăcându-se plouat, să fii erou de după paravan!

— Mai cu seamă după unul pitoresc, precum ești tu, care n'are nici curajul acestui oficiu!

— E, e, e! Ai răbdare până după bățile. Ca să seduc societatea mă voi metamorfoza într'un panou decorativ de roze cu rouă...

— Detest și roua și rozele.

— Atunci de urzici? Ne afişăm cu logică de răsbol, făţiş. Vom mângăia cu frica acidului formic aspiraţiile delicate. Oricum tu trebuie să învingi.

— Nu-mi îngăduie timpul, Vony, ca să-ţi dau cu paravanul imaginat peste obraz, pentru a-l constata calitatea în primul rând la tine, fiindcă trebuia să fim ajunşi la Zait Ramun. Să mergem, invită Taav.

— Constat că eşti brutal.

— Cum?

— Mă şi simt plesnit.

— Ciudat! Dacă...

— Imi cresc linte roşiatice pe corp!

— ...îţi aruncam alegoric tuberoze ai fi fost afectat. Te temi şi de metafore decadentule.

— Taavi

— Ce-l?

— Să nu mă ofensezi că nu te car în maşina mea până acolo! rată Vony Menlnor ascedenţa volt teatrală a pugilatului lor de cuvinte.

Izbucniră în râs, simultan.

— Oprește că e Selda la volanul mașinii care vine, zise Taav.

— Parcă e o acvarelă facilă arătarea asta.

— Taci! Nu observi că e tristă?!

— Dela o sută de metri e imposibil să-i cunoști vola culva.

— Iși închipue manlacli fanatici ai culorii. pentru cari semenii, în cel mai bun caz, sunt material de conservă în pânză! Stopează, îți spun.

Vony se execută.

Mașina Seldei apucă la dreapta micșorându-și viteza și stătu în dreptul lor.

— Ți-e atât de alarmată expresia feții Seldei. Ce-l? întrebă Taav.

Vony Menlnor înregistrează că ochii acvarelel aburlă.

— Blon e mort, ziseră buzele ei obosite.

Înima lui Taav se făcu bombă și explodează.

— Nu c-he!...

Un sughiț îi tăie verbul cred, pe care vol să-l rostească în timp ce geamurile sufletului îi jârăiră infernal.

— Ș... încercă să rela ei fără a fi capabil.
Mușchii labiali ai Seldei începură să tremure.

Vony Meninor fu ca o cutie de rezonanță pentru sunetul transitiv: se impresionează. Involuntar.

— L-au și incinerat, li se comunică.

Taav se chinul a treia oară să vorbească, însă fără succes. Limba lui era groasă, inflexibilă, de platră.

— A fost victima vreunui accident? Întrebă Vony Meninor după un răstimp apăsător.

Genele acvarelei palpită strivind slăbi-ciuni lichide.

— E mister... spuse ea comprimat. Înainte de amiază a plecat, bine dispus, cu Sugor, la câmp...

— Și? Îngână Taav.

— Pe la douăsprezece Sugor s'a întors singur, abătut, acas... Întrebat de Linù unde-l Bion, el l s'a gudurat la picioare, a început să latre și a plecat afară. Imediat a fost anunțat Zalt Ramun și Ala. Toți trei au plecat cu mașina pe urmele cânelui. În dreptul Stâncilor Vânte, Sugor a părăsit autostrada și în interval de cincisprezece minute, la poalele rocilor de bazalt, prăvălit până aproape de Nivrada, le-a arătat pe Bion, autorul unui spectacol cu sânge, desfigurare și leșin...

Taav auzi în el un vâjâlt de sirena care alerge alambicat înfășurându-l tot mai strâns. Ca să înlăture obsesia întrebă:

— Iar Linù?

— Nu ți-o pot descrie...

— Tu cum ai luat la cunoștință moartea?

— Sosisem în vizită...

O mașină claxonă strident venind spre el. Sunetul îi atinse pe Taav ca senzația unui sfredel în timpane. Simți lavă prin vine. În creier îi năpădi un furnicar de gânduri inutile.

— Să mă mai duc la el Selda? Întrebă el desorientat.

— Neapărat, îi răspunse ea.

— Dar eu nu, hotărî Vony Menlnor. Te duc numai cu mașina până la destinație.

— Nu-l nevoe. Mai am câțiva pași. Intoarce-te cu Selda.

Descinse. Nici nu observă că mașina în care venise se întoarce și pornise după ceealaltă. Era cald... Și în plus, în flecare celulă l se trezise recent un radiator de căldură sufocantă. Păși simțind că nu el merge. Nu mai putu să cugete. Trotuarul devenise de cremene. Tălpile lui de fier. Cerul se degradă în sur. Casele se întunecară. Emagidul se clătină, la gura străzii, peste acoperișuri, de câteva ori. Înțepeni. l se arătase. ca din deget, negativ. Pricepu și se întoarce.

A doua zi Taav află pe Linù la fereastră. Intră.

Din oglinda clipelor funebre Blon apăru ca o elegie acum. Veșnicele sale întrebări chinute.

trecuseră într-o aducere aminte tristă. Totuși ivirea lui părea sigură de după fiecare ușă, pentru că pe retina sufletului continua să trăiască. Iar vocea îl suna pe un disc de ceață pe care numai mintea îl aude și detaliul înșelător era primul strat din pudra ultării pe cutele suferinții.

În Vltol moartea era un fenomen pe care nimeni nu se hotărîse să-l oprească. Închiderea ochilor pentru totdeauna făcea ca o intrigă de film și nu trebuia să sperie, din educație împreună cu convingerea inutilității. Dar afectiv problema se aduna într-o alinire de corzi cărora un arcuș nevăzut le dădea expresie și intensitate, inevitabil. Cu ele pe vloara melancoliei deschise Taav ușa Linùei, într-o mișcare minoră. Camera se umplu de fluturi și deși nu vedea pe nimeni spuse intermitent:

— Am voin să vin eri... precum promiseseam... Însă... în fața porții voastre am renunțat. Iartă-mă...

Răspunsul fu o multiplicare în zeci de direcții a propozițiilor lui, pe aripi de ecou interior, după care auzi mătasea unui suspin reflex de două optimi. Începu să-și revină. Cernerea luminii se răi treptat, până la oprire.

Pe fața Linùei rămăseseră două urme.

— Doriam să te întâlnesc, îi mărturisii ea... Convorbirea de alături proiectează o umbră sinistrală asupra mea.

— Dece Linù?!...

— Inclîn să cred că Blon s'a sinucis din cauza observaţiunilor mele.

Pupilele lui Taav fulgerară.

— Nu Linù. El era destul de matur. Eu cred că a alunecat de pe pletre... La despărţirea ultimă îmi spunea că te duci să-l împaci. Ți-a reușit?

— Aproape. Afară de o vagă nemulţumire, care sunt sigură că nu era din cauza mea.

Alte două optimi certificară o rană pe portativul lacrimilor.

— Noaptea, nu sunt capabilă să dorm, continuă ea... M'am convins că moartea cuiva e reverberarea vieţii lui. De ieri Blon trăește într'adevăr în preocupările mele... Il adun din mil de locuri... Și din toate m'a uluit o fatalitate: predilecția lui pentru studiul gravitației... Ea l-a ucis...

Succedară câteva segmente de pauză...

— Tu când sbori?...

— Nu s'a fixat încă. Înainte de amlazi am luat abia contact cu avionul-rachetă și mi s'au servit primele Instrucțiuni. Sunt simple...

— Taav, exclamă Linù și tăcu brusc.

— Da!...

— Dacă îți adresez o rugămintă mă refuzi? Întrebă ea energic.

— La nici un caz!

— Orice ți-aș cere?!

— Orice!

— Mă lași cu tine?!

— Unde?!

— În Adariaga! Țin să știu și eu ce este dincolo de scoarța pământului.

Taav păli.

— Bine Linù, zise el, dar sunt riscuri!

— M'am gândit!

— Și ce spune Zait Ramun și Ala?!

— Ei mi-s cea mai dificilă baricadă. Cu toate acestea sunt decisă să trec peste ea. Mai ales că Zait Ramun e convins de succesul încercării. În cazul că tu m'ai admite le-aș comunica plecarea din avion...

Taav fu paralizat de această întorsătură și fruntea i se încreți perpendicular.

— Imi răspunzi cu minus?! Întrebă Linù.

— Zici că nu ți-e teamă de nimic?!

— De nimic!

— Hm! Să-ți spun drept?!

— Da!

— Mie îmi produce plăcere propunerea ta. Înșă...

— Înșă interpretarea gestului nostru de către glob?!

— Să fie!

— În oceanul vidului eteric ea mai numără?

— E adevărat Linù. Fiți deci soața mea de călătorie, poate spre moarte, poate spre viață!

Restul problemei cu pregătirea zborului interplanetar a fost pentru Taav și amuzant și plictisitor. În faza primordiale, luase contact cu membrii comisiei, fusese examinat și declarat ales dintr'un grup de nenumărați candidați ferm decizi să reediteze încercări care nu demult nu s'au terminat nici, cel puțin, în sarcofag sau în cremator. Din acest moment felul de a exista i s'a schimbat catastrofal. Îi asaltară pădurile de amatori și reporterii cinematografici. I se solicită, oriunde era întâlnit, autografe. Năvăli spre el o ploaie torențială de scrisori admirative de la poeți, filosofi, savanți, studenți, elevi, profesori. Trebu să vorbească în fața microfonului și să se lase văzut de întreg pământul. Auzi conferințe despre el la radio. Ziarele îi consacrară pagini elogioase. Bughin Crat, într'un editorial, a încercat să demonstreze că aventura lui Taav echivalează cu descoperirea unei înimi simbolice, care, în caz de succes, va pulsa pe artere noi omenirea de mâine, spre o magnifică fizionomie atât morală cât și fizică. Pentru „cetățenii lumii”, profeția ei, se va naște altă literatură, altă cântare, alte legi estetice. Fatal va veni și o înviorare de

vocabular. Intellectul se va modifica mai întâi. Impresile siderale vor determina o conformație deosebită în suflete. Și pământul se va reforma în dimensiuni pe care nu se poate nici să ți le închipui.

Un capitol savuros fură pentru Taav caricaturile figuri sale, primite ca dar din partea lui Vony Meninor, care l le colectase din toate publicațiile până când a umplut trei albume.

Cu Zalt Ramun și Liven Graenot avea zilnic conferinți. l se destăinuie secrete astronomice și metode de investigație științifică. Studie planul avionului-rachetă. Se familiarize cu aparatele din el. Luă la cunoștință rostul robotului-fotograf și robotului-pilot.

Paralel, Informă și pe Linu despre fiecare eveniment, iar, după treizeci de zile exploratoare, clipa decolării, care avea să se producă în fața omenirii întregi, îi află mai mult decât pregătii, pe amândoi. In acest răstimp însă Taav a trăit febril, uitându-se pe sine.

Toamnă. Ca o agonie calmă. Lumina soarelui putea fi calificată de miere sau ceară de stup.

Peisajul vegetal renunțase de jumătate la clorofilă. Numai Nivrada rămase aceeași. Dar Linu plimbându-se cu Sugor pe țărmul ei nu remarcă nici un amănunt. O trepidație dură, pe care o alimentau două umbre în luptă, îi țineau legate privirile de arătătoarele ceasului de mână. Vâjâla. Secundele îl intraseră în sânge și deveniseră palpitatii.

La orele trei fără un sfert se duse acas și anunță pe Ala că se vor întâlni după sbor. I s'a încuviințat comunicatul.

Mașina lui Taav îl eși în cale lângă Opera mare și peste cincizeci de minute Linu fu închisă în avionul-rachetă, cu discreție de complot.

Aici bătălie inimii se reîntoarseră în secundar. Gândurile Linuei reveniră și cu ele sosi Vitolul, Zalt Ramun, Ala, Seida și o filință lipsă...

Afară, la vechea aerogară din sudvestul orașului, începură să vină cei două sute de invitați, ca să asiste la plecarea lui Taav.

Aparatele de transmisiune a sborului fură

puse la punct.

Apăru Taav. După el și Zait Ramun în aceeași limuzină cu Liven Graenot. Discutară. Puțin. Taav se îndreptă spre avion. Publicul înmărmuri.

Se deschise o ușă.

Se închise...

Și în locul rachetei nu se mai văzu nimic.

EPILOG

O frunză de palmier pendulă leneș.

— O vezi? Întrebă Linù. Orologiul nostru!

Cerul era de spumă albastră.

— Il simți? făcu la fel Taav. E plapoma noastră!...

— Oare câte ore sunt?!

— Iar întreb!?!

Linù își duse mâna la gură, ca pedeapsă.

— Nu te supăra Taav. Uitasem. Pentru noi nu mai există Timp și Calendar.

— În orice caz, pentru că voiși să știți, îți spun cât indică arătătorul impresiei mele: suntem înainte de răsăritul soarelui.

— Vai, atunci e târziu! se prefăcu ea. Trebuie să ne sculăm!

Sări în sus.

— Tu Taav?!

— Mai stau. N'am dece să mă grăbesc...

— Cum, nu faci bale?!

— Unde?

— În golf!

Taav privi spre mare.

— Ce liniștită e... Imi pare rău s'o turbur, spuse el.

Pe litoral se înșirau cocotierii și banani.

— Nici nu ți-e foame? voi să știe Linù.

— Aerul are gust de frișcă și mă satur cu el...

Dă-mi mâna!

— În ce scop?

— Vreau să vii lângă mine.

— Și?

— Să privim...

— Spre Vitol?

— Îl regreți Linù?

— Nu Taav. Deloc. Ceeace nu mă împacă e starea Alei și a lui Zait Ramun. Aparatul de radioteleviziune ni s'a defectat înainte de aterizarea în Adariaga și de atunci câți ani sunt?

— Doi, trei, cinci, nu-mi dau seama...

— Și ei nu mai au nici o știre despre noi...

— Linù!

— Da!

— Îți dau un burete.

— Să șterg tristețea?!

— Mai mult! Aventura din Adariaga improprie pentru locul și rătăcirile până când am ajuns aici, pe care nu ți le mai număr! E bine că am văzut cerul Linù, nu depe pământ, ci plutind în el. Nu-l enorm favorul nostru?! Adu-ți aminte despre tot ce ai simțit sus și l-ai comunicat lui Zait Ramun și prin el întregii lumi părăsite de noi.

Suprafața mării se umple de aur.

— Îți place pelsajul Linù?

— Ca și ție.

— Atunci uită ca și mine explozia de eri a avionului-rachetă... Pământul e interesant. clima dulce, forțe avem. Cu aceste condițiuni. prin munca noastră, vom pune platra fundamentală a unei civilizații, care se va urca, peste mil de ani, la înălțimea celei din Vitoli!...

— Crezi că va fi posibil?

— Sunt sigur Linù! Omul tinde. Și atinge lent toate culmilel...

Soarele le surâse ca o pâine caldă.

Se sculă și Taav. Inspiră adânc și își ridică religios mâinile către răsărit.

— Dar cum să ne botezăm noua împărăție? întrebă Linù. Să-i zicem Vitolia?

— Nu, rosti surprins Taav. Noi suntem rupți definitiv de lumea veche... Ne trebuie o nomenclatură nouă... Să inventăm un nume De pildă: At...

— E prea scurt!

— Atlan... Atlantida!

Linù aplaudă.

— Accept! Atlantida!!! Leagănul de mâne al culturii! Atlantida! Atlantida!!!...

Linù îl prinse pe Taav de mână și-l trase spre țărmul golfului. În scurt timp suprafața de oglindă a mării se frânse. Porni un val în larg. După el altul. Sute. Mii. Nenumărate...

Crescură copii la marginea apei, cărora îi

se spuse, de mici, o poveste frumoasă, dar neînțeleasă, cu oameni perfecți, cu mașini de zburat și cu vapoare miraculoase. Copiii se înmulțiră multiplicând basmul și, în același timp, învăluindu-l, ca pe un sâmbur luminos, într-o coajă de ceață, care se îngroșă pe măsura veacurilor.

Și mitul, venit din ureche în ureche, trăește și azi, printre noi, în peana unui întemeietor de religie ilustrată cu „alungarea din rai”...

FINE.

ACEASTĂ CARTE S'A TIPĂRIT
IN ATELIERELE INSTITUTULUI
DE ARTE GRAFICE „HUNIADI”,
TIMIȘOARA. — CULESUL S'A
FĂCUT CU LITERELE „NEU-
ZEIT BORGIS” LA LINOTYPE

18 96 - 92

PREȚUL: 100 LEI